

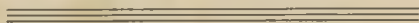
A TISZÁNINNENI
EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1904. SZEPT. 25—27. NAPJAIN SZEPSIBEN
TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE
RADÁCSI GYÖRGY
EGYH.-KER. PAPI FŐJEGYZŐ.

118. SZÁM.

SÁROSPATAK
NYOMTATTA RADIL KÁROLY AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1904.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület lelkészavatással egybekötött 1904. évi őszi közgyűlését szeptember hó 25—27. napjain Szepsiben tartotta meg Kun Bertalan püspök és Meczner Béla h.-főgondnok elnökök elnöklete alatt.

JELENVOLTAK:

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József egyházmegyei gondnok, Kovács Béla, Oláh Péter papi, Naményi Gyula világi tanácsbírák, Új József papi és Dobozy István világi főjegyzők.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: Nagy Ignác esperes, Bodolay István, Halász József papi, Papszász Lajos világi tanácsbírák, Illyés János papi főjegyző.

A felső-borsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, Palcsó Károly, Bodnár István papi, Zsóry Gusztáv, Szekrényessy Árpád világi tanácsbírák, Szuhay Benedek papi fő-, Zsóry György világi aljegyző.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál esperes, Csabay Pál, Sággy Sándor papi, Bodor István tanügyi bizottsági világi elnök, Buzi Márton papi aljegyző, Dr. Veres Samu világi jegyző.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Ragályi Gyula egyházmegyei gondnok, Arday J. Dániel, Fodor György papi, Dr. Óváry Pál világi tanácsbírák, Dr. Hódy Sándor világi fő-, Dobronoky László világi al-, s Szabados László papi aljegyzők.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó Endre esperes, Komjáthy Béla egyházmegyei gondnok, Szabó József, Virág József papi tanácsbírák, Németh Péter papi aljegyző.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: Keresztúry József esperes, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, Bálint Dezső, Ölbey János papi, Buza János világi tanácsbírák, Hézszer Emil papi főjegyző.

A felső-zempléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Ifj. Virágh József, Tudja Mihály papi, Dókus Ernő, Besseney István, Nemes Lajos világi tanácsbírák, Péter Mihály papi, Dókus László világi főjegyzők.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Zombory Gedő, Kérészy Barna, Radácsi György, Fejes István, Dr. Tüdös István papi, Lévy József, Dókus Gyula világi részről.

A sárospataki főiskola köréből: Fejes István papi, Dókus Gyula világi aligazgató, Dr. Székely György akadémiai és köz-, Dr. Rácz Lajos főgimnáziumi igazgatók.

A miskolci főgimnáziumból: Dr. Kovács Gábor igazgató.

A rimaszombati egyesült prot. főgimnáziumból: Dr. Veres Samu helyettes igazgató.

Az egyházkerületi felső leányiskola részéről: Dr. Mitrovics Gyula igazgató.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György papi, Szalay László világi főjegyzők, Czinke István, Vattay László papi, s Dr. Finkey József és Dr. Finkey Ferecz világi aljegyzők.

I.

A LELKÉSZAVATÁSI ÜNNEPÉLY.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1904. évi őszi közgyűlését a kétévenként előforduló *lelkészavatási szertartás* előzte meg a fennálló rendtartás szerint alkalmi istenitisztelek keretében, a gyűlést fogadó *szepsi-i* ev. ref. egyházközségnek és egész vidékének élénk és megható érdeklődése mellett szeptember hó 25-ikén.

A zsúfolásig megtelt s nagy gonddal és nemes ízléssel díszített és berendezett templomban a hivatalosak is megjelenvén s elhelyezkezhvén, a 74. dicséret első két versének, majd a „Szent Isten noha néked“ kezdetű fennálló éneknek s a 130. dicséret első versének a gyülekezet által való buzgó-ságos eléneklése s az egyházközségi énekkar lendületes éneke után *Kun Bertalan* püspök ihletes alkalmi imában mutatta be a közönség s különösebben a felavatandók szíve érzéseit s kérte a mennyei kegyelem gazdagságát, az Úr igájának gyönyörűsége hordozásához szükséges lelki ajándékokat a végleges kibocsátandó ifjú pásztorokra, akik közül — az énekkar lelkesült dala után — *Gecse Lajos* tolcsvai lelkész, a felavatandók egyike tartott alkalmi egyházi beszédet Ezsaiás próféciája 40-ik részének 38—41. versei felett, meggyőzően sok időszerű vonatkozással fejtegetvén *az Istenben vetett bizodalom* szükséges és megáldó voltát, hatalmát, kibékítő, megszentelő tulajdonságait, különösen a lelkési pálya küzdelmei között. Bensőséges imádsága után lelkészavatási rendtartásunk értelmében az egyházkerület világi főgondnoka s ezúttal annak helyettese, *Meczner Béla* alsó-zempléni egyházmegyei gondnok ismertette az ünnepély további feladatait s a prot. lelkési állás többoldalú fontosságát — a pálya iránt való mélységes tisztelettel és szeretettel megrajzolván s a felavatandókat vezér-

csillagaik iránt való állandó hűségre kérvén, felhívta az egyházkerületi papi főjegyzőt a felavatandóknak a gyülekezet előtt való bemutatására.

A főjegyző az Úrasztalához állván, felolvasta az egyházmegye által felavatásra ajánlott ifjú lelkészek eddigi életének főbb adatait — a közönség tájékoztatása végett.

14-en voltak, akik is a következők:

1. *Az abauji egyházmegyéből*: Baksi István szeszta-komáromi, Kóródy Lajos pamlényi, Molnár István radványi,

2. *az alsó-borsodi egyházmegyéből*: Zarándy Bertalan kisgyőri,

3. *a felső-borsodi egyházmegyéből*: Pataki János mályinkai, Nagy Lajos tardonai,

4. *a gömöri egyházmegyéből*: Lökös Sándor páskaházai,

5. *az ungi egyházmegyéből*: Kálniczky János felső-reviscei,

6. *az alsó-zempléni egyházmegyéből*: Kajdy Menyhért kisdobszai, Danyi József erdőbényei, Melko István ladmóczi, Gecse Lajos tolcsvai, elválasztott kesznyéteni, Pósa Péter kis-kövesdi,

7. *a felső-zempléni egyházmegyéből*: Tóth István mihályi lelkészek.

Az ilyen módon való bemutatás után a püspök újra a szószékbe állván a rendi papság felől uralkodó s részben tévedéses nézetekkel szemben annak protestáns egyházi jelentőségét fejtegetvén és határozván meg — mintegy útmutatóul az ifjú pásztoroknak, — elmélkedése végén a szokásos három kérdésre kért és nyert tőlük igenlő feleletet s ennek megtörténtével felhívta őket a következő hivatalos eskü letételére:

„Én N. N. esküszöm az egy élő Istenre, aki Atya, Fiú, Szentlélek, hogy az egyházi szent szolgálatban, amelyre most véglegesen kibocsáttatom, tehetségem szerint, lelkiismeretes hűséggel járok el. Isten dicsőségének terjesztésére és az anyaszentegyház építésére buzgón igyekezem.

A teljes szentírást szorgalmasan tanulmányozom. Isten ígését evangyéliomi reformált egyházunk hitelvei szerint tanítom és hirdetem.

A szent sákramentumokat, u. m. a keresztséget és úrvacsoráját egyházunk rendtartása szerint szolgáltatom ki.

Az egyházi szent társaság és annak törvényesen megválasztott előljárói iránt tisztelettel és engedelmességgel viseltetem; és ha felsőbbjeim vagy az egyházi törvények ellen valamiben vétenék, az egyházi fenyítéket alázatosan felveszem.

Egész életemet, mind az egyházi szent társaságban, mind

a világi társadalomban, evangyéliomi szent vallásunkkal és Isten törvényeivel megegyezőleg folytatom és intézem, hogy egyházunk tagjainak a szent élet követésében jó példájuk lehessenek.

Lelkipásztori hivatalomat fontos ok nélkül el nem hagyom és az általam igaznak ismert vallást sem félelemből, sem adományért, sem világi gazdagságért, sem más egyéb tekintetekért meg nem tagadom.

Isten engem úgy segítjen!”

Legott énekben is kérték az Isten megsegítő kegyelmét a 37-ik dicséret első versével, amit az eskü által mélyen meghatott közönség is fokozódó buzgósággal és lelkesültséggel énekelt. Majd két csoportban térdre borúlva, a vének kezeinek reájok való vettetése által és a püspök ajkaival tolmácsolt ígékben megnyerték a végleges kibocsáttatást az összes lelkipásztori teendők teljesítésére.

A vénekkel való kézfogás, illetőleg testvéri csók után, a püspöknek a felavatottakért, küzdő ev. ref. anyaszentegyházunkért, a hazáért, a királyért, a városért s ennek minden rendű s rangú lakosáért mondott imádságával s áldó szavaival az ünnepélyes szertartás véget ért s felhangzott a gyülekezet ajkán a himnusz s utána a 75. dicséret 3—5. verse.

Istenitisztelet után a felavatottak a felavató püspök előtt tisztességet tevén, a felavatásról bizonyítványt nyertek s felavatási okmányaik az egyházkerületi közgyűlés okmányai közé soroztattak.

II.

KÖZGYŰLÉSI ÜGYEK.

1. Elnöklő püspök a közgyűlést a lelkészavatási ünnepély folytatásának s az által már ünnepiesen megnyitottnak jelentvén ki, a közgyűlésre egybeseregletteket a szeretet lelkével köszönti s a tárgyalandó ügyek iránti meleg érdeklődésre kéri. Mély sajnálattal tudatja egyszersmind, hogy elnöktársa *báró Vay Béla* világi főgondnok — több idő óta tartó testi gyöngékedése miatt — a jelen alkalommal sem vehet részt egyházkerületünk ügyeinek vezetésében. Ugyancsak őszinte sajnálattal tudatja azt is, hogy *Bernáth Elemér*, mint legidősebb egyházmegyei gondnok, közgyűléseinknek egy idő óta nagy buzgóságú helyettes világi elnöke, hivatalos elfoglaltsága miatt szintén akadályozva van a főgondnoki tiszt teljesítésében; miért is — miként a lelkészavatási ünnepélyre, úgy a közgyűlési ügyek vezetéséhez is — *Meczner Béla* alsó-zempléni egyházmegyei gondnokot, mint sorrend szerint következőt kéri fel a világi elnöki szék elfoglalására.

Egyházkerületi közgyűlés a világi főgondnok és a legidősebb egyházmegyei gondnok kényszerült elmaradását a maga részéről is a legteljesebb sajnálattal veszi tudomásul s *Meczner Béla* helyettes főgondnokot, aki ügyszeretetének és hivatottságának a lelkészavatási ünnepélyen is közelismerésre adta jó bizonyosságait, szíves örömmel üdvözli.

2. Az egyházmegyék által bejelentett képviselők és a közgyűlés egyéb tényezőinek nevei felolvastatván,

a megjelent képviselők a jelen gyűlésre, — a fennebbi névsor szerint igazoltattak.

3. A gyűlési tagok igazolásával kapcsolatban jelenti papi főjegyző, hogy báró Vay Elemér alsó-borsodi, Farkas Ábrahám gömöri egyházmegyei gondnokok, Csoma József abauji, Sturmman György alsó-borsodi, Lukács Béla gömöri egyházmegyei világi tanácsbírák, Debreceni Bertalan, Miklós Ödön és Szentimrey Gyula egyházkerületi világi tanácsbírák s Deák Gyula, alsó-borsodi világi főjegyző a gyűlésen való elmaradásukat igazolták.

Tudomásúl szolgál.

4. Az Idrányi Ferencz elhunytával megüresedett egyházkerületi papi tanácsbírói állás betöltése alkalmával megbízott szavazatszedő küldöttség jelenti, hogy az első szavazás alkalmával általános többséget senki sem nyervén, a legtöbb szavazatot kapott Antalffy László és dr. Tüdős István között újabb szavazást rendelt el, amelynek során a beérkezett 359 szavazatból dr. Tüdős Istvánra 212, Antalffy Lászlóra pedig 147 szavazat adatott.

Ezen jelentés alapján dr. Tüdős István megválasztott egyházkerületi papi tanácsbírónak jelentetvén ki, nevezett tanácsbíró a választást elfogadta, megköszönte és a hivatalos esküt nyomban letette.

Az első szavazás alkalmával Szirma, Lőrincfalva, Golop, Makkos Hotyka, Takta-Kenez, a második szavazás alkalmával pedig Abara, Agárd, Golop, Hernád-Németi, Kis-Kövesd, Szomotor, Vajdácaska, Jenke szavazataik beküldését elmulasztván, Dédes pedig az első alkalommal szavazatát hibásan küldvén be, mindezen egyházak a szokásos bírságban elmarasztaltatnak s annak behajtásával az illető esperesek megbíztatnak.

5. Olvastatott a zsinati képviselők választási eljárásának vezetésére kiküldött bizottság következő jelentése :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A f. é. tavaszi egyházkerületi közgyűlés 11. sz. jkvi határozatával a zsinati képviselők választására nézve a lajstromos szavazás elvét fogadván el, tisztelettel alulírott bizottságot küldte ki a választási eljárás vezetésére, utasítván bennünket, hogy eljárásunk eredményéről kimerítő jelentést terjesszünk a f. évi őszi egyházkerületi közgyűlés elé. E jelentésünket van szerencsénk tisztelettel a következőkben előadni.

A zsinati 7 egyházi és 7 világi rendes képviselő választására még a tavaszi egyházkerületi közgyűlés említett határozata elrendelte a szavazást június 1-re szóló határidővel. Bizottságunk az így beküldött szavazatokat június 4-én bontotta fel s örömmel jelenti, hogy mind a 14 rendes képviselő már az első szavazás alkalmával megválasztott. Beadatott ez alkalommal 359 szavazat (9 egyház nem adott be szavazatot), melyből tehát az általános szótöbbséget 180 szavazat képezte. Megválasztottak rendes képviselőkké:

egyházi részről:

1. *Fejes István*, 355,
2. *Radácsi György*, 348,
3. *Révész Kálmán*, 324,
4. *Vadászy Pál*, 322,
5. *Kérészy Barna*, 291,
6. *Szabó Endre*, 280,
7. *Czinke István* 188,

világi részről:

1. *Bernáth Elemér*, 346,
2. *Komjáthy Béla*, 346,
3. *Meczner Béla*, 345,
4. *Dókus Ernő*, 334,
5. *Ragályi Béla*, 331,
6. *br. Vay Elemér*, 268 és
7. *Meczner József* 240 szavazattal.

Bizottságunk az így megválasztottakat az egyházkerület megválasztott zsinati rendes képviselőinek jelentve ki, ugyanezen ülésében elrendelte a szavazást 7 egyházi és 7 világi pótképviselőre július 12-iki határidővel. Az így beérkezett szavazatokat július 15-én bontottuk fel s eredmény gyanánt jelenthetjük, hogy a pótképviselők is egy híjján már az első szavazás alkalmával megválasztottak. Ez alkalommal ugyanis beadatott 364 szavazat (nem érkezett be 4 egyház szavazata), melyből az általános szótöbbséget 183, illetőleg miután két egyház szavazata szabálytalanság miatt érvénytelennek nyilvánított, 182 szavazat képezte. Megválasztottak ez alkalommal zsinati pótképviselőkké:

egyházi részről:

1. *dr. Tüdös István*, 345,
2. *Nagy Ignác*, 343,
3. *Csabay Pál*, 323,
4. *Hézszer Emil*, 228,
5. *Komjáthy Gábor*, 228,
6. *Szuhay Benedek*, 218,

világi részről:

1. *Miklós Ödön*, 346,
2. *Dókus Gyula*, 342,
3. *dr. Finkey Ferenc*, 333,
4. *Szalay László*, 328,
5. *Mártássy Andor*, 238,
6. *Ragályi Gyula*, 235,
7. *Szentimrey Gy.* 188 szavazattal.

Az így megválasztott egyházi pótképviselők közül Hézszer Emil

és Komjáthy Gábor egyenlő szavazatot nyervén, a bizottság a tavaszi egyházkerületi közgyűlés 11. sz. jkvi határozatában adott utasítás értelmében, sorshúzás útján állapította meg köztük a sorrendet. Miután pedig a 7-ik egyházi pótképviselő ezúttal nem lett megválasztva, bizottság a viszonylag legtöbb szavazatot nyert két egyén, ú. m. Péter Mihály (153 szavazat) és Kovács Béla (126 szavazat) közt szűkebb szavazást rendelt el szept. 1-re szóló lejáratl. E határidőre beadott 357 szavazat (nem szavazott 11 egyház), melyeket a bizottság f. é. szept. 9-én tartott ülésében bontott fel. A 357 szavazatból 3, mint szabálytalan, érvénytelennek nyilvánítván, az általános szótöbbség 178 szavazatban állapított meg. A szavazásra kitűzött két egyén közül megválasztott zsinati egyházi pótképviselőül

7. *Kovács Béla*, 199 szavazattal.

Ezzel az egyházkerület 14 rendes és 14 pótképviselőjének választása befejeztetett.

II. A tavaszi egyházkerületi közgyűlés 12. sz. jegyzőkönyvi határozatával a sárospataki főiskola akadémiai tanárai által választandó egy zsinati rendes és egy pótképviselő, valamint a kerületbeli három főgimnázium tanárai által egy rendes és egy pótképviselő választásának vezetését is bizottságunkra bizta. E választási eljárás eredményéről a következőket van szerencsénk jelenteni:

Az akadémiai tanárok zsinati rendes képviselőjéül kétszeri szavazás után, a második szűkebbkörű szavazásra bocsátott két egyén, Novák Lajos és dr. Székely György közül rendes képviselőül 9 beadott szavazatból 8 szavazattal megválasztott:

Novák Lajos, teológiai tanár.

Pótképviselőül, egyszeri szavazás után, 9 beadott szavazatból 5 szavazattal megválasztott:

Zoványi Jenő, teológiai tanár.

A gimnáziumi rendes tanárok zsinati rendes képviselőjéül, háromszori szavazás után (szűkebb szavazás volt előbb Búza János, dr. Rácz Lajos és Domby László közt, majd Búza János és Domby László közt) megválasztott 29 beadott szavazatból 16 szavazattal:

Búza János, sárospataki főgimnáziumi tanár.

A gimnáziumi pótképviselő még nincs megválasztva. A f. évi szeptember 24-én megejtett első szavazatbontás alapján ugyanis Bodor István és dr. Kovács Gábor között október 6-ra szóló lejáratl. szűkebb szavazás rendeltetett el, melynek eredményét majd az elnökségnek jelentjük be.

III. Bizottságunk, midőn a választások eredményéről a fentebbi jelentést megteszi, tisztelettel csatolja (A—E. alatt) a bizottsági ülésekről szóló eredeti jegyzőkönyveit, a beadott szavazatlapokat (F) s felkéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy a választásokat megerősíteni s a megválasztott zsinati képviselők részére a szükséges megbízó leveleket kiállítani, a csatolt jegyzőkönyveket és szavazatlapokat pedig irattárba helyezni méltóztatásuk.

Magunkat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés szíves jóindulatába ajánlva, maradtunk

legmélyebb tisztelettel

a választási eljárást vezető bizottság nevében:

RADÁCSI GYÖRGY,
a bizottság elnöke.

DR. FINKEY FERENCZ,
a bizottság jegyzője.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul a bizottság jelentését, nemcsak azért, mert a választási eljárás gyors lefolyása az ezúttal megpróbált lajstromos szavazási rendszer célszerűségét igazolta, hanem főleg azért, mert az egyházkerületnek csaknem egyhangú bizalma oly férfiakat szemelt ki zsinati képviselőkül, akiknek eddigi múltjuk és egyháztársadalmi szereplésük a legteljesebb biztosítékot nyújtja az iránt, hogy az összeülendő zsinaton egyházkerületünk és egyetemes egyházunk érdekeit méltóan és áldásosan fogják képviselni.

Midőn azért az egyházkerületi közgyűlés a szavazási eljárást vezető bizottságnak gyors és buzgó működéseért köszönetét fejezi ki, a megejtett választásokat megerősíti s elrendeli a megválasztott képviselők részére a megbízó levelek kiállítását s felkéri az elnökséget, hogy az egyházkerület képviselőinek névsorát a konventi elnökségnek kellő időben bejelenteni méltóztassék.

Ugyanebből az alkalomból elhatározza az egyházkerületi közgyűlés, hogy a zsinati képviselőknek a zsinat tartamára a szükséges útiköltségen kívül 16 korona, az elnökségnek 32 koronapaidíjat állapít meg.

6. A felső-zempléni egyházmegye e f. év aug. hó 25-én Deregnőben tartott közgyűléséből a 27. sz. jkönyvi ponttal jelenti, hogy a tavaszi egyházkerületi közgyűlés 20. sz. határozata értelmében az *Uj-Vay-Mocsáry-alapítványra* való gyűjtésre — a meghosszabbított határidőnek köztudomásúvá tétele által — intézkedett s a kebelbeli gyülekezeteket készséggel hívta fel, hogy a magasztos célra hozzájáruljanak áldozataikat.

Egyházkerületi közgyűlés a felső-zempléni egyházmegye intézkedését s ebben nyilvánuló buzgóságát örömmel veszi tudomásúl s az Uj-Vay-Mocsáry alapítvány ügyét ismételten is melegen ajánlja az egyházmegyék munkás figyelmébe és áldozatkészségébe.

7. A sárospataki ev. ref. főiskola igazgató-tanácsa f. évi szept. hó 9-én tartott ülésének 13. sz. határozatával ajánlja, hogy *Szinyei Gerzson*, a főiskolának *volt főkönyvtárnoka* érdemeinek elismerése mellett a hivatali felelősség alól felmentessék.

Egyházkerületi közgyűlésünk midőn Szinyei Gerzson volt főkönyvtárnok 34 évi buzgó és lelkiismeretes működéseért a maga részéről is teljes elismerését nyilvánítja: őt a hivatali felelősség és további számadási kötelezettség terhe alól felmenti.

8. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács, a Szepsiben 1904. évi szeptember hó 25-ik napján tartott üléséből, közgyűlésünkhöz intézett beadványában ismerteti azon veszélyes áramlatot, a mely a féltve őrzött sárospataki főiskola önállósága ellen megindult s felsorolja azon méltatlan támadásokat, a melyeket a „Sárospataki lapok“ és a „Debreceni protestáns lap“-ban, a főiskola igazgató-tanácsa, annak egyházi algondnoka, a gazdasági választmány és az egyházkerület ellen közzétettek s reá mutat arra a veszedelemre, a mely abból származhatik, hogy a főiskola önállósága és jó hírneve ellen épen azok törnek, a kiknek állásuknál fogva a főiskola érdekeit szívükön viselni, erkölcsi és lelkiismereti kötelességüket képezi. A beadvány egész terjedelmében a következő:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés.

A folyó év május 4—5. napjain tartott egyházkerületi közgyűlésben, a sárospataki akadémiai szék által, a főiskolának a mai kor színvonalára helyezése és az akadémiai tanárok fizetésrendezése tárgyában beadott kérvény tárgyalása után, a főiskolai igazgató-tanács javaslatát elfogadva, 34. számú határozatában kimondotta az egyházkerület, hogy a tényleg fenforgó szükségletek és méltányos kívánságok kielégítését az 1848. XX. törvénycikk keretében, a maga részéről is a leghatározottabban kívánja s erre nézve a konventen és

zsinaton a szükséges lépéseket megteszi; azonban határozottan kijelentette azt is, hogy „az akadémiai tanári karnak, a sárospataki főiskola féltve őrzött önállóságát kockáztató törekvéseihez egyáltalában, mint eddig, úgy ezután sem járulhat hozzá, s még abban az esetben is, ha a sárospataki főiskola szükségleteinek fedezésére ilyen módon, t. i. az 1848. XX. t.-c. alapján sem sikerülne a kellő segínyt megszereznie, a főiskola önállóságáról akkor se mond le, mert reménye s részben határozott biztosítékai vannak arra nézve, hogy azt minden körülmények közt fentarthatja.“

Rögtön a közgyűlési tárgyalás és az annak alapján létrejött egyházkerületi határozat után, nemcsak a főiskolánk és egyházkerületünk igaz érdekeinek védelmére s irodalmi képviselőjére alapított, a sárospataki irodalmi kör által kiadott és így általánosan a főiskola és az egyházkerület organumának tekintett „Sárospataki Lapok“-ban, hanem még a „Debreceni Protestáns Lap“-ban is valósággal tervszerű és a legnagyobb mértékben sértő, támadó hadjárat indult meg e törvényes egyházkerületi határozat s az annak létrejöttét eszközöző tényezők: a főiskolai igazgató-tanács s különösen annak egyik elnöke, sőt maga az egyházkerületi közgyűlés ellen is; mely támadó hadjárat keretében megjelent hírlapi cikkek, a legnagyobb mértékben arra szolgáltak, hogy nevezett kormányzó testületeket s azok tagjait, valamint a sárospataki főiskola szellemi és anyagi állapotát, a kellőleg nem tájékozott közönség előtt, ferde világításban, a valóságnak meg nem felelő színben tüntessék fel; mi által, véleményünk szerint, főiskolánknak igaz érdekei nem kevés hátrányt, sőt kárt szenvedtek.

Már abban a tudósításban, melyet a Sárospataki Lapok felelős szerkesztője a kerületi gyűlésről írt, úgyvan feltűntve a szóbanforgó határozat, melyet az egyházi algonodnok „*animositást elérülő beszédével suggerált a lelkekbe,*“ minek hatása alatt „*a hűledezés, a megkapottság vett erőt az embereken,*“ már t. i. a kerületi közgyűlés tagjain, kik tehát, a felelős szerkesztő szerint, mint jeles és alkalmas médiumok egy ügyes hypnotiseur elbűvölt eszközeiként, öntudatlan állapotban hoztak ily életbevágó, fontos ügyben határozatot.

Egy hét múlva, május 14-én, már nem az egyházi algonodnok, de az egész igazgató-tanács ellen intézett támadás jelenik meg a Debreceni Protestáns Lapban egy „Kortárs“ név alá rejtőzött egyéniségtől, ki „*Index, cenzura és cloture Sárospatakon*“ címet viselő cikkében, a nagy nyilvánosság előtt, nemcsak azzal vádolja meg az igazgató-tanácsot, hogy az a címben foglalt három gyűlöletes fogalmat t. i. indexet, cloturet és cenzurát a sárospataki kolégiumban meg akarja honosítani, hanem még azzal is, hogy idevonatkozó határozatát „*a nyomtatott jegyzőkönyvből jónak találta kihagyni.*“

E minősíthetlen támadás természetesen szóba került a főisk. igazgató-tanácsnak a cikk megjelenése után tartott legközelebbi ülésén s az e tárgyra vonatkozó jegyzőkönyvi pontból, valamint ennek alapján a „Debr. Prot.-Lapban“ az igazgató-tanács jegyzőjétől megjelent s a „Sárosp. Lapokba“ is átvett nyilatkozatból általánosan ösmeretes, hogy az egész rosszhiszemű támadásnak alapja

az ig.-tanács jegyzőjének egy fogalmazványa, mely a jegyző tévedéséből az igazgató-tanács jegyzőkönyvébe felvételre ugyan, de abból, a nyert felvilágosítás után (amennyiben e tárgyban az igazgató-tanács határozatot nem hozott) ugyancsak a jegyző által, a jegyzőkönyv kéziratának nyomdába adása előtt, nem is egy, de négyféle jelzéssel kitoröltetett és így megsemmisített; Dr. Tüdös István theol.-tanár azonban, „*a jegyzőnek így megsemmisített fogalmazványát, a jegyző tudtán kívül és beleegyezése nélkül, a nyomdába adott jegyzőkönyvből kiírta*“, s az ily úton nyert fogalmazvány lett „Kortárs“ által s szerinte mint tényleg meghozott, de később a nyomtatott jegyzőkönyvből kihagyott igazgató-tanácsi határozat tárgyalva és megtámadva.

Igazgató-tanács, jegyzője előterjesztéséből, a legnagyobb meglepetéssel értesült arról, hogy *dr. Tüdös István* theologiai tanár az igazgató-tanács jegyzőkönyvéből kiírta s jogtalanul eltulajdonította a jegyzőnek a hitelesített igazg.-tanácsi jegyzőkönyvből kitorölt s megsemmisített jegyzőkönyvi fogalmazványát. És ez az eljárás megdöbbenést keltett annyival is inkább, mert az így lemásolt fogalmazás alapul szolgálhatott a Debr. Prot.-Lapban egy olyan hírlapi cikk megjelenéséhez, mely ezt a megsemmisített fogalmazványt, igazság nélkül és célzatosan, a sárospataki főiskolai igazg.-tanács hivatalos jegyzőkönyvi határozatának tüntette fel s ezt a testületet, ezen az alapon a közmívelődés terén teljesített önzetlen szolgálatában méltatlan megtámadásban részesítette. Épen ezért igazg.-tanácsunk a legmélyebb megütközését fejezte ki e felett az elszomorító eset felett s ezt a jegyzőkönyvi határozatát közlés végett, a közvélemény és a sárospataki főiskola ügyei iránt őszintén érdeklődők igaz tájékoztatására, a Debr. Prot.-Lapnak megküldötte.

E határozat, a jegyző felvilágosító nyilatkozatával kapcsolatban, a Debr. Prot.-Lapban közzétetvén, az érdekelt felek, dr. Tüdös és Kortárs ahelyett, hogy tettök inkorrekt voltát, akár kifejezetten, akár hallgatólag elösmerték s ez alapon a méltatlanul megbántott igazgató-tanácsból bocsánatot kértek volna, újabb nyilatkozatokban, újabb sértő és gyanúsító támadásokat intéznek az igazgató-tanács és annak jegyzője ellen, amennyiben hol kifejezetten, hol burkoltan, azzal vádolják az igazgató-tanácsot, hogy „amit tett, azt letagadja“ („sifecisti, nega“), „tovább retirál“, „maga ijedt meg saját határozatától“, „csúnyának tekintette eljárását, olyannak, aminek nem lett volna szabad s nem kellett volna megtörténnie“, „az egész dolgot a szematikus jegyző poetikus lelkéből eredő merész megnyilatkozásnak kvalifikálja“, „a valóságot formalizmussal igyekszik leplezni“, „tagad“. „A protestantizmus szelleme ellen intézet szégyenletes merénylet, — így végzi Kortárs — akár határozatban, akár belkörü megállapodásban, de tényleg és bevallottan megtörtént s a Sárospatakon feléledt reactionarius irányt sem az igazg.-tanácsnak a leleplezésben ártatlan (!) dr. Tüdös István elleni kirohanása, sem a lakáj-szellemnek e határozat közzétételét inkorrektnek mondó képzeldése nem szünteti meg.“

Dr. Tüdös István theologiai tanár pedig, bárha beösméri, hogy „arra volt gondja, hogy ha lehetséges, azt a hozott, de kihagyott

határozatot *megkerítse* magának“, — bár beösméri, hogy a kérdéses fogalmazványt, „*ahol hozzájutott*, részben lemásolta, részben lemásoltatta“, — mindazáltal szükségesnek tartja ismételten is kijelenteni, hogy „nem érzi magát erkölcsileg megbélyegezettnek, mert becstelen dolgot nem követett el akkor, mikor — a „Sárospataki Lapok“ szabadságát és függetlenségét megvédte“ — ama kitörölt fogalmazvány eltulajdonítása által. Végezetre idevonatkozó nyilatkozatát ezzel koronázza be: „Annyit jegyzünk még meg, hogy ezt a Kortárs cikkét azért is szükségesnek tartottuk közölni, a „Debreceni Protestáns Lap“-ból átvéve, mert valószínűnek tartjuk, hogy a „Debreceni Protestáns Lap 30-ik számából *nem rendeltek meg az igazgató-tanács tagjai részére, a főiskola számlájára példányokat.*“

Egy héttel „Kortárs“ cikkének megjelenése után, a „Sárospataki Lapok“ május 23-iki 21-ik számában kezdődött meg, névtelen írótól, egy „Amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas et res publica“ című cikksorozat, mely öt számon át élesen támadja főiskolánk egyházi algondnokát s ez által magát, az igazgató-tanácsot is, azon beszédért, melyet az egyházi algondnok a már ösmert kérdésben a tavaszi egyházkerületi közgyűlésen tartott. Ez a beszéd az igazgató-tanács álláspontjának s véleményének hű kifejezője lévén, cikkíró vádjai az igazgató-tanács ellen is irányúlnak. Minthogy pedig az egyházkerületi közgyűlés is, idevonatkozó határozatában, az egyházi algondnok, illetve az igazgató-tanács álláspontjára helyezkedett, ez a cikksorozat a kevésbbé tájékozottak előtt azt a véleményt keltheti fel, mintha az igazgató-tanács a főiskola viszonyait takargatná s azokat a valónál kedvezőbb színben tüntetvén fel, az egyházkerületet egyenesen félrevezette volna.

Mindezek bizonyítására hasábokat lehetne idéznünk a cikksorozatból; azonban tekintettel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés drága idejére, meg kell elégednünk a legfeltűnőbb pontok kiemelésével.

A főiskola egyházi algondnoka, cikkíró szerint, „az erőszak elvét dobta a zöld asztalra“, „illiberális törekvéseknek, reactionarius gondolatoknak“ embere, „ballépést“ követett el, „nem volt méltányos“ a tanárokkal szemben, sőt „insinuatiókkal“ élt ellenök; „saját maga s még inkább a nagy közönség tájékoztatanságától vezetve, ezt a kérdést agitacionális célokra használja fel“; „egy, legalább is problematikus hibát szégyenbélyegül sűt oda, egyesekre vagy testületekre, kész bizonyosságok gyanánt.“ Ime, szóról-szóra ilyen pontok találhatók a szerzőnek, a szerkesztőn kívül egyedüli védelmezője, Sütő Kálmán, migléshi lelkész által „tisztes hangúnak és célzatúnak“ állított, „teljesen ártatlan, e mellett jogosult egyéni nézeteket tartalmazó“ cikksorozatban.

Magáról a főiskoláról pedig, egész komolyan és határozottan állítja az igazságnak és közügynek e névtelen barátja, hogy „a gimnáziumban a természettudományok kivételével, egyetlen oktatási ág sincs ellátva, sem tanteremmel, sem felszereléssel“, a „főiskola vezetőinek az államsegélytől való csökönyös és absolute indokolat-

lan irtózata miatt súlyos anyagi válságok közé jutott, . . . mert nemcsak jelenlegi erőforrásait teljesen kimerítette, hanem a jövőnek teljes biztosságot kínáló eszközeit is eldobta magától. Igen, jövőjének biztos alapjait eldobta és még a jelenjét sem tette avval virágzóvá.“

Végre, maga a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés sem kerüli el a névtelen erkölcsbíró lesújtó ítéletét, amennyiben szerinte „*a mi nemzedékünk moraliter jogosulatlanul (sit venia verbo !)* használja fel a Vay-Mocsáry-alapítványt!“

Ugyanazon számában a Sárospataki Lapoknak, melyben e cikksorozat befejezést nyert, tehát június 20-án, épen a főiskolai évzáró-ünnepélyességek napján megjelent számban, Zoványi Jenő theol. tanár ad, hét, sűrűn nyomtatott hasábon át „Egy kis felvilágosítást az államsegély ügyében“, az egyh. algonodnoknak — szerinte — „téves és káros álláspontjával és téves argumentumával“ szemben. Határozottan állítja, hogy „deficit van a főiskola f. évi költségvetésében“, hogy „a veszedelem már épen torkán van a kollégiumnak, proximus ardet Ucalegon“, mert „az algonodnok úr egyéni idealizmusa megfosztotta a kollégiumot“ a kedvező sorstól. Az új Vay-Mocsáry-alapítvány kudarca pedig bizonyos, mert „a magyarországi protestáns, közelebbről a református közönség nem lelkesül immár ábrándokért.“

Nem akarjuk tovább folytatni, főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! ezeket a szomorú idézeteket. Amiket előadtunk, azokból minden elfogulatlan ember belátja, hogy mindezek a sértő támadások, valóságos tervszerűséggel voltak, a lelkiösmeret szabadság cégre alatt, szervezve és intézve. És bár ezt a célt a szövetséges társak nem érték is el, annyit mindenesetre elértek, hogy a nagy nyilvánosság előtt sokszorosan megvádolták, meggyanúsították a főiskolai igazgató-tanácsot és annak egyházi elnökét, sőt magát a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést is s mindezek által nagy zavarokat és kínos kételyeket idéztek fel a sárospataki főiskola igaz érdekeiért, folytonos haladásáért és érintetlen hírnevéért őszintén lelkesedő és áldozó magyar református közönség lelkében és elhatározásában.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Amikor a közbizalom minket a sárospataki főiskola igazgató-tanácsosi állásába helyezett, mindannyian eszményeket hoztunk magunkkal: a főiskola függetlenségének, önállóságának megőrzését s tudományos és erkölcsi színvonalának nemcsak megtartását, hanem folytonos emelését. Ezeket az eszményeket összes erőnkkel, legjobb tehetségeink szerint, önzetlenül igyekeztünk szolgálni. Mély fájdalom tölti el lelkünket, amikor megdöbbenéssel kell tapasztalnunk, hogy ezeket az eszményeket a főiskola köréből épen olyan egyének igyekeznek egy idő óta tervszerűen sárba tiporni, akiknek legszentebb erkölcsi kötelességükül azt kellene ismerniök, hogy a mi törekvéseinket támogatva, velünk kezet fogva, ezt az ősi főiskolát homály nélküli fényben tündököltessék a világ előtt.

De ezek az igaztalan támadások nem a mi reánk szórt rágalmak miatt fájnak a mi lelkünknek. Sokkal mélyebben át vagyunk

hatva feladatunk magasztos voltától, kötelességünk tudatától, sem-hogy igaznak ösmert útunkban egy pillanatra is meginganánk.

Lelkünket azért üli meg mély elszomorodás és töprengő aggodalom, mert a mi ellenünk szórt rágalmak nagyon alkalmasak arra, hogy a sárospataki főiskolának mindnyájunk által féltékenyen őrzött jó hírnevét, a kevésbbé tájékozott közönség előtt, necsak megingassák, hanem teljesen tönkre tegyék. Ahol egy fényes múltú főiskola, épen a szolgálatában álló egyének által, úgy van bemutatva, mint amely az oktatásra való képességét teljesen elveszítette, mert gimnáziumában is csak egyetlen oktatási ág van tanteremmel és felszereléssel ellátva; amelynek igazgató tanácsát nemcsak illiberális törekvések és reakcionárius gondolatok vezetik, hanem ez az igazgató-tanács anyagi válságok közé is sodorta a főiskolát, s még a jövő fejlődés eszközeit is könnyelműen eldobta: nem egészen természetes-e, ha az a közönség, amely eddig édes kötelességül ösmerte, hogy a főiskolát áldozatkészségével támogassa, jövőre hidegen fordul el tőle, sőt a neveltető szülék is más tanintézetet keresnek majd fel bizalmukkal?

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Nem foglalkozunk tovább ezzel az elszomorító képpel.

Mi hisszük, mi bizunk benne, hogy a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés megértette a mi lelkünk mélységes aggodalmát, osztozik abban a méltóztatik utakat és módokat találni, hogy az újabb időben megindult ez a veszélyes áramlat véget érjen.

Kelt Szepsiben, az 1904. évi szeptember hó 25-én tartott igazgató tanácsi ülésből.

DÓKUS GYULA,
világi gondnok

ELLEND JÓZSEF,
igazgató-tanácsi jegyző.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács beadványát tárgyalás alá vevén, Komjáthy Béla ungi egyházmegyei gondnok indítványának s benyújtott határozati javaslatának elfogadásával, egyhangúlag hozott határozatával kimondja, hogy:

1. A sárospataki főiskolai igazgató tanács-beadványában felsorolt, a „Sárospataki lapok“ és a „Debreceni protestáns lap“-ban közzétett s az igazgató-tanács, különösen pedig annak egyházi algondnoka, a főiskolai gazdasági választmány, sőt az egyházkerület ellen is intézett, alaptalan és jogtalan támadásokat rosszalja és vissza-útitja.

2. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács működését a főiskola vezetésében helyesli, s az igazgató-tanács s annak működése iránt teljes bizalommal viseltetik; s végül

3. Utasítja a sárospataki főiskola igazgató-tanácsát, hogy hasonló alaptalan és jogtalan vádak ismétlése esetén, az egyházi törvények figyelembe vételével, az egyházkerületi közgyűléshez, a megfelelő megtorlás, — s az ismétlődések megakadályozása végett, véleményes jelentést tegyen.

9. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk jkönyvének 32-dik pontjában felhatalmazta a főiskolai igazgató-tanácsot egy *új tápintézeti helyiség* előmunkálatainak megkezdésére, egyúttal pedig felhívta azt, hogy *az új épület végleges tervét és költségvetését* f. évi őszi egyházkerületi gyűlésünkre terjessze be.

E meghatalmazásra, illetőleg felhívásra a nev. igazgató-tanács a tegnapi napon Szepsiben tartott rendkívüli üléséből a következő jkönyvi felterjesztéssel (4. p.) adja meg az érdemleges feleletet:

„Olvastatott Dókus Gyula főiskolai algondnoknak az igazgató-tanács útján az egyházkerületi közgyűléshez intézett következő véleményes javaslata:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Nemcsak hivatali állásomból kifolyólag, de a sárospataki főiskola iránt táplált benső szeretetemből is kötelességemnek tartottam és tartom mindazon jelenségeket, amelyek főiskolánk szellemi és anyagi emelkedésére befolyással vannak, megfigyelni.

Szerzett tapasztalataim folytán azon meggyőződésre jutottam, hogy kötelességünkben áll arról is gondoskodni, hogy a társadalmi különféle állásokat betöltő világi egyéneink szeretetét, lelkesedését és anyagi támogatását a főiskola részére megszerezzük s azt gondozva, meg is tartsuk.

Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha őket már zsenge gyermek korukban főiskolánk falai közé vonzzuk s lelkökbe e szeretetet ott oltjuk be; mert az a szellem, ami ez ódon falak között évszázadok óta uralkodik, egyedül képes a lelkesedést és hálát megteremteni.

Sajnálattal tapasztaltam, hogy az utolsó évtizedekben azon gyermekek, akiknek szülők által megadta a sors a módot arra, hogy majdan felnőve, a főiskolának patronusai lehetnének, — nagyon kevés számban keresik fel főiskolánkat. Kutatva és keresve ennek okát, azt az értesítést nyertem, hogy a szülők nem találják kielégítőnek az iskola falain vagyis a tanításon kívül eső felügyeletet és csak úgy küldenék gyermekeiket a különben kitűnő tanítás hírében álló főiskolánkba, ha őket *internatusban* helyezhetnék el.

Az én meggyőződésem is ez s a mellett küzdök 18 éves algondnoki állásomban, hogy főiskolánk az elébb mondott célt csak

ügy fogja elérni, ha módot nyújt egyházkerületünk minden rendű és rangú tagjának, hogy gyermekei tanításánál igényeik minden követelését a főiskola falai között kielégítheti.

A tápintézet felállításával és újabban tervelt kibővítésével az igények egy nagy része már kielégítést fog nyerni; azonban szükségesnek tartom még, hogy a tanári és papi pályára készülő jelesebb ifjaknak még tovább menő anyagi segítségükre legyünk; szükségesnek tartom még, hogy a jobb módú gyermekek szülőinek óhajtását is teljesítsük.

A főiskola viszonyai azonban ezen általam többször felvetett eszmét megvalósítani nem engedvén, kész tervvel az Egyházkerület elé nem járulhattam.

A tanügy gondozása úgy az álamnál, mint a felekezethnél ma főfeladatot képez. Nekünk is, akik eddig mindig előljártunk, egy lépéssel sem szabad elmaradnunk, mert ami haladásunkat egyházunk iránti kötelességünk megköveteli.

De eme kötelességünk teljesítésében most már anyagi akadályok sem merülhetnek fel, mert főiskolánk egykori hű tanítványa, *Mudrány András* nagylelkű hagyományával erre módot is nyújtott; s még egy más körülmény beállta is könnyűvé teszi ezt és pedig az, hogy *Radácsi György* gazdasági választmányi elnök gondoskodó figyelmeztetése folytán néhai Zsindely István örökösétől az úgynevezett „*Bükki-ház*“-at a főiskola részére sikerült megszerezniem.

Tervem az, hogy ezen a telken a konviktus felépíttessék, a meglévő épületben gimnáziumi tanulók és joghallgatók részére internatus létesíttessék; az ezen telekkel határos úgynevezett *Vaykastélyban* pedig egy szeminarium állíttassék fel. Az internatusban lévők jobb ellátásban, szorosabb felügyelet mellett nyelvek, zene tanításában és vívásban részesíttetnének egy bizonyos összegben meghatározandó díjért; míg a szeminariumba felvettek a konviktusban nyernének ellátást, a fentebb jelzett házban pedig, kellő felügyelet mellett, ingyen lakást, fűtést és világítást s így mód nyújtanék nekik arra, hogy további művelődésükhöz az ott töltött 4 év alatt a legatióból többet legyenek képesek megtakarítani.

S mindezt a főiskola újabb megterhelhetése nélkül érhetjük el, mert a „*Bükki-ház*“ megvételére, annak, valamint a „*Vay kastély*“-nak átalakítására és az új konviktus felépítésére szükséges 120,000 korona annuitását, nemkülönben a Vay kastélyért eddig fizetett lakbérnek a közpénztár részére leendő visszatérítését a Mudrány-hagyaték évi jövedelme, ami az újonnan telepített szőlők jövedelmével 14—15 ezer korona, bőven fogja fedezni.

A szeminariumban elhelyezendők a tápintézetben most is ingyenes ellátásban részesülnek, az internatusban elhelyezendőkre kiadandó összeget pedig az általuk fizetendő díjak fedezni fogják.

A 120,000 korona kölcsön iránt a Magyar földhitel-intézettel már személyesen tárgyaltam s azt 3 $\frac{1}{2}$ % -os kötvényekben 89, 4 $\frac{0}{10}$ % -os kötvényekben 98 árfolyam mellett, 63 évi törlesztésre bármely percben megkaphatjuk.

Hogy mindezeket már az 1905/906-ik tanévben létesíthessük, kérem a Főtiszteletű Egyházkerületet: méltóztassék ezen javaslatomat

elfogadni, az igazgató-tanácsot megbízni és felhatalmazni, hogy a kölcsönt a gazdasági választmánnyal egyetértőleg felvehesse, a szükséges építkezéseket átalakításokat és berendezéseket foganatosíthassa és pedig úgy, hogy az építkezések már a kora tavasszal megkezdessenek; tett intézkedéseiről a május hóban tartandó egyházkerületi gyűlésnek tudomásvétel céljából jelentést tegyen.

Sátoralja-Ujhely, 1904. szept. hó 24-én

alázatos szolgálója

DÓKUS GYULA

világi algondnok.

„Ezzel kapcsolatban a főiskolai gazdasági választmány igazgató-tanácsunk elé terjeszti a világi algondnok javaslata értelmében megvásárlandó, ú. n. Bükki-féle emeletes lakóház *alaprajzát*, a gazdasági választmány által a lakóházra és telekre a tulajdonossal feltételeken megkötött *adás-vételi szerződést s az új tápintézeti épület tervrajzát*.

Igazgató-tanács a főiskolai világi algondnok javaslatát minden részletében a magáévá teszi s azt elfogadás végett a maga részéről a következő javaslataival kapcsolatban terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé:

1. A főtiszteletű egyházkerület hagyja jóvá és erősítse meg a gazdasági választmány által az u. n. Bükki-féle emeletes lakóházra és telekre a mai tulajdonossal feltételeken megkötött adás-vételi szerződést.

2. Hagyja jóvá az új tápintézeti épület bemutatott tervét.

3. A főiskolai világi algondnok javaslata értelmében, elhatározván az abban megjelölt főiskolai új intézmények létesítését, hatalmazza fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanácsot a szükséges építkezések, illetőleg átalakítások keresztülvételére s bizza meg azzal, hogy az internatus és a theologiai szeminarium belső szervezetére vonatkozó részletes javaslatát terjessze be az 1905. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés elé.“

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesült a felterjesztett javaslatokból és határozatokból a főiskolai igazgató-tanácsnak a vezetésére bízott tanintézet sorsa felett őrködő szeretetéről s e szeretetnek maradandó alkotásokra törekvő munkásságáról s midőn ezért úgy az igazgató-tanácsnak általában, mint ezúttal különösbbe *Dókus Gyula* világi algondnoknak a legteljesebb

elismerését és köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezi; ugyanekkor a Zsindely-féle, régebben az u. n. „Bükki-ház“ megvételére vonatkozó s egész terjedelmében felolvasott adás-vételi szerződést megerősíti s a tervezett tápintézeti helyiség, internatus és szeminarium létesítésére s az ezzel járó építkezések, átalakítások előkészítésére s eszközlésére, nemkülönben a szükséges törlesztéses-kölcsönösszeg felvételére nevezett igazgatótanácsot és a főiskolai gazdasági választmányt készségesen felhatalmazza, az internatus és szeminarium belső szervezetét feltüntető részletes javaslatait — az illetékes tényezők véleményének kikérése mellett — az 1905. évi tavaszi közgyűlésre bevárván.

10. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács bemutatta a *kassai* ev. ref. egyház tulajdonát képezett *két darab régi úrasztali terítőnek* a főiskola részére történt átengedésére vonatkozó alapító okiratot.

Közgyűlésünk ezen alapító okiratot jóváhagyja és megerősíti.

11. A felső-zempléni egyházmegyének a *zempléni* egyház hátralékos kamat-ügyére vonatkozólag 13. sz. alatt tett jelentése folytán

ezen ügy továbbra is nyilvántartásba helyező, — utasítván a felső-zempléni egyházmegye, hogy a zempléni egyház kamathátralékának megfizetése iránt intézkedjék s erről a jövő évi tavaszi közgyűlésre jelentést tegyen.

12. A folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 56. sz. jegyzőkönyvi határozatával, az *egységes liturgia tárgyában* beérkezett egyházmegyei munkálatok feldolgozására kiküldött bizottság, a következő jelentését terjeszti be:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 56. sz. jegyzőkönyvi határozatában megnevezett bizottság nevében és megbízásából, az *egységes liturgia tárgyában*, a rendelkezésünkre bocsátott egyházmegyei munkálatok alapján, a következő tiszteletteljes jelentéssel, illetőleg javaslattal járulunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé.

A kérdés, a melyet az egyetemes konvent egyházkerületünknek s ez az egyházmegyéknek feltett, — ez volt:

„Az egyházi szertartások dogmatikai tartalmának érintetlen hagyásával nyilatkozzanak az iránt, hogy miben vélik megállapíthatónak az egységes liturgiát? Mennyire terjedhet a megállapítandó egységes keretben a liturgus szabadsága, mily mértékben ölelheti fel a történeti múltat s mennyire érintheti az egyes egyházakban bevett s elfogadott szokásokat?“

Mellőzvéen itt e kérdésnek úgy tartalmi, mint alaki méltatását, egyenesen a dologra, az egyházmegyei munkálatok, illetőleg feleletek ösmertetésére térünk.

Liturgiánk egységesítését a mi egyházmegyéink valamennyien az egyetemes egyház érdekében állónak, multhatatlanul szükségesnek tartják és mindössze abban térnek el egymástól, hogy míg a nagy többség az egyesítés alatt csupán a külső rendtartásbeli egységet s annak szigorú megállapítását érti és kívánja: addig a kisebbség egyes szertartásainknál, azoknak különösen leglényegesebb alkotórészeinél, — minők a hit, bűnbevallások, esküvések stb., a tartalom egységesítését is erőlesen hangsúlyozza. A felső-borsodi egyházmegye, — mintegy elvtársai, a gömöri s részben az alsó-zempléni és ungi egyházmegyék képviselőiben is, — ezt így fejezi ki: „a keresztelelnél, konfirmálásnál, úrvacsora osztásnál, esketésnél a szereztetési ígék mellett még a fogadástétel, bűnbevallás és esküforma is legyen egyforma minden egyházban.“ A többiek — ismételjük — mindannyian az alaki egységet sürgetik, de az alsó-zempléni egyházmegye azzal a megszorítással, hogy „az isteni tiszteleti cselekményeknél a lényeges alkotórészeknél van szükség bizonyos mérvű egységre, míg a többi cselekmények szabad alkotórészek gyanánt tekintendők.“ Tehát a szűkebb értelemben vett tartalmi egységnek ez az egyházmegye is barátja s ebben az érdeemben Felső-Borsoddal és társaival van egy véleményen.

Áttérve most magukra a feltett kérdésekre, itt mindenek előtt az alsó-borsodi és gömöri egyházmegyéknek az egyesítési eljárás mikéntjére való állásfoglalását kell kiemelniünk, mely abban áll, hogy szerintök az egyetemes konvent most még ne az egyházmegyéktől kérjen és várjon feleletet, hanem küldjön ki — a konvent — egy püspök elnöklete alatt egy tíz tagú bizottságot az öt theol. akadémia gyakorlati akadémiai tanáraiból és öt lelkészből; ez a bizottság készítsen egységes liturgiai tervezetet, ezt adja ki a konvent a kerületek útján az egyházmegyéknek és az egyházmegyék úgy nyilatkozzanak. E két egyházmegye éppen ezért nem is adott részletező munkálatot, — aminthogy a konvent nem is kívánt

ilyet s legkevésbé kívánta azt, hogy akár a kerületek, akár az egyházmegyék részletes, minden egyes szertartásra kiterjedő liturgiai javaslattal álljanak elő; — a konvent csak elvi feleleteket várt; hiszen törvényjavaslatok készítése az ő hatáskörébe tartozik. Így hát azok az egyházmegyék, a melyek ezt is megtették, nem multhatatlanul szükséges munkát végeztek ugyan s némelyikök nem is a feltett kérdésekre felelt egyenesen; de mindemellett sem végeztek felesleges munkát, mert munkálataikban tiszteletreméltó bizonyosságot tettek arról, hogy ref. istenitiszteleti elveinkkel tisztában vannak, azokat szigorúan megtartatni, alkalmaztatni kívánják s hogy többkevesebb, de lényegtelen eltéréssel a mi egyházkerületünkbeli liturgiát tartják a legmegfelelőbbnek és általánossá teendőnek. E munkálatok közül külön is ki kell emelnünk elsőbben is a felső-borsodi egyházmegyét, mely mondanivalóit szigorúan a konvent kérdéseire alkalmazta s követeli, hogy liturgiánkat necsak egységesítsék, hanem reformálják is. Aztán ki kell emelnünk az abauji és ungi egyházmegyékét, mint amelyek amott Hallgató János, emitt Patáki Pál jeles dolgozataival méltók lesznek arra, hogy az egységes liturgiai tervezetet készítő konventi bizottsággal is közöltessenek, illetőleg egyházkerületünk által jegyzőkönyvi mellékletekként a konventre is felküldessenek. Végül ki kell emelnünk még a gömöri egyházmegye határozatai közül a következő részletet: — „a konventi bizottságnak feladata legyen záros határidő alatt összeszedni a liturgiára vonatkozó történeti adatokat, a jelenben érvényben levő gyakorlati szokásokat és a magyar ref. egyházzal szellemi rokonságban levő külföldi egyházak szokásait s ezeknek alapján állítson össze a bizottság egy liturgia-tervezetet, a zsinat által megállapítandó egységes liturgia szerint pedig egy liturgiális könyvet“; — a miből egyebek közt az is kitűnik, hogy a gömöri egyházmegye sem idegenkedik istenitiszteletünk és szertartásaink történeti múlton alapuló reformjától.

A többi, még mindig a kérdés érdemére tartozó részletek közül a következőkkel kell beszámolnunk:

Az *abauji* egyházmegye óhajtja, hogy a liturgiának csak alaki része állapíttassék meg, az anyagi vagy tartalmi rész érintetlenül hagyassék, valamint a lelkész szabadsága is. Rendezési alapul a történeti múltat kívánja, hogy így istenitiszteleteinkben a történelmi fejlődés értékes vonása meglegyen, de érvényesüljön azokban a szép és a művészet is, ez azonban ne cél, csak eszköz legyen. Sürgeti még, hogy adventtől husvétig a hét három köznapján bibliaolvasás is legyen, rövid, velős magyarázattal; hogy a lelkész ezután már ne a szószéken, hanem az úrasztalánál imádkozzék; hogy minden hónap első vasárnap délutánján gyermek- és ifjúsági istenitisztelet tartassék; hogy az úrvacsorai liturgiába Jézus szenvedéseinek története (a passio) felvétessék s hogy úrvacsoraosztás alkalmazásával, — a három sátorünnepet kivéve, — prédikáció ne legyen.

Az *alsó-zepléni* egyházmegye szorosán a tisztáninneri egyházkerületben kialakult és meggyökeredzett gyakorlathoz kíván ragaszkodni.

Felső-Borsod szerint megállapítandó, hogy az istenitisztelet és

a szertartások alkotórészei miből álljanak és miként következzenek egymásra; az egységes kereten belül aztán legyen a liturgus szabad, de mindemellett is szigorúan ragaszkodik a tartalomnak a már mondott értelemben és terjedelemben való egységesítéséhez, mert azokban egységesíteni kívánja a tartalmat is. Továbbá: „liturgiánkba felveendőek mindazok az elemek, melyek Krisztus rendelkezéseivel nem ellenkeznek, melyek a jelenkor lelki szükségleteihez mérten értékesíthetők; a sallangok, helyi különlegességek, mint lényegtelen dolgok, végkép eltörölendők, illetőleg eltildandók. Végül a papszentelés, esperes- és püspökavatás, templomok, harangok, orgonák, iskolák, temetők felszentelése, úgy formára, mint tartalomra nézve egységesítendőek és e célra a tiszáninneneni rendtartást ajánlja.

Gömör a maga, még említetlen kívánalmait — szintén a konventi kérdésekhez alkalmazottan — ekként formulázza: 1. *a)* A rendes istenitiszteletnél csupán az alakban nyilvánúljon az egység; *b)* a sakramentomok kiszolgáltatásánál az alaki egység teljes, a tartalmi részleges legyen; *c)* a rendkívüli istenitiszteleteknél megint csak alaki legyen az egység. — 2. A liturgus szabadsága ennek megfelelőleg: *a)* a rendes istenitiszteleteknél alakilag teljesen kötött, tartalmilag teljesen szabad; *b)* a sakramentomok kiszolgáltatásánál alakilag teljesen, tartalmilag részben kötött; *c)* a rendkívüli istenitiszteleteknél alakilag teljesen kötött, tartalmilag teljesen szabad legyen.“

A *tornai* egyházmegye az egységesítésnél főelvül azt tűzi ki, hogy a századok folytán nálunk kifejeződött cselekmények, melyek az egész országban legalább némileg egységesek voltak, újjal ne cseréltessenek fel, hanem úgy pótoltsanak ki, hogy annak keretében a kedély és értelem megtalálja a maga táplálékát; kiköti még, hogy azt az egységes szokást, mely szerint a rendes istenitiszteleti cselekményeket még eddig mindenütt a szószékről végezték, továbbra is fenntartsuk; végre sürgeti orgonák vagy legalább harmóniumok felállítását, az összhangzatos éneklést és a diktálásnak örök időkre való eltörlését.

Végül, mintegy az egyházmegyék kívánalmainak összegezéseül ismételtlen is meg kell említenünk, hogy az abauji, alsó-zempléni, felső-borsodi, felső-zempléni, tornai és közvetve — t. i. a Pataki Pál tanulmányai útján — az ungi egyházmegyék részletes liturgiai tervezeteket is adnak; de ezeket — amint már érintettük — részint azért, mert lényegileg mind a kerületünkbeli rendtartást tükrözik vissza, részint meg azért, mert a konvent úgyse kívánt részletes tervezeteket, — úgy gondoljuk, hogy az úgy érdemének és az egyházmegyék buzgalmanak sérelme nélkül bátran mellőzhetjük. A tüzetes hozzászólás ideje, alkalma úgyis eljön akkor, amikor majd a konvent liturgiai törvénytervezetéről kell véleményt mondani.

Ezek után a feltett kérdés érdemére és az egyházmegyék elvi természetű kijelentéseire és nyomós kívánalmaira való tekintettel elfogadásra ajánljuk a főtisztelelt egyházkerületi közgyűlésnek a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat.

Az egységes liturgia tárgyában készült egyházmegyei munkálatok tanulmányozására és kidolgozására kiküldött egyházkerületi bizottság mély tisztelettel javasolja, hogy mondja ki a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés;

1-ször azt, hogy liturgiánk egységesítését anyaszentegyházunk külső és belső erősítése céljából szükségesnek és keresztülviendőnek tartja;

2-szor, hogy kívánja azt, hogy rendes és rendkívüli istenitiszteleteink külső rendtartásbeli egysége határozottan állapíttassék meg, — belső, tartalmi egysége azonban csak azokra az alkotórészekre terjedjen ki, amelyek sákramentomi jelentőségű elemeket, hitvallomást, fogadástételt és esküt foglalnak magukban, meghagyatván a liturgus szabadsága abban, hogy az imádságokat, de különösen az egyházi és szertartási beszédeket önmaga készítse;

3-szor, hogy követelje, hogy az egységesítés történelmi alapon, vagyis akként vétessék munkába, hogy az egységes liturgiai tervezetből istenitiszteleti berendezkedésünknek az evangéliomon, ref. istenitiszteleti elveinken, általános vagy általánosítható hagyományainkon alapuló képe domborodjék ki, — önként értetvén, hogy az ezekkel nem ellenkező, de istenitiszteletünk bensőségét, magasztosságát előmozdító alkotórészek felvételét s ezeknek az istenitiszteleti kerekdedség sérelme nélkül való beosztását megengedhetőnek, sőt kívánatosnak tartja;

4-szer, hogy a liturgiai tervezet készítői az egyes egyházak, vidékek, egyházkerületek szokásaira, sőt a külföldi ref. egyházak liturgiáira is tekintettel lehetnek ugyan, de ne helyi, hanem általános, ne külföldi, hanem magyar tervezettel álljanak elő;

5-ször, hogy a tervezet elkészítése egy püspök elnöklete alatt álló tíz tagú bizottságra bízassék, amelynek tagjait a konvent részint theol. tanárokból, részint lelkészekből állítsa össze s e bizottságnak elegendő idő hagyassék a tervezet elkészítésére, a liturgia ügye pedig az összeülendő zsinat első ülészakájában ne tűzessék ki a napirendre;

6-szor, hogy az egységes liturgiának zsinatilag történt megállapítása után adjon ki az egyetemes egyház egy liturgiális kézikönyvet is, nem kötelezőleg, nem kizárólagos használatra, hanem csak vezérfonalúl, útmutatóúl, amelynek csupán a külső rendtartásbeli egységre és a 2-ik pont alatt említett részletekre nézve legyen kötelező ereje;

7-szer, hogy annál a sarkalatos jogunknál fogva, hogy magyarországi ref. egyházunk úgy az egyház tanainak megállapítását (jus reformandi), mint az istenitisztelet rendjének meghatározását s az énekes és agendás könyvek tárgyában való intézkedési jogot mindig s kizárólag önmagának tartotta fenn; ezt a jogot, mint gyökeresen az egyház legbelsőbb életkörére (jura in sacris) tartozót a saját törvényhozótestületén kívül senkire másra át nem ruházta és át nem ruházhatja s hogy ebbeli törvényalkotásának érvényesítéséhez, végrehajtásához semmiféle külső hatalom szenetsítése és tá-

mogatása sem szükséges és nem is kívánatos, mert hiszen az itt említett dolgok törvény által való rendezése, ellenőrzése az egyetemes egyházat autonom, sőt szuverén jogon illeti: tisztelettel javasoljuk azt is, hogy keresse meg a főtiszteletű egyházkerület konventünk útján a zsinatot aziránt is, hogy az istenitisztelet és az egyházi szertartások, nemkülönben a lelkészek istenitiszteleire tartozó kötelességei tárgyában alkotandó törvényeit kapcsolja ki az Egyházi Törvények szentesítés alá tartozó rendszeréből s azokat, mint szentesítés nélkül is kötelezőket a 6-ik pontban említett liturgiális kézikönyvhöz csatolva, adja át a közhasználatnak lelkiismeretes és pontos megtartás és azokhoz való szigorú alkalmazkodás végett. Végül

8-szor javasoljuk még, hogy az abatiji és ungi határozatok alapjául szolgáló dolgozatok az egyetemes konventre jegyzőkönyvi mellékletek gyanánt felküldessenek.

Javaslatunk ajánlása és mély tiszteletünk jelentése mellett maradtunk

Sárospatakon, 1904. évi június hó 18-án

A főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés alázatos szolgálai:

NOVÁK LAJOS,

bizottsági előadó.

FEJES ISTVÁN,

e.-kerületi bizottsági elnök.

Közgyűlésünk az alapos és értékes javaslatot egész terjedelmében magáévá teszi.

13. Tavaszi közgyűlésünk 87. sz. határozata értelmében az egyházmegyék betérjesztik a konvent által kibocsátott próba-énekeskönyvre vonatkozó véleményüket. Az új énekeskönyvet közhasználatra Abaúj feltétlenül elfogadja, négy egyházmegye, úgymint: Alsó-Borsod, Alsó-Zemplén, Ung és Gömör csak újabb átnézés és javítások, módosítások után, pl. Alsó-Borsod a katekizmusi énekek visszaállításával. Felső-Zemplén nem foglal állást, Torna és különösen Felső-Borsod pedig erős kritika alá veti és gyökeres átalakítását véleményezi. Azt azonban az összes egyházmegyék elismerik, hogy a próba-énekeskönyv a most használatban levőnél határozottan magasabb irodalmi színvonalon áll s a kevésbé sikerült darabok kihagyásával, — amelyek különben is csak szükségtelenül növelik a könyv terjedelmét, — már most is határozott nyereség volna anyaszentegyházunkra nézve.

Egyházkerületi közgyűlésünk, részint a betérjesztett egyházmegyei munkálatok, részint a saját meggyőződése alapján kijelenti, hogy a

próba-énekeskönyvet, — fogatkozásai mellett is, — értékes műnek s a jelenleg használatban levőnél határozottan magasabb irodalmi színvonalon állónak tartja, nemcsak, hanem oly gazdag tartalmúnak, hogyha a kifogásolt énekek belőle mind kihagyatnának is, a megmaradó rész még akkor is sikeresen és kielégítően szolgálhatná gyülekezeti éneklésünk és közistenitisztele-tünk legfontosabb érdekeit; s éppen ezért a további halogatáshoz s ezáltal az új Énekeskönyv sorsának bizonytalanná tételéhez hozzá nem járulhat, hanem a beterjesztett munkálatokat, bíráló észrevételeket azzal a kérelemmel terjeszti fel a konventhez, hogy az új Énekeskönyvet azoknak figyelembe vételével átjavíttatván s a gyengébb és a könyv árát és terjedelmét szükségtelenül növelő darabokat belőle kirekesztvén: a közhasználatnak minél előbb adja át.

14. Ugyancsak tavaszi közgyűlésünk 59. sz. határozata következtében az egyházmegyei tanítói körök nyilatkoznak a halotti énekeskönyvre vonatkozólag, különösen abból a szempontból, hogy „a most használt e nemű termékek között melyik volna olyan, a mely a közönséget, talán bizonyos módosításokkal, vagy azok nélkül is, kielégítené.“

A forgalomban levők közül legsikerültebbnek a Novák-féle temetési énektárt tartják, de sem ezt, sem a többit nem tartják teljesen kielégítőnek és közhasználatra elfogadhatónak, hanem egy részök egy kerületi szerkesztő-bizottság kiküldését javasolja, mely a meglevő temetési énektárak jobb darabjaiból, — az illető szerzők beleegyezésével, — egy új könyvet állítson össze s a mely bizottságban mind a nyolc egyházmegye képviselve volna; más részök pedig — sokkal helyesebben — a „Sárospataki Irodalmi Kör“ álláspontjára helyezkedik (Egyházkerületi közgyűlés, 1903. máj. 5. 12. jkvi sz.), mely a halotti énekeket a templomi énekeskönyvbe tartja felveendőnek, hogy így a temetési éneklésbe a gyülekezet tagjai is bevonassanak, a mi prot. istentiszteleti elvi alapon az egyedül helyes eljárás és megoldás. Ez utóbbi álláspont elfogadása esetén a használható temetési énekek egybegyűjtése s esetleg újaknak készítése az országos énekiügyi bizottságra lenne ruházandó.

Közgyűlésünk ez utóbbi javaslatot teszi magáévá s ragaszkodik a temetési énekeknek a templomi közénekes-könyvbe való felvételéhez s a konventet ilyen értelemben keresi meg.

15. Olvastatott az egyházkerületi pénzügyi választmány-nak következő indokolt jelentése és előterjesztése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyetemes Konvent által egyházaink részére engedélyezett tőkés-segélyek eredetileg a Vay-Mocsáry-féle alapítványból adattak ki, 1901. évtől kezdve azonban a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés határozata folytán a szükséges összegek a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól vétettek kölcsön, miután ezen tőkés segélyek csak 5% kamatot hoznak, pénzeink pedig 6—7, sőt 8% kamat mellett is elhelyezhetők voltak.

A folyó évben 5000 kor. tőkés segély engedélyezett egyházaink részére, melynek tőkéje 100,000 koronának felel meg, tehát ily összegű kölcsön lett volna a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól felveendő; miután azonban a rendkívüli pénzbőség s a kamatlábnak ebből származó nagymérvű csökkenése azt credményezték, hogy az egyházkerületi pénztárban 100,000 koronát meghaladó készpénz torlódott össze, mely csak 4% kamat mellett volt pénzügyintézetben elhelyezhető, a tisztelettel alólírott egyházkerületi pénzügyi választmány f. évi július hó 16-án tartott ülésében elhatározta, hogy a 100,000 koronát ezidő szerint nem veszi kölcsön, hanem az egyházkerületi pénztár készleteiből folyósítja ugyanazon feltételek mellett, amelyek a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank által a múlt 1903. évben engedélyezett 12,000 kor. kölcsönről kiállított kötvényben foglaltatnak, vagyis a segélyezett egyházak a tőkés segély 98%-át kapják meg, melyből azonban a fél évi tőketörlesztésnek megfelelő összeg még levonatik.

A 100,000 kor. tőkés-segély elsősorban a Vay-Mocsáry alapítvány azon részéből vétetnék, melynek kamatai a tőkéhez csatolandók, miután a régebbi tőkés segélyek is az alapítvány ezen részébe osztattak be, az ezen pénztár által nem fedezhető összegek pedig a Szükösi-Hollandi tárból fognak vétetni.

Azon nem várt esetre, ha a pénzvizsnyok megváltoznának s a kamatlábak emelkednének, nagyon természetesen ismét visszafogunk térni a múlt években követett eljáráshoz s a most általunk folyóvá tett 100,000 koronát is a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól fogjuk kölcsön venni.

Midőn fenti határozatunkat tudomás és jóváhagyás céljából a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek bejelentenők, már most engedélyt kérünk arra is, hogy szükség esetén a 100,000 koronát a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól a múlt évi feltételek mellett kölcsön vehessük.

Kiváló tisztelettel maradván a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek

Miskolcon, 1904. évi szeptember hó 3-án.

Alázatos szolgálói

az egyházkerületi pénzügyi választmány nevében

BIZONY ÁKOS,
jegyző.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök, elnök.

Közgyűlésünk jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a folyó évi 5000 korona tőke-segély folyósítására kivételesen az egyházkerületi pénztárban feltorlódott pénzfelesleget használta fel, utasítatik azonban a választmány, hogy a viszonyok változtával a most felhasznált összeget a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól szerezze be.

16. A főiskolai igazgató tanács a f. évi tavaszi egyházkerületi közgyűléstől (63. jkönyvi p.) nyert megbízatására — az Országos református tanáregyesületnek a felekezeti tanárképzést mélyen érintő javaslataira nézve jelenti, hogy a nagyfonságú kérdésben a sárospataki főiskola gimnáziumi tanárkarát kérte fel véleményadásra s az e tárgyban még nem tanácskozhatott.

Egyházkerületi közgyűlés e jelentést tudomásul veszi s a főiskolai igazgató-tanács véleményes javaslatát az 1905. évi tavaszi közgyűlésre bevárja.

17. Kun Bertalan püspök — a tavaszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 73-ik pontjával a főisk. lelkészi munkakörben beállott szünetelés tárgyában vizsgálatral és jelentéssel bízván meg, kéri, hogy megbízatása — közbejött körülmények miatt — a jövő évi tavaszi közgyűlésig halasztassék.

Jelentése a jövő évi tavaszi közgyűlésre beváratik.

18. A püspöki hivatal beterjeszti a tiszáninneri egyházkerületben szolgáló lelkészek, lelkész-tanárok és segédlelkészek *minősítési sorozatát* a következőkben:

I-ső osztályú egyházba pályázhatnak:

Abaházy József r. l.	40. Botos József r. l.
Almássy Lajos r. l.	Boytár Sámuel r. l.
Ambrus János r. l.	Buda János r. l.*
Andó Lajos r. l.	Búzy Márton r. l.
5. Apostol Bertalan r. l.	Czecz András r. l.
Id. Antalfy László r. l.	45. Cziáky Endre r. l.
Ardai Janka Dániel r. l.	Czike Ferencz r. l.
Bacsokay Károly r. l.	Czinke István r. l.
Bacsokay Sámuel r. l.	Czinyéri Barna r. l.
10. Baksay Dániel r. l.	Csabay Pál r. l.
Baksy István r. l.	50. Csapó János r. l.
Bálint Dezső r. l.	Csik Dániel főgimn. v. t.
Balog István r. l.	Csiky József r. l.
Bárdos István r. l.	Csiszár Béla r. l.
15. Barna Gyula r. l.	Csizmadia Jenő r. l.
Bársony György r. l.	55. Csontó Károly r. l.
Bartha József r. l.	Csontos Gábor r. l.
Bartha Mihály r. l.	Dakó Lajos r. l.
Bartók János r. l.	Danyi József r. l.
20. Batta György r. l.	Dávid József r. l.
Batta József r. l.	60. Demeter Bertalan r. l.
Bekényi János r. l.	Demjén István r. l.
Benke István r. l.	Doktor Gyula r. l.
Beregszászy Ferencz r. l.	Dusza János r. l.
25. Berzeviczy Endre r. l.	Dusza Lajos r. l.
Beszterczey Béla r. l.	65. Elek József r. l.
Béky János r. l.	Erdélyi András r. l.
Bíró Bertalan r. l.	Erdélyi János r. l.
Bíró János r. l.	Erdélyi József r. l.
30. Bodnár Béla r. l.	Erős Károly r. l.
Bódogh Tamás r. l.	70. Erős Lajos r. l.
Bodnár Endre r. l.	Édes Ábrahám r. l.
Bodnár István r. l.	Farkas György r. l.
Bodolay István r. l.	Farkas József r. l.
35. Bodolay Miklós r. l.	Farkas Lajos r. l.
Bodon Barna r. l.	75. Farkas Miklós r. l.
Bogárdi Dániel r. l.	Fazekas Ferencz r. l.
Bogdányi József r. l.	
Borbély József r. l.	

* Hivataláról lemondott, de lelkesül jellegét megtartotta.

- Fejes István r. l.
 Fekete Gyula r. l.
 Fodor Bertalan r. l.
 80. Fodor Géza r. l.
 Fodor György r. l.
 Fodor Gyula r. l.
 Frenczel Bertalan r. l.
 Fürjész Jenő r. l.
 85. Fürjész Tamás r. l.
 Fűry Lajos r. l.
 Fűzy János r. l.
 Gál Ferencz r. l.
 Gecse Géza r. l.
 90. Gecse Lajos r. l.
 Gecsei Péter r. l.
 Gere Lajos r. l.
 Gömöri Péter r. l.
 Gönczy Gábor r. l.
 95. Görgey János r. l.
 Gulyás Benő r. l.
 Gyarmathy Soma r. l.
 Háger Miklós r. l.
 Halászy József r. l.
 100. Hallgató János r. l.
 Harsányi Bertalan r. l.
 Harsányi István főg. v. t.
 Hazay Béla r. l.
 Hézsér Emil r. l.
 105. Homoky Antal r. l.
 Horkay Bertalan r. l.
 Horváth Bertalan r. l.
 Horváth János r. l. Bánfala
 Horváth János r. l. Tokaj
 110. Hörcsik Lajos r. l.
 Hubay József r. l.
 Hubay Lajos r. l.
 Hutka József r. l.
 Idrányi Barna r. l.
 115. Igaz József r. l.
 Illyés János r. l.
 Jakab János r. l. Szala
 Jakab János r. l. B.-Lenke
 Janka Károly r. l.
 120. Jósvay Dénes r. l.
 Juhász László s. l.
 Kapossy György r. l.
 Kazay Géza r. l.
 Kazay Sándor r. l.
 125. Kádár János r. l. Csécs
 Kádár János r. l. Legenye
 Kálniczky János r. l.
 Kecskeméthy Lajos r. l.
 130. Kenyeressy Árpád r. l.
 Kenyeressy Károly r. l.
 Kerekes János r. l.
 Kerekes Károly r. l.
 Id. Keresztúry József r. l.
 135. Ifj. Keresztúry József r. l.
 Keresztúry Károly r. l.
 Kertész István r. l.
 Kérészy Barna r. l.
 Kirvác László r. l.
 140. Kiss Gyula r. l.
 Kiss József r. l.
 Kiss Károly r. l.
 Kiss Lajos r. l.
 Kiss László r. l.
 145. Kiss Miklós r. l.
 Kiss Tamás r. l.
 Kocsis Endre r. l.
 Kolozs István r. l.
 Komjáthy Gábor r. l.
 150. Komjáthy István r. l.
 Kónya András r. l.
 Kónya József r. l.
 Kovács Béla r. l.
 Konyha Pál r. l.
 155. Kovács István r. l. A. Bakta
 Kovács István r. l. Ágtelek
 Kovács János r. l.
 Kovács Károly r. l.
 Kovács Mihály r. l.
 160. Kozma Antal r. l.
 Kozma Gedeon r. l.

- Kőrössy István r. l.
 Kőrössy József r. l.
 Kőröskényi István r. l.
 165. Kun Bertalan r. l.
 Kun Miklós r. l.
 Láng Károly r. l.
 Lesko László r. l.
 Lipták Bertalan r. l.
 170. Lükő Béla r. l.
 Magyar Bertalan r. l.
 Magyar István r. l.
 Magyar József r. l.
 Maklár Károly r. l.
 175. Maklár Papp Ernő r. l.
 Maksa József r. l.
 Marschalkó Endre r. l.
 Márk Imre káplán tan.
 Mártha Ferencz r. l.
 180. Máthé Gyula r. l.
 Medgyaszay Pál r. l.
 Medve Pál r. l.
 Mindszenty Imre r. l.
 Miskolczy Endre r. l.
 185. Miskolczy József r. l.
 Molnár József r. l.
 Molnár Pál r. l.
 Mór Elek r. l.
 Mór Gábor r. l.
 190. Morvay József r. l.
 Nagy Barna r. l.
 Nagy Béla r. l.
 Nagy Géza r. l.
 Nagy Ignác r. l.
 195. Nagy Károly r. l. L.-Bénye
 Nagy Károly r. l. Szomotor
 Nagy János r. l.
 Nagy Lajos r. l.
 T. Nagy Lajos r. l.
 200. Nagy Mihály r. l.
 Nagy Pál r. l.
 Nagy S. r. l. K.-Dobrony
 Nagy S. r. l. R.-Szend
 Nemes Gyula r. l.
 205. Némedy József r. l.
 Németh Péter r. l.
 Novák Lajos theol. tanár
 Novák Sándor r. l.
 Olajos Pál r. l.
 210. Oláh Péter r. l.
 Órás Kálmán r. l.
 Osváth Bertalan r. l.
 Osváth Dániel r. l.
 Osváth Zoltán r. l.
 215. Ölbey János r. l.
 Pajkoss Endre r. l.
 Palcsó Károly r. l.
 Papp József r. l.
 Pataky Pál r. l.
 220. Pál Albert r. l.
 Pál Ferencz r. l.
 Pálóczy József r. l.
 Páricsy József r. l.
 Persenszky János r. l.
 225. Péter József r. l.
 Péter Mihály r. l.
 Pósa Lajos r. l.
 Ráczkevy Károly r. l.
 Radácsi György theol. tan.
 230. Ragályi Géza r. l.
 Réthy Andor r. l.
 Réz László r. l.
 Révész Kálmán r. l.
 Rohoska József theol. tan.
 235. Rozgonyi László r. l.
 Ruzskay Gyula r. l.
 Sallay Andor r. l.
 Sággy Sándor r. l.
 Sarkady Antal r. l.
 240. Sárkány József r. l.
 Sárkány Sámuel r. l.
 Semsey József r. l.
 Seress József r. l.
 Simon Andor r. l.
 245. Simon Gyula r. l.

- Simon István r. l.
 Simon János r. l.
 Simon József r. l.
 Simon Mihály r. l.
 250. Sohajda János r. l.
 Soltész Gyula r. l.
 Soltész Tamás r. l.
 Sólyom Barna r. l.
 Id. Sólyom Gyula r. l.
 255. Ifj. Sólyom Gyula r. l.
 Sólyom Lajos r. l.
 Somody János r. l.
 Stephán Mihály r. l.
 Sütő Kálmán r. l.
 260. Svingor József r. l.
 Szabados László r. l.
 Szabó András r. l.
 Szabó Bertalan r. l.
 Szabó Endre r. l. Csicsér
 265. Szabó Endre r. l. Minaj
 Szabó Gyula r. l.
 Szabó István r. l.
 Szabó József r. l. Eszeny
 Szabó József r. l. N. Mihály
 Szabó József r. l. Szalonna
 Szabó Pál r. l.
 Id. Szakal Istv. r. l. Szeretva
 Ifj. Szakal Istv. r. l. Lucska
 Szalóczy Dániel r. l.
 275. Szalóczy Pál r. l.
 Szaniszló Pál r. l.
 Szaplóczay Bénéjám r. l.
 Szánthó István r. l.
 Szeghő Benő r. l.
 280. Szentmártony Dániel r. l.
 Szentpétery Sámuel r. l.
 Székely Imre r. l.
 Szilágyi Géza r. l.
 Szilva István r. l.
 285. Szkárosy Gusztáv r. l.
 Szobonya István r. l.
 Szombathy Antal r. l.
 Szöllőssy Ferencz r. l.
 Szöllőssy Gyula r. l.
 290. Sztankovics Lajos r. l.
 Szuhay Benedek r. l.
 Szűcs István r. l.
 Szűk Gyula r. l.
 Thúry Sándor r. l.
 295. Tóbiás Gyula r. l.
 Tomory Endre r. l.
 Tomory Pál r. l.
 Tóth Albert r. l.
 Tóth Béla r. l.
 300. Tóth Ferenc r. l.
 Tóth János r. l.
 Tóth Kálmán r. l.
 Török István r. l.
 Tudja Mihály r. l.
 305. Dr. Tüdős István r. l.
 Újj János r. l.
 Újj József r. l.
 Urbán Mihály r. l.
 Vadászy István r. l.
 310. Vadászy Pál r. l.
 Varga Antal r. l.
 Varga József r. l.
 Vattay István r. l.
 Vattay László r. l.
 315. Verebélyi József r. l.
 Veres Tamás r.
 Vladár József r. l.
 Id. Virágh József r. l.
 Ifj. Virágh József r. l.
 320. Zarándy Bertalan r. l.
 Zitás Bertalan r. l.
 Zitás István r. l.
 Zombory Gedő r. l.
 Zoványi Jenő theol. tanár.

II-od osztályú egyházba pályázhatnak:

325. Ablonczy Pál r. 1.	Kajdy Menyhért r. 1.
Ifj. Antalfy László s. 1.	Kőszeghy Dániel r. 1.
Bartha Gyula s. 1.	Melko István r. 1.
Botka Bertalan r. 1.	Molnár István r. 1.
Csiky Zoltán s. 1.	335. Pataky János r. 1.
330. Jósvai Dénes r. 1.	Tóth István r. 1.

III-ad osztályú egyházba pályázhatnak:

Beke András h. 1.	Hubay Bertalan s. 1.
Ifj. Benke István s. 1.	Lőkös Sándor r. 1.
Farkas István s. 1.	Kóródy Lajos r. 1.
340. Dékány Lajos r. 1.	Séra János r. 1.

IV-ed osztályú egyházba pályázhatnak:

345. Lengyel Gyula h. 1.	Pósa Péter s. 1.
Lengyel József s. 1.	Rácz Kálmán h. 1.
Lükő István r. 1.	Rácz József r. 1.
Nyomárkay Sándor s. 1.	Sallay Gyula r. 1.
Papp István s. 1.	355. Tóth Kálmán s. 1.
350. Pásztor István s. 1.	Zajdó László s. 1.

Nem pályázhatnak:

Batta Miklós s. 1.	Kőrössy Sámuel s. 1.
Benkő Lajos s. 1.	Kun Zoltán s. 1.
Cseh Pál s. 1.	Liptay László s. 1.
360. Csete Gyula s. 1.	Nyitray Lajos s. 1.
Csabay Pál s. 1.	375. Pecsenye András s. 1.
Csorba Ferencz s. 1.	Radácsi István s. 1.
Csomár Béla s. 1.	Román Ernő s. 1.
Deésy Sándor s. 1.	Sallay Béla s. 1.
365. Horváth Pál s. 1.	Sarkady Antal s. 1.
Hubay Kálmán s. 1.	380. Simon József s. 1.
Kájel Endre s. 1.	Török Andor s. 1.
Kerekes Zsigmond s. 1.	Ujlaky Sándor s. 1.
Kocsis Jenő s. 1.	383. Vajthó Lajos s. 1.
370. Komjáthy István s. 1.	

Egyházkerületi közgyűlés a püspöki hivatal által beterjesztett lelkészi minősítési sorozatot köszönettel fogadja s annak jegyzőkönyvbe való felvételét elhatározza.

19. A *lelkészvizsgáló bizottság* beterjeszti az 1904. évi június 20—23-ik napjain tartott rendes és a szeptember 10-ikén tartott rendkívüli vizsgálatokról felvett jegyzőkönyvét, amely szerint a theológiai akadémia tanári kara, mint megbízott, a vizsgálat előkészítésében, az írásbeli tételek kitűzésével s a beadott munkálatok megbírálásával kellő időben és a megállapított módon eljár s amely szerint az első vizsgálatra 20 végzett theologus ifjú, a másodikra pedig 16 segédlelkész jelentkezett.

A június hóban tartott vizsgálat eredménye a következő:

Az I-ső vizsgásoké:

Sorszám	N é v	Ó szövé. írásmb.	Új szövé. írásmb.	Bibliai vallástan	Ker. vallástan	Ker. erkölcstan	Írásbeli dolgozat	Általános osztályzat
1	Román Ernő	jó	jeles	kielég.	jó	jó	jeles	jó
2	Fazakas Sándor	jeles	jeles	jó	jeles	jó	jó	jó
3	Köszeghy János	kielég.	kielég.	elégt.	kielég.	kielég.	kielég.	—
4	Sinka Gyula	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5	Szolga József	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6	Komjáthy István	jó	jó	jó	kielég.	jó	jó	jó
7	Bálint János	jó	jó	kielég.	jó	jó	jó	jó
8	Tariska Sándor	kielég.	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.	kielég.
9	Batta Miklós	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.
10	Ujlaky Sándor	jó	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
11	Jakab Ernő	jó	jó	kielég.	jeles	jeles	jó	jó
12	Sipos Lajos	jeles	jó	jeles	jó	jó	kielég.	jó
13	Simon József	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14	Sarkadi Antal	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó
15	Szilágyi Dániel	kielég.	kielég.	elégt.	kielég.	kielég.	kielég.	—
16	Liptai László	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
17	Kun Zoltán	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
18	Kocsis Jenő	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó
19	Medgyaszai Gusztáv	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.
20	Horváth Pál	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.	jó	kielég.

A II-ik vizsgásoké:

Sorszám	N é v	Gyakorl. theol.	Egyház-jog	Magyar prot. egyháttört.	Gyakorl. bibliai magyar.	Írásbeli dolg.	Általános osztályzat
1	Vargha Antal	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
2	Tóth Kálmán	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3	Korláth Gyula	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
4	Kőrössy Sámuel	kielég.	jó	jó	jó	jó	jó
5	Molnár István	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6	Csabay Pál	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó
7	Vargha Péter	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
8	Zajdó László	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
9	Radácsi István	jó	jó	jó	jó	jó	jó
10	Benkő Lajos	jó	jó	jeles	jó	jó	jó
11	Hubay Kálmán	jó	kielég.	jeles	jó	jó	jó
12	Csorba Ferenc	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.
13	Pósa Péter	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
14	Marton János	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
15	Török Andor	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
16	Deési Sándor	kielég.	kielég.	elégt.	kielég.	kielég.	—

Az első vizsgálaton, valamint a másodikon is *elégtelen* érdemjegyet kapott egyének a rendszabályok értelmében a szeptemberi rendkívüli vizsgálatra utasítottak javítás végett.

A szeptemberi vizsgálat eredménye:

1. Kőszegi János és Szilágyi Dániel az 1-ső vizsgálaton s Deési Sándor a 2-dik vizsgálaton nyert érdemjegyet kielégítőre javítván, mindhárman általános osztályzata *kielégítővé* lett.

2. Keresztessy Sándor, aki betegsége miatt maradt el a juniusi vizsgálatról, az első lelkészi vizsgálat tárgyaiból a következő eredménnyel vizsgázott:

Ó-szöv. írásmagy. = kielégítő.

Új-szöv. „ = jó.

Bibliai vallástan = kielégítő.

Ker. vallástan = jó.

Ker. erkölcsstan = jó.

Írásbeli dolgozat = jó.

Általános osztályzat = kielégítő.

3. Deési Sándor juniusban kapott *elégtelen* érdemjegyet kielégítőre javítván, általános osztályzata *kielégítő*.

4. Pecsénye András igazolt elmaradása miatt 2-dik vizsgálatra bocsáttatván, a következő eredménnyel vizsgázott:

Gyakorlati theológia	= kielégítő.
Egyházjog	= kielégítő.
Magy. prot. egyh. tört.	= kielégítő.
Gyakorl. bibl. magy.	= kielégítő.
Írásbeli dolgozat	= kielégítő.
Általános osztályzat	= kielégítő.

5. *Vajtho Lajos* szintén igazolt elmaradása miatt ugyancsak 2-dik lelkészi vizsgálatra bocsáttatván, vizsgálatának eredménye a következő:

Gyakorlati theológia	= jó.
Egyházjog	= jó.
Magy. prot. egyh. tört.	= kielégítő.
Gyakorl. bibl. magy.	= jó.
Írásbeli dolgozat	= jó.
Általános osztályzat	= jó.

Az első lelkészi vizsgálatot tett egyének a kibocsátványt a szokott módon azonnal megnyerték.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészvizsgáló bizottság jegyzőkönyvének főbb adatait jegyzőkönyvbe vétetni határozván, a bizottság eljárását helyesléssel és köszönettel veszi tudomásul.

20. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi bizottság alábbi jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett a tiszáninneri ref. egyházkerület *tanügyi bizottságának* 1904-ik évi szeptember hó 24-ikén Szepsiben tartott ülésében.

Jelen voltak:

Nagy Pál, Meczner Béla elnökök, *Nemes Lajos, Búzi Márton, Szabó József, Bálint Dezső, Sallay Simon, Vita Károly, Gérecz Károly, Varga József, Fogarasi Jenő, Bodor István, Bodnár István, dr. Óváry Pál, Bodolay István, Halászy József, Péter Mihály, Arday Dániel, Becske Bálint, Maklár P. Miklós és Czinke István* előadó és jegyző.

1. Tanügyi előadó felolvassa az 1903—1904-ik évről szóló iskolai jelentését és előterjeszti az „E” táblázat alapján összeállított statisztikai kimutatást.

Tanügyi bizottságunk a jelentést, mely népiskolai állapotunknak elég megnyugtató képét tárja elének s annak — a hajdan erős Torna kivételével — folytonos fejlődéséről tanúskodik: örvendetes tudomásul veszi.

A tanügyi előadó javaslatait elfogadja és azokból kifolyólag felkéri az egyházkerületet a következő intézkedések megtételére:

a) az iskolai alapok mindenütt az egyház vagyona-hoz csatoltassanak s mint külön iskolai alapok szüntessenek meg;

b) a körlátogatók utasíttassanak, hogy a faiskolák megtekintésére mindenütt különös gondot fordítsanak s az ott talált óltványokról és csemetékéről darabszám szerint jelentést tegyenek;

c) az „E” tabella újra szerkesztessék és pedig kizárólag csak a tanügyi bizottsági elnökök használatára, akiknek egyedül van arra szükségük az adatok összeállítása és összegezése végett; ellenben a körlátogató bizottságok részére a rovatos ívek feleslegesek és alkalmatlanok lévén: azoknak használatára ú. n. „Kérdőívek” készítenők, amelyeknek pontjait tanügyi bizottságunknak egy általa kiküldött bizottsága a jövő őszi gyűlésre fogja összeállítani és beterjeszteni.

E bizottságba kiküldetnek Czinke István előadó elnöklete alatt Becske Bálint és Bodnár István tanügyi bizottsági tagok.

2. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 59. sz. jegyzőkönyvi határozatából kifolyólag az egyházmegyék beterjesztették tanító-egyesületeiknek a *népiskolai vallástani kézikönyvek átalakítására* vonatkozó véleményét.

E munkálatokat tanügyi bizottságunk a „Sáropataki Irodalmi Kör”-höz javasolja áttétetni, hogy az azokban foglalt és általunk is helyeselt megjegyzések figyelembe vételével a vallástani kézikönyvek átdolgoztatását haladéktalanul foganatosítsa s arról jövő őszi közgyűlésünknek jelentést tegyen.

3. A gömöri és felső-zempléni egyházmegye felterjesztése folytán

felkéri tanügyi bizottságunk az egyházkerületet, hogy népiskolai tantervét oly módon dolgoztassa át, hogy abban a vallástanítási anyag és tanmenet 4 osztályú iskolák számára is fel legyen tüntetve. Mert jelen-

leg iskoláinknak egy tetemes része még mindig 4 osztályú, vagy ahol meg van is a hat osztály, oda a növekedéseknek csak nagyon csekély százaléka jut fel s így a túlnyomó többség úgy kerül ki az iskolából hat évi tanulás után is, hogy bibliai történeteknél egyebet nem tanult és se hittannal, se egyháztörténettel nem foglalkozott.

4. A gömöri egyházmegye felir az ellen a visszásság ellen is, hogy jelenlegi *népiskolai tantervünk* az egyetemes történelem kedvéért a magyar történet tanítását, valamint az alkotmánytanét is megrövidíti, sőt a népiskolából jóformán kiszorítja. Kéri ennek orvoslását, az egyetemes történetnek a népiskolai tantervből — a hova illetéktelenül jutott be — kihagyását s a magyar történelem tanításának jogaiba való visszahelyezését.

Tanügyi bizottságunk a gömöri egyházmegye felterjesztését, mint amely a vallásitanítás után kétségtelesen a legnagyobb gyengeségét van hivatva tantervünknek megorvosolni: készséggel magáévá teszi és az egyházkerületi közgyűlés figyelmébe a leghathatósabbban ajánlja.

5. Az 1904. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 58. jkönyvi pontjában foglalt *népiskolai szabályrendelet* 69. §-át az ungi tanügyi bizottság a következő módosítással szövegezn: a körlátogató bizottságot minden egyházközség iskolája után 2 kor. fuvardíj és 6 kor. napidíj illeti. E méltányos intézkedést az egyházi törvény 164. §-a követeli.

Az ungi egyházmegye ehez az indítványhoz azzal a feltétellel járult hozzá, ha a nap- és fuvardíj nem az egyházak terhére esik.

Tanügyi bizottságunk a fuvardíjra nézve a szabályrendelet-javaslat eredeti szövegét véli meghagyandónak. Napidíj megállapítása, esetleg a fuvardíj méltányos felemelése az egyes egyházmegyék belkörü intézkedésének tartandó fenn.

6. A felső-borsodi egyházmegye megnyugtató és az egyházközségek miheztartása végett arra a kérdésre kér feleletet: vajjon a *gazdasági ismétlőiskolák* felállításával megszűnik-e a felekezeti ismétlőiskola s egyúttal elesnek-e a ref. tanítók az eddigi ismétlőiskolai tandíjtól?

Az ismétlő és az ú. n. gazdasági ismétlő iskolára vonatkozólag javasoljuk: mondja ki az egyházkerület, hogy ismétlő iskoláit a gazdasági ismétlő iskolák kedvéért meg nem szünteti, hanem azokat továbbra is fenntartja, kibővítve a gazdasági ismereteknek, vagy ahol a helyi viszonyok úgy kívánják, más foglalkozási és kereseti ágaknak is, az eddiginél behatóbb és terjedelmesebb elméleti és gyakorlati oktatásával.

7. A felső-zempléni és tornai egyházmegye arra kéri egyházkerületünket, hogy engedje meg a kerület népiskoláiban a Vaday-féle Prot. Erkölcsei Olvasókönyv használatát, mint amely könyv — mint vallástanítási segédeszköz — prot. hithűség, gondolkozás és jellemképzés szempontjából, egyes kijavítható kisebb hibák mellett, igen kitűnő tankönyvnek bizonyúlna.

Tanügyi-bizottságunk a Vaday-féle Prot. Olvasókönyvet, saját Olvasókönyveink rovására iskoláinkban használatba venni nem javasolja, hanem mint elsőrangú hiterősítő és prot. jellemképző olvasmányt az ifjúsági és népkönyvtárak számára, valamint az ismétlő-iskolák használatára a legmelegebben ajánlja.

8. Ugyancsak a felső-zempléni egyházmegye hiányosnak találja az *új népiskolai törvényjavaslatnak* azt az intézkedését, hogy vegyes ajkú községekben a tanítás nyelvél a magyart csak ott rendeli el, ahol a tanköteles gyermekeknek legalább 20%-a magyar. Tekintve, hogy nemzetiségi vidékeken a legtöbb községben alig lehet majd 20% magyar ajkú gyermeket kimutatni, ily helyeken a magyar nyelv ellenségei magába a törvénybe fogódzhatnak. Egyházunkra is káros a törvényjavaslatnak ez a pontja, mert nemzetiségi területen élő szórványbeli híveink gyermekeire nézve, akik más felekezet iskolájába járnak, lehetetlenné válik a magyar nyelvben való jártasság megszerzése. Kéri azért az egyházkerület a törvénynek oly irányú módosíttatására, amely szerint a tanítás nyelve Magyarországon minden iskolában magyar legyen.

E jogos kívánalmat, indokainál fogva, tanügyi-bizottságunk pártolólólag terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé.

9. Egyes tanügyi jelentésekből az tűnik ki, hogy még mindig van olyan egyházmegye, ahol az *iskolalátogatások és vizsgálatok* nem a nyári, hanem csak a téli félév végén ejtetnek meg.

Miután ez az eljárás emellett, hogy a tanítási eredmény megítélése szempontjából célra nem vezető, az egyházkerület rendelkezésével is ellenkezik: azonnal beszüntetendő és kivétel nélkül minden egyházmegye az egyházkerületi intézkedés tiszteletbentartására, azaz az évvégi vizsgálatok megejtésére utasítandó.

10. Az ungi egyházmegye beterjeszti az 1899. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 25. 8. b) jkőnyvi pontja értelmében a területén eső *állami és községi iskolákba járó ref. növendékek névsorát*, valamint a *tanítási anyag kimutatását* és a vallástanítás eredményéről szóló jelentéseket.

Ezzel kapcsolatban indítványozza, hogy ez alól a kötelesség alól az egyes egyházmegyék, illetőleg azoknak tanügyi-biz. elnökei

jövőre mentessenek fel, miután az állami- és községi iskolákba járó ref. növendékek kimutatása ma már az egyházkerületi Névtárban úgyszintén bennefoglaltatik, a vallástanítás pedig éppen olyan ellenőrzésben részesül, mint a felekezetünkhöz tartozó iskoláknál s annak eredménye, az általános jelentés keretében, úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi tanügyi-bizottságnak, minden évben tudomására hozatik.

Mivel az iskolák közvetlen ellenőrzése az egyházmegyék jogköréhez és kötelességeihez tartozik: tanügyi-bizottságunk az ungi egyházmegye indítványához hozzájárul s azt az egyházkerületi közgyűlésre pártolással terjeszti fel.

11. Az irodalmi kör elnöke jelenti, hogy a tankönyvek kimutatására szolgáló iverk szerint több iskolában, — fennálló rendelkezéseink ellenére — nem sárospataki kiadású könyveket is használnak; némely helyen pedig sárospatakit ugyan, de olyan régibb kiadásúakat, a minők ma már nincsenek forgalomban. Így pl. a *poroszlói* iskolában valami Paulini ABC van jegyezve 72 darab. Rimaszécsen, Szalonnán, Restén, Nagymihályon, Csáthon, Palkonyán, Diósgyőrben, Bezőben, Nagy-dobronyban, T.-Tarjánban, Igricziben, Heő-bábán, Heő-szalontán, Papiban Viski-féle alkotmánytant; Emődön Orbán-féle alkotmánytant; Szalonnán, Martonyiban, Vizsolyban, Szepsiben, Szesztán, Szécsen Orbán-féle természettant; Miskolcon Komáromy-féle nyelvtant, Lád-besenyőn Nagy László-féle tanítanak.

Tanügyi bizottságunk javasolja, hogy a megnevezett iskolákban az illetékes egyházmegyék tartsanak, a jogosulatlan tankönyvek használata miatt, vizsgálatot s annak megejtése után a szükséghez képest intézkedjenek, eljárásukról pedig legközelebbi közgyűlésünknek jelentést tegyenek.

12. Ugyanő jelenti, hogy egyes iskolákban kezd az ABC-tanításnál az u. n. phonomimikai rendszer tért hódítani s ilyen helyeken mellőzik a Nagy Sándor-féle ABC használatát.

Tanügyi bizottságunk kéri annak kimondását, hogy a Nagy S.-féle ABC használata, — minthogy az olvasókönyvül is szolgál, — a phonomimikai módszer alkalmazása mellett is kötelező.

13. Ugyanő jelenti, hogy míg az ének tanítására nem volt kézikönyvünk, több oldalról sürgették, követelték; most, mikor megvan, nem használják. Alig van 4—5 hely a 8 egyházmegyében, ahol az „Ének” rovatban ez a tankönyv jegyeztetnék.

A „Dalos könyv”-nek, mint az énektanítás egyik fontos segédeszközének használatára a tanítók útastassanak.

14. Ugyanő jelenti, hogy az ismétlő iskolások „Olvasókönyve“, melyet Fogarasi Jenő ároktői és Nagy Sándor volt s.-kazai tanítók szerkesztettek, egyházkerületünk kiadásában és költségén, kikerült a sajtó alól.

Az ismétlő iskolások Olvasókönyvének kinyomatása tudomásul szolgál s tanügyi bizottságunk felkéri a főtiszteletű egyházkerületet annak elrendelésére, hogy ismétlő iskoláinkban mindenütt ez az olvasókönyv használtassék.

Kelt, mint fent.

MECZNER BÉLA

világi elnök.

CZINKE ISTVÁN

e. ker. tanügyi előadó s. jegyző.

NAGY PÁL

papi elnök.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság jegyzőkönyvében javasolt intézkedéseket egytől-egyig magáévá teszi s elrendeli:

a) hogy az iskolai ingatlan vagyon mindenütt az iskolafentartó egyház nevére telekkönyveztesék, a pénzbeli iskolai alapok pedig az egyház többi törzsvagyonyához csatoltassanak s külön „iskolai alap“ czímen csak azok az alapítványok kezeltesenek, amelyeknél ez a felvétel alapítólevélben, vagy végrendeletileg határozottan és világosan kikötöttet;

b) utasítja a sárospataki irodalmi kört a népiskolai vallástani kézikönyvek sürgős átdolgoztatására s a vallástanítási anyagnak nemcsak hat, hanem négy éves tanfolyamra való beosztására is;

c) elrendeli az egyetemes történelemnek a népiskolai tantervből való kihagyását s helyébe a magyar történelem iktatását s az eddiginél behatóbb és bővebb oktatását;

d) saját ismétlő iskoláit továbbra is fenn tartja s azokban a tanítás anyagát a gazdasági és más foglalkozási ágak ismertetésével kibővíti; egyúttal utasítja a tanítókat és egyházi előljárókat, hogy az ismétlő iskolákban a vallás- és énektanításra kiváló gondot fordítsanak;

e) a felső-zempléni egyházmegyének az új népiskolai törvényjavaslatra vonatkozó óhajtását,

még az ez őszi konvent ülésére pártolólág fölterjeszti ;

f) az egyházmegyéket útasítja, hogy az iskolák meglátogatására és megvizsgálására nézve a jelen közgyűlésben megerősített szabályrendelet 64-ik §-ához alkalmazkodjanak ;

g) a tanügyi bizottságok elnökeit az állami és községi iskolákba járó ref. növendékek névsorának és a vallástanítási anyag külön kimutatásának kötelezettsége alól feloldja ;

h) a saját kiadásában megjelent, ismétlő iskolai Olvasókönyv kötelező használatát elrendeli, annak egy-egy példányát minden egyházkerület elnökségének megküldi, azzal a kérelemmel, hogy ezt a maga hatáskörében megbíráltatván, amennyiben megfelelőnek és alkalmasnak találja s amennyiben saját kiadású könyvvel e célra nem rendelkezik: a mi olvasókönyvünk használatát a saját hatósága alatt álló iskolákban megengedni, sőt elrendelni méltóztassék ;

i) A megerősített *Szabályrendeletnek* külön füzetben s kellő számú példányban leendő kinyomatására és szétküldésére a *főiskolai gazdasági választmányt*, a példányok árának beszedésére pedig a *kanonika vizitációt* kéri fel.

Végül a most jóváhagyott *népiskolai szabályrendeletbe* azt az útasítást is beleiktattatja, hogy a körlátogató bizottságok a körükbe eső állami- és községi iskolákat is kötelesek meglátogatni a vallás- és énektanítás megvizsgálása és azokról is jelentéstétel céljából.

Az 903—1904. évről szóló táblás kimutató e jegyzőkönyvben kinyomatandó.

Kimutatás a tiszáninnyi ev. ref. egyházkerületben lévő népiskolákról az 1903—1904. évben.

Sorszám	Egyházmege	Lélekszám	Iskolaköteles			Iskolába jár			Nem jár			Ismétlő köteles			Ismétlőbe jár			Nem jár		
			fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.
1	Abauj	35503	2161	2225	4386	2100	2179	4279	61	46	107	806	764	1570	700	486	1186	106	278	384
2	Alsó-Borsod	66075	3616	3510	7126	3410	3247	6687	176	263	439	960	1051	2011	875	938	1813	85	113	198
2	Alsó-Zemplén	52659	3476	3164	6640	3201	2987	6188	275	177	452	1416	1179	2595	618	631	1249	798	518	1346
4	Felső-Borsod	28601	1740	1819	3559	1727	1767	3494	3	52	65	602	612	1214	490	511	1001	112	101	213
5	Felső-Zemplén	16539	916	820	1736	887	792	1679	29	28	57	327	319	646	168	162	330	159	157	316
6	Gömör	31700	1917	1762	3679	1870	1666	3536	47	96	143	565	635	1200	418	514	932	147	121	268
7	Torna	9910	685	683	1368	680	683	1363	5	—	5	257	276	533	227	242	469	30	34	64
8	Ung	26939	1832	1807	3639	1715	1775	3490	117	32	149	732	729	1461	495	509	1004	237	220	457
	Összesen	267926	16343	15790	32133	15620	15096	30716	723	694	1417	5665	5565	11230	3991	3993	7984	1674	1572	3246
	A múlt évben	263378	15625	15227	30852	15095	14404	29499	570	766	1336	5843	5614	11457	4151	4248	8399	1692	1368	3060

Sorszám	Egyházmege	A z i s k o l a						Szellemi állása				A t a n i t ó					A tanító		Nőtanító
		VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	kitünő	dícséret.	kielegítő	gyenge	rendes	kisegítő ideigl.	lelkész-t. s.-jelk.-t.	községi és áll.	nincs	oklevel.	n. okl.	
1	Abauj	30	35	10	10	—	—	37	28	16	—	81	—	4	12	2	81	—	3
2	Alsó-Borsod	52	4	7	—	—	—	35	27	19	1	82	5	—	1	—	80	7	10
3	Alsó-Zemplén	38	16	10	—	—	—	34	22	17	1	65	4	3	7	2	65	7	3
4	Felső-Borsod	43	8	3	2	—	—	27	28	4	2	51	6	3	3	1	51	6	2
5	Felső-Zemplén	11	10	15	5	—	—	10	20	10	—	26	1	4	14	3	26	1	2
6	Gömör	53	8	2	1	1	—	27	28	8	5	49	13	3	8	1	49	13	2
7	Torna	13	7	5	—	—	—	4	9	12	—	14	10	—	1	1	14	10	—
8	Ung	22	8	7	1	—	—	10	15	11	—	31	5	2	20	1	32	4	3
	Összesen	262	96	59	19	1	—	184	177	97	9	399	44	19	66	11	398	48	25

Egyházmegye	Tanítói lak		Tanterem			Felszerelés			Iskolai alap				Testgyakorlat			Falskola		Tanítók jövedelme	
	jó	rosz	fő- vény- szerű	nem főrv. szerű	kellő	hiá- nyos	semmi	pénzben		földben		eszkö- zökkel	eszkö- zök nélküli	rende- zett	rende- zetlen	kor.	fill.		
								kor.	fill.	hold	öl								
Abauj	55	10	56	9	15	51	2	9026	—	8	900	1	—	15	24	65000	—		
A.-Borsod	80	5	76	9	63	21	3	2637	—	58	1496	2	—	27	22	83358	86		
A.-Zemplén	60	6	56	18	20	43	11	—	—	—	—	3	—	16	50	63994	74		
F.-Borsod	53	7	51	10	24	33	4	16291	36	26	496	2	42	10	19	55387	—		
F.-Zemplén	24	5	22	6	16	9	3	—	—	—	—	—	3	6	22	24994	—		
Gömör	63	2	50	17	12	51	3	5389	58	6	—	2	44	22	37	54106	—		
Torna	17	7	18	6	9	15	—	460	—	—	1200	—	—	4	20	17906	—		
Ung	36	2	34	4	14	23	1	657	83	22	—	1	20	3	10	32594	—		
Összesen	388	44	363	79	173	246	27	34461	77	122	892	11	109	103	204	397340	60		

Egyházmegye	Más vallásúak Iskoláinkba járnak					Ref. gyermekek más Iskolába járnak					Államsegélyt nyer			Korpótlékot	
	római	görög	ág.ev.	izr.	össze- sen	közép isko- lába	állami és köz- ségibe	más feleke- zetibe	össze- sen	hány tanító	kor.	fill.	hány tanító	kor.	
Abauj	519	78	66	128	791	152	768	60	980	50	18643	—	53	8700	
Alsó-Borsod	149	5	18	100	272	362	434	50	846	20	5589	—	63	12000	
Alsó-Zemplén	304	92	22	133	551	130	513	93	736	41	13786	—	47	4900	
Felső-Borsod	131	25	3	23	182	54	197	16	267	24	8385	—	36	6400	
Felső-Zemplén	90	52	21	82	245	66	387	57	490	22	10128	—	14	2500	
Gömör	393	—	95	84	572	216	319	7	542	31	4817	—	34	3000	
Torna	66	1	4	23	94	17	84	7	108	—	—	—	—	—	
Ung	208	204	27	207	646	166	859	26	1041	21	6497	—	24	4400	
Összesen	1860	457	256	780	3353	1163	3561	316	5040	209	67845	—	271	41900	

21. Czinke István egyházkerületi tanügyi előadó beterjeszti a nem felekezetünkhöz tartozó középfokú iskolák ref. növendékeinek 1903—904 évi vallásvizsgálóiról szóló következő jelentését:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Először van szerencsém a más felekezetű, vagy állami- és községi jellegű középiskolákba járó ref. növendékek vallásos oktatásáról s annak eredményéről a főtiszt. egyházkerületet tájékoztatni. A kép, amelyet nyújthatok, nem teljes, mert csak azokat az intézeteket foglalja magában, ahol már hatóságunk alatt álló hitoktatókkal rendelkezünk, ellenben hiányzanak belőle mindazok az iskolák, ahol a ref. növendékek vallásos oktatásban vagy egyáltalán nem részesülnek, vagy legfeljebb a testvér ev. felekezet hittanát s más vallásos könyveit tanulják. Ide tartoznak kivétel nélkül a szepességi iskolák. Az ilyen intézetekbe járó gyermekekkel szemben még a konfirmálást is más vallású lelkész teljesíti. Vagy senki. Ez tehát így nem maradhat. S hogy ezek is megtartassanak egyházunk kötelékében s legalább olyan a milyen ref. öntudatban és hittudatban: bátorkodom a főtiszteletű egyházkerületnek a következő intézkedés megtételét ajánlani:

1. Méltóztassék az idegen középiskolákba járó s ref. vallásos oktatásban nem részesülő növendékeink számára, — a nem felekezetünkbeli képezdekben végzett tanítók vallás- és ének vizsgájára nézve tett intézkedéshez hasonlóan — egy külön vallásvizsgáló bizottságot felállítani, vagy pedig az ilyen tanulókat — kalkulus szerzés végett — valamelyik ref. középiskola vizsgáló-bizottságához utasítani.

2. Méltóztassék megkeresni a tiszai ev. egyházkerületet az iránt, hogy hívja fel a hatósága alatt álló középiskolák igazgatóságait, hogy ref. növendékeket konfirmálásban ne részesíttessenek, hanem azokat a saját illetékes lelkészökhöz utasítsák, aki a nagy szünetidőben fogja őket megkonfirmálni s ahoz előkészíteni.

A IV-ik gimn. osztályt bevégzett növendékek kötelesek a vizsgáló-bizottság előtt saját lelkészök által kiállított konf. bizonyítványt előmutatni; különben a vallásból osztályzatot nem nyerhetnek.

Ha e javaslatomat a főtiszt. egyházkerület el nem fogadná, úgy méltóztassék legalább a törvény nyújtotta ama kedvezményvel élni, hogy az olyan iskolákban, ahol a vallás kötelező tantárgy, de saját hitoktatóink nincsenek, ott a növendék köteles a saját lelkésze által kiállított bizonyítványt mutatni fel a vallástanulásban tett előmeneteléről; s felkérni a közokt. kormányt, hogy a törvény ezen intézkedésének megtartására az iskolák előljáróit szigorúan utasítsa s a bizonyítvány kiállítását attól tegye függővé. Mert jelenleg ezt az intézkedést a legtöbb iskola nem respektálja. Az pedig megengedhetlen s tőlünk csekély számú reformátusoktól túlságos fényűzés, hogy száz számra hagyjuk ifjainkat minden felekezeti vallásos képzés nélkül felnevekedni.

Egyházkerületünk területén csak 4 városban: Lőcsén, Késmárkon, Eperjesen és Iglón 150 ref. vallású középiskolai növendék található, kiknek vallásos oktatásáról nem mi, hanem a testvér ág. h. ev. egyházkerület gondoskodik.

Ezenkívül 12 város területén, 33 középfokú, nem felekezetünk-

höz tartozó intézetben működnek református hitoktatók, tanítván összesen 753. ref. vallású növendéket. Ezek mindenikébe kiküldötté volt Püspökünk, — múlt őszi gyűlésünk 12. sz. jkvi határozata alapján, — a vállásvizsgai elnöklő biztosokat, kiknek jelentései mindenünnen örvendetes eredménnyel számolnak be.

1. A *bártfai* áll. algimnáziumban volt 5 ref. növendék. Tanította őket Frenczel Bertalan vajkóci lelkész nagy buzgósággal és kiváló eredménnyel. Elnöklő biztos volt Révész Kálmán.

2. A *dobsinai* polgári fiú- és leányiskolában volt 46 ref. növendék. Vallástanító: Szombathy László polg. isk. tanár, kinek kifejtett buzgalma valóban elismerésre méltó. Tanítási óra hetenként 2. az összes növendékek számára. Az eredmény: *kitünő*. Tankönyv: a fiúiskolában I-ső osztályban Papp K. „Bibliai Történetek.“, II. o. Bocsor L. „Bibliai ismertetés.“, III. o. Kovácsy S. „Hittan.“, IV. o. Kovácsy S. „Erkölcstan.“, V—VI. o. Kovácsy S. „Egyháztörténet.“ A polg. leányiskolában I—II. o. Mitrovics Hit- és erkölcstana, a III—IV. o. Gergely K. Egyháztörténete. Elnöklő biztos: Réz László roznsnyói lelkész.

3. Az *eperjesi* áll. óvó és tanítóképző-intézetben volt 23 ref. növendék, kiknek a vallást Frenczel B. tanította, — mint a jelentés mondja — nagy szakavatottsággal és fényes eredménnyel. Nemcsak a tananyagban való nagy jártasságuk, de szép összhangzatos éneklések is dicséretet érdemel. A vizsgálaton részt vett az intézet igazgatónöje is, Dúzs Mária úrnő, egyházunk kiváló buzgóságu tagja. Vizsgai biztos: Révész Kálmán.

4. Az *egri* középiskolákban (főgimn., főreál., felsőbb leányisk., anítóképző, polg. leányiskola) a vallástanítást Nagy Béla egri lelkész végezte teljes köteletségérzettel és nemes ambícióval. A vizsga teljesen kielégítő volt. A hittanítás ügyét úgy a lelkes főgondnok, mint a presbitérium is éber figyelemmel kíséri. Vasárnaponként a növendékek részt vesznek az istenitiszteleten. Óraszám, tananyag és növendékek száma nincs kitüntetve. Vizsgai biztos Maklárý Pap Ernő maklári lelkész volt.

5. A *homonnai* polgári- és felsőkereskedelmi iskolában, s a fapari szakiskolában tanított Janka Károly missiói lelkész. Tanúttak bibliai vallástant, hit- és erkölcstant s egyháztörténetet. A vizsga eredménye örvendetes mind a vallástanból, mind az éneklésből. Növendékek száma 17, kik az istenitiszteletet kötelezőleg látogatták a téli hónapokban is. Vizsgai biztos: Péter Mihály gálszécsi lelkész.

6. *Kassán a)* a r. k. főgimnáziumban, az áll. főreáliskolában, az áll. fels.-keresk. iskolában és az áll. polg. fiú-iskolában az oktatást Antalfy László segédlelkész teljesítette kiváló hivatottsággal, nagy buzgalommal és szép eredménnyel. Az összes növendékek száma 90. Vizsgai biztos: Révész Kálmán.

b) Az állami felsőbb leányiskolában volt 19 ref. növendék, a kiket a vallásban, heti 3 órán, Révész Kálmán kassai lelkész oktatott, a legszebb eredménnyel. Vizsgai biztos volt Naményi Gyula.

7. *Miskolcon a)* az áll. polg. fiú- és leányiskolában volt együttesen 127 ref. növendék. Tanította Zarándy Bertalan s. lelkész heti 12 órán, *kitünő* eredménnyel. Tankönyvek: Kovácsy S. Bibliai

vallástan, Kovács Gergely Hit- és erkölcsstan, Bocsor L. Ker. Egyháztörténet. Igen sok éneket is tanultak. Az istentiszteleteken részt vettek. Többen a „Téli Ujságot“ is járatták.

b) A felsőkereskedelmi iskolában volt 32 ref. növendék. Vallástanió Cseh Pál s. lelkész. Mindhárom osztályban a Bocsor egyháztörténetét tanulták, heti 1—1 órán. Éneket a csekély óraszám miatt nem tanulhattak. A tanítási eredmény megnyugtató. A vizsgákon, mindenik tanintézetnél, részt vett a miskolci ref. iskolaszék is. Vizsgai biztos volt Nagy Ignác miskolci lelkész.

8. *Rimaszombatban* az áll. polg. leányiskolában tanult 27 ref. növendék. Vallást tanított Kájel Endre s. lelkész heti 4 órán, *kítűnő* eredménnyel. Az egyes osztályokban az egyházkerület által elfogadott tankönyveket használták. Az istentiszteleten mindenkor részt vettek s heti 1 órán külön énektanításban részesültek. Vizsgai biztos volt Czinke István.

9. A *rozsnyói* ág. h. ev. polg. leányiskolában volt 16 ref. növendék, az ág. h. ev. főgimnáziumban 48 ref. növendék s a róm. kath. főgimn. 3 növendék. Tanította őket Réz László lelkész a leányiskolában heti 1, az ev. gimnáziumban heti 4 s a r. k. gimnáziumban heti 1 órán. A vizsga egész lefolyása és eredménye lélekemelő, a hitoktató lelkész, — a jelentés szerint, — páratlan gyermektanító. Vizsgai biztos volt Kolos István berzétei lelkész, aki azzal végzi jelentését, hogy szebb s tanulságosabb vizsgát még nem látott életében.

Tankönyv a polg. iskolában a Mitrovics-féle Hit- és erkölcsstan s a Gergely-féle Egyháztörténet; a gimnáziumban Kovácsy S. Bibliai vallástana, erkölcsstana, egyháztörténete s a Laky-féle Vallástörténet. Ezekon kívül az Énekeskönyv és a Biblia.

10. A *sárospataki* áll. tanítóképezdőben volt 84 ref. növendék. Vallástanió: Harsányi István, aki igen szép eredménnyel vizsgáztatott. Különösen kiténtek a növendékek a nagyszámú bibliai mondatok betanulásával. Tankönyvek: I. o. Bocsor. Egyháztört. II. o. H. Kiss K. Bibliai könyvek tört. Súlyom Symbolika. III. o. Kiss A. Vallástanió módszertana. IV. o. Csiky L. Egyházszervezet és szertartástan. Énekek. Vizsgai biztos volt Bálint Dezső sárospataki lelkész.

11. A *sátoralja-újhelyi* r. kath. főgimnáziumba járt 53 ref. növendék, az áll. polg. leányiskolába 27. Mindkét intézetben vallástanió volt Ráckövy János s. lelkész. A vizsga eredménye a s. lelkész kötelességtudásáról tanúskodik. Tankönyvekül a gimnáziumban a sárospatakiakat használták, a VIII-ik osztály kivételével, hol a Farkas J. Egyháztörténetét tanították. A polg. iskola I—II. osztályában Jancsó konf. kateját, a III-ikban a Gergely Egyháztörténetét, a IV-ikben a Kovácsy S. ker. vallástanió tanították.

Vizsgai biztos volt Fejes István, aki jelentésében megemlíti, hogy a gimn. növendékek vallásoktatása az áll. elemi iskola egy kis szobájában történt, miután a r. kath. iskola főhatósága megtiltja állandóan a gimn. épületében való tanítást.

12. *Ungváron* négy középiskolába járt összesen 79 ref. növendék. Vallást tanított a gimnázium és a reáliskola két alsó osztá-

lyában és a gör. kath. fitanítóképezdében a s. lelkész hetenkint 6 órán; a gimn. és reáliskola III—VIII-ik osztályában és a gör. kath. nőtanítóképezdében Komjáthy G. lelkész, ugyancsak heti 6 órán. A vizsga eredménye jónak mondható. Főszűly volt fektetve arra, hogy a tanítványok egyházunk szeretetére s az iránta való hűségére neveltessenek.

Megjegyzzi azonban a jelentés, hogy Ungváron kevés a tanerő s elégtelen a mostani óraszám. Itt gyors segítségre van szükség, mert az ungvári lelkészre és s. lelkészre a vallásoktatás terén annyi teendő nehezül, hogy annak akkor is képtelenek volnának eleget tenni, ha kizárólag csak vallástanítással foglalkoznának. Most tanítanak 28 órát hetenkint, de pusztán ahoz, hogy a középiskolákat kellőleg elláthassák 40 vallás órára volna szükségök hetenkint, az állami nápiskolákat és a ref. polgári leányiskolát nem is számítva.

Az ungvári hitoktatás kérdése tehát komoly kérdés, mellyel egyházi felsőbb hatóságunknak foglalkozni kell. S ugyanilyen a kassai és egri is, hol szintén égető szükség van egy önálló hitoktatói állás szervezésére.

A kassai lelkész ezenkívül megújítja ama régebbi indítványát, hogy úgy Kassán, mint másutt a szüléktől szedett külön hitoktatói díj — ami úgy a hitoktató tekintélyének, mint vallásunk érdekeinek ártalmára van, — (s ami ott évi 8 kor.) szüntettessék meg s az illető hitoktató az egyházkerület által valamely forrásból, talán a felemelt államsegélyből kárpótolassék. A kassai hitoktátónak p. o. évenként 250 kor. lenne e címen kiutalandó.

Végül betejerjeszttem a nem felekezetünkbeli tanítóképezdében végzett tanítók és tanítónők vallás- és énektani képesítő vizsgálatáról Eperjesen 1904. június 27-ikén felvett bizottsági jegyzőkönyvet, mely szerint a nevezett napon vizsgálatot tett 4 tanító és 5 tanítónő, ez utóbbiak mind kitünő eredménnyel, az előbbieket pedig mind jeles eredménnyel, ami nagyon öröndetes.

A vizsgázottak névszerint a következők: 1. György Jolán kitünő, 2. Holczer Irén kitünő, 3. Nagy Ilona kitünő, 4. Nagy Margit kitünő, 5. Osváth Ilona kitünő. 6. Dér János jeles, 7. Orgován Sámuel jeles, 8. Tóth István vallástanból és módszertanból jeles, az egyházi énekből és zenéből kitünő, 9. Zolnay Gergely jeles.

Közgyűlésünk a jelentést öröndetes tudomásul veszi. A tanügyi előadó javaslata alapján, püspökünk útján, felkéri a testvér ág. h. ev. tiszai egyházkerület elnökségét olyan értelemben való intézkedésre, hogy a gimnáziumaikba járó ref. növendékeket az igazgatóságok által utasíttassák arra, hogy a 12—14-ik életév között magokat, az aratási nagy szünet alatt, saját hitvallású lelkészeik által konfirmáltassák meg, arról konfirmációi bizonyítványt mutassanak fel s ilyen konfirmációi bizonyítvány nélkül a IV-ik gimn.

osztályon felül a ref. növendékeknek a vallásból osztályzatot ne adjanak.

A Fejes István jelentésében foglalt szomorú tény, hogy a s.-a.-ujhelyi r. kath. gimnázium ref. növendékeinek vallásos oktatása az áll. elemi iskola egy kis szobájában történt, miután a r. kath. iskola főhatósága állandóan megtiltja a gimnázium épületében való tanítást: mint vallás sérelmi ügy és adat a konventre fölterjesztetik.

Az ugvári, kassai és egri hitoktatói állás rendszeresítésére vonatkozó sürgős kérelem a konvent figyelmébe ajánltatik.

Úgy Kassán, mint egyebütt, a szedett külön hitoktatói díjat közgyűlésünk beszünteti s az így támadó fizetés csonkúlást a felemelt államsegélyből kárpótolja. S minthogy Kassa ezt a fizetés csonkúlást 250 kor. meghatározott összegben már most kimutatja, ez ügy, megfelelő eljárás végett, a felemelt államsegély szétosztására ki-nevezett bizottsághoz tétetik át.

22. Olvastatott a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 72426/904. sz. a. kelt leírata arról, hogy egyházkerületünk részére 42,667 korona államsegélyt engedélyezett s annak folyósítása iránt intézkedett.

Ezen miniszteri leírat tudomásul vétetik s az engedélyezett államsegélynek az eddigi államsegélyen felül eső részletére s illetőleg ennek felosztására nézve utasítatik az egyházkerületi pénzügyi választmány, hogy magát Fejes István egyházkerületi tanácsbíróval és a választmányba be nem választott esperesekkel kiegészítvén, az államsegély kiosztására nézve a jövő évi tavaszi közgyűlésre indokolt javaslatot nyújtson be, addig pedig a ki nem osztható összeg pénzintézetileg kezeltessék.

23. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszternek a siket-némák nevelési ügyében 11158/904. sz. a kelt leírata

tudomásul vétetik.

24. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszternek 29259/904. sz. a kelt azon értesítése, hogy az 1904. évi I. félévi congruaszámadásokat helyesnek találta

tudomásul vétetik.

25. Olvastatott az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsának 3432/1904. és 3221/1904. sz. átírat, melyben az igazságügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz az 1881. 60. t.-c. 227. és a telekkönyvi rendtartás 93. §-ának kiegészítése, az 1894. 27. t.-c. 3. §. d. pontjának törlése tárgyában tett előterjesztésükhöz való hozzájárulást és a kedvező elintézés szorgalmazását egyházkerületünk részéről is kéri. Felterjesztésében az 1881. 60. t.-c. 227. §-nak és a telekkönyvi rendtartás 93 §-nak oly irányú kiterjesztését óhajtja, hogy a biztosítási végrehajtás a per megindítása és veszély kimutatása nélkül az egyházi pénz- és vagyonkezeléssel megbízott hivatalnokok és tisztviselők ellen is elrendelendő az illetékes egyházi hatóság megkeresésére; az 1894. 27. t.-c. 3. §. d. pontjának pedig azon rendelkezését óhajtja törölni, hogy azon tanintézetek fentartói, kik iskolai épületekre vagy beruházásra államsegélyt kapnak, a segély után 15 éven át 3°/_o-ot tartoznak a nyugdíj- és gyámintézet javára fizetni.

Egyházkerületi közgyűlésünk az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsának mind a két felterjesztéséhez a maga részéről is készséggel csatlakozik és felkéri egyetemes konventünket a felterjesztések kedvező elintézésének kieszközlésére.

26. A vakok budapesti országos m. kir. nevelő és tanítóképző igazgatósága megküldi az egyházkerületünk által tett alapítványra vonatkozó alapító oklevelet.

Az alapító oklevelen a kormány által tett módosítások tudomásul vétetvén, — az írártárba helyezendő és megőrzendő.

27. A főiskolai igazgató-tanács f. évi szeptemberi ülésének 45. számú jegyzőkönyvi pontjával megerősítésre terjeszti fel azokat a bérleti szerződéseket, amelyeket a főiskola gaz-

dasági választmánya a Mudrány-féle szegi- és keresztúri birtokokra nézve kötött és pedig egyfelől Führer Miksa és id. Lefkovich Sámuel o.-liskai lakosokkal a „Faragó-szállás“ nevű rét bérbeadására, másfelől Dinnyés Kálmán szegi birtokossal a keresztúri- és szegi rétek, szántóföld és belsőség bérbeadására vonatkozólag, az előbbi birtok 6 évre, évi 3400 koronáért, az utóbbi 8 évre, évi 700 koronáért köttetvén le az illető bérbevevőknek.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett bérleti szerződéseket jóváhagyja és megerősíti.

28. Ugyancsak a főiskolai igazgató-tanács f. évi juniusi üléséből 18-dik jegyzőkönyvi szám alatt felterjeszti a *Rozgonyi Mária Irma ösztöndíj-alapítvány megnyitására s az ösztöndíjak kiadási módjára* vonatkozó s az érdekelt családok fejével s illetőleg megbízottjával, id. Meczner Gyula s.-a.-újhelyi lakossal is közöltt és általa megnyugvással fogadott *szabályzat-tervet* tudomásvétel és jóváhagyás végett a következőkben:

„Néhai *Rozgonyi Mária Irma* atyai és anyai ágbeli rokonai részére a sárospataki ev. ref. főiskolánál 4000 koronát tett le oly célból, hogy az 12,000 koronára növekedvén, ezen összeg kamataiból a *Rozgonyi Mária Irma* atyai ágbeli rokonainak bárhol tanuló gyermekei részére 240, azaz kétszáznegyven koronás; anyai rokonai részére, ezek bárhol iskolába járó gyermekei javára 240, azaz kétszáznegyven koronás ösztöndíj és végre a sárospataki ev. ref. főiskolában tanuló egy szegénysorsú és magyar származású jeles ifjú nevelésére szintén 240, azaz kétszáznegyven koronás ösztöndíj adassék ki.“

Minthogy azonban ezen 12,000 koronára felszaporodott összeg kamataiból a mai pénzviszonyok szerint, — amennyiben a főtiszteletű egyházkerület határozata értelmében az egyes alapítványok kamatai a főiskola terhére csak 4⁰/₁₀-kal számíthatók — ez a három 240 koronás ösztöndíj még ki nem telik: a főiskolai igazgató-tanács 1904. évi február hó 8—11-ik napjain 68. szám alatt hozott határozatával egyelőre csak a család gyermekeit illető két 240 koronás ösztöndíj megnyitását javasolja a következő feltételek mellett:

1. Az alapítvány címe: Néhai *Rozgonyi Mária Irma* ösztöndíjas alapítványa.

2. Ezen alapítványból 240 korona illeti néhai *Rozgonyi Mária Irma* atyai ágon lévő törvényes örököseinek, nevezetesen

Bajusz József, Meczner Gyula, Barthos Tivadarné, született Meczner Ottilia, Bakó Béla, Bakó Erzsébet és Bakó Barna, valamint ezek úgy fi-, mint leányágon való utódainak gyermekeit iskolai pályájuk végeztéig minden születési hely és valláskülönbség nélkül s bármely hazai nyilvános vagy magánintézetben vagy iskolában folytassák is tanulmányaikat, sőt ha ezek külföldi tanintézetben vagy egyetemen tanulnak is, joguk van 2, azaz két évig ezen alapítványhoz.

3. Ezen alapítványból a másik 240 K-ás ösztöndíj illeti néhai Rozgonyi Mária Irma anyai ágon levő törvényes örököseinek, nevezetesen Kossuth Sándor, Kossuth Sámuel, Kossuth Gusztáv, Kossuth Ádám és Kossuth Péter úgy fi-, mint leányági utódainak tanuló gyermekeit az előbbeni pontban foglalt módozatok szerint.

4. Ezen alapítványokért kötelesek a jogosítottak minden évben a főiskolai igazgató-tanács által kibocsátandó pályázatban kitűzendő határidőn belől a főiskolai igazgató-tanácshoz folyamodni és kérvényüket a főiskola akadémiai- és közigazgatójához beadni s ebben a fentebb megnevezett családtagoktól való törvényes leszármazásukat igazolni.

5. A pályázati határidő alatt beadott pályázati kérvények felett a főiskolai igazgató-tanács határoz. Ha egy-egy ágon csak egy folyamodás érkezik be, az ösztöndíjat a folyamodónak kiutalványozza, mely kiutalványozó-határozat alapján jogosítva lesz az alapítványra felvett az alapítvány felét utólagosan, az első félév bevégeztével, a második felét a második félév bevégeztével, annak igazolásával, hogy tanfolyamát folytatta, a főiskolai pénztárban felvenni.

6. Ha egy-egy ágról többen folyamodnak ezen alapítványi ösztöndíjakért, a főiskolai igazgató-tanács szabad rendelkezése szerint fogja az alapítványokat a jobb tanulóknak, esetleg a szegényebbeknek kiadni.

7. A harmadik s a főiskola szabad rendelkezése alatt álló, szintén 240 koronás alapítvány csak azon esetben fog megnyitni, ha a további kamatozással a tőke 18.000 K-ra fog felszaporodni.

8. Ha egyik vagy másik esztendőben az egyik vagy másik jogosított ág ösztöndíjára senki sem jelentkeznék, a másik ág, a melyen pályázók vannak, az egész ösztöndíj élvezetébe jut, úgy, hogyha esetleg csak egy ifjú jelentkeznék is, ezen egy folyamodónak mind a két ági ösztöndíj kiadandó. Ha pedig bizonyos időben egy ágon sem lenne ösztöndíjra minősített gyermek, mindkét ösztöndíj idegen ifjaknak is kiadandó addig, míg azt ismét családbeli gyermek igénybe nem veszi.

9. Mindkét ág teljes kihaltával az ezeket illetett alapítványi ösztöndíjak a főiskola szabad rendelkezése alá esnek.

10. Ezen alapítvány megszűnik, ha a sárospataki főiskola, mint ilyen, megszűnnék, Sárospatakról más helyre áthelyeztetnék, avagy az alapítvány bármily politikai körülmények behatása alatt a kitűzött célra fordítható nem lenne; természetében más, mint a jogosult tényezők intézkedéséből változtatásnak vettetnék alá, avagy a főiskola előírt kezelése alól kivétetni céloztatnék, vagy éppen kivétetnék, mely esetekben az alapító-család, illetőleg utódai jogosítva lesznek az egész alapítványt visszavenni s a törvényes öröklés rendje szerint felosztani.

Egyházkerületi közgyűlés, miután biztos tudomást szerzett arról, hogy a Rozgonyi Mária-Irma ösztöndíj-alapítvány megnyitására és további kezelésére vonatkozó szabályzat-terv az 1880-ik évi nyári egyházkerületi gyűlésen (10. jegyzőkönyvi pont) beterjesztett és elfogadott alapítványlevéllel minden lényeges feltételére nézve meg egyezik, az alapító örököseire nézve pedig megnyugtató: — azt egész terjedelmében jóváhagyja és megerősíti, felhíván a főiskolai igazgató-tanácsot, hogy a csonkán maradt harmadik rész-összegnek a meghatározott százalék szerinti kamatokkal való gyarapításáról a kamatos-kamatokkal növelendő alapítványok sorában gondoskodjék s az eredményt az évenkénti számadás alkalmával jegyzőkönyvében is tüntesse fel.

29. A főiskola igazgató-tanácsa folyó évi szeptemberi ülésének 44. számú jegyzőkönyvi határozatával tudomásul vévén a gazdasági választmánynak a főiskola majorok-közi vagy Vay-utcai 137. sz. beltelkén az ő tudtával és beleegyezésével tervezett és 13.698 korona költséggel már legnagyobb részben meg is építettett új nyomdai helyiségről és nyomdász-lakásról szóló jelentését, azt azzal a megjegyzéssel terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy az építkezések befejezése után a nyomdának az új helyiségbe való átköltöztetéséről s az építési költségekről az 1905-dik évi februári ülésére kíván a gazdasági választmánytól részletes előterjesztést.

Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással értesül a főiskolai nyomdának új helyiségbe való költöztetéséről s újabb, célszerűbb s a magasabb igényeket is kielégítő berendezéséről s a főiskola igazgató-tanácsának ellenőrző eljárását helyeselve, ennek a nyomdai építkezésről, az újabb felszerelésről és berendezésről szóló s az egész nyomda-ügyre is jótékonnyá válható, kimerítően tájékoztató jelentését tavaszi közgyűlésére elvárja.

30. A nyomda-üggyel kapcsolatban olvastatott *Radil Károlynak*, a főiskola új nyomdabérlőjének egyházkerületi közgyűlésünkhöz intézett következő kérvénye s illetőleg ajánlata:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A sárospataki főiskola intézősége a főtiszteletű egyházkerület folyó évi tavaszi közgyűlésének jóváhagyó határozata alapján a főiskolai könyvnyomdát rövid három hónap alatt nagy költséggel átalakította, a mai kor igényeinek megfelelően felszerelte, a nyomdahelyiségnek új épületet emeltetett; úgy, hogy a sárospataki főiskolai könyvnyomda ma hazánk bármely könyvnyomdai műintézetével a versenyt minden tekintetben felveheti.

Azon tiszteletteljes kérelemmel járulok a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé: méltóztassék odahatni, hogy az egyházmegyék gyűlési jegyzőkönyveiket és egyéb nyomtatvány-szükségleteiket, melyeket eddig — a főiskolai könyvnyomda mellőzésével — más városokban készítették, tekintettel a főiskola erkölcsi és anyagi érdekeire is, a sárospataki főiskola nyomdájában, mint hazánk egyedüli felekezeti és az egyházkerület tulajdonát képező nyomdájában készíttessék.

Kötelezem magam ez esetben a szükségelt nyomtatványokat nemcsak a mostani, sőt esetleg olcsóbb árakban szállítani, hanem a szállítási költségeket és a korrekturák postaköltségeit is viselni.

Kötelezem magam ez esetben továbbá arra is, hogy az egyes egyházmegyéknek szállított nyomtatványokról évenként részletes kimutatást készítek, külön-külön feltüntetve az egyes egyházmegyék helységenkénti megrendeléseit, ide érve a lelkeszi hivatalok szükségleteit is; s azt a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek mindenkor bemutatva, az évi nyersforgalom két százalékát az Új Vay-Mocsáry alapítvány gyarapítására fogom fordítani.

Magamat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés jóindulatába ajánlva vagyok

Sárospatak, 1904. szeptember 12.

Kiváló tisztelettel

kész szolgáljuk

RADIL KÁROLY

a sárospataki főiskolai nyomda bérlője.

Egyházkerületi közgyűlés az új nyomdabérlő buzgólkodását a főiskolai nyomda fejlődésére örvendetes jelnek tekinti s miután más forrásokból is teljes bizonyóságot nyert arról, hogy a főiskolai nyomda a maga újabb felszerelésével az egyházmegyék igényeit is a leggyorsabban és a legméltóbban kielégítheti, a főiskolai nyomdász kérelmét szívesen ajánlja az egyházmegyék vezetőinek pártoló figyelmébe. Kérelmezőnek az Új-Vay-Mocsáry alapítványt illető ajánlatára — miután az egyházmegyék a főiskolai nyomdában való nyomtatásra nem kötelezhetők — egyházkerületi közgyűlésünk határozatot nem hozhat.

31. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács f. évi szeptemberi ülése jegyzőkönyvének 50-dik pontja, a mellyel a gazdasági választmányi elnöknek a *Warga Lajos ker. egyháztörténelme* kinyomatására vonatkozó jelentése alapján újra felkérte egyfelől a gazdasági választmány elnökét, hogy ismételten hívja fel az egyházkerületeket arra: hajlandók-e a nevezett művet a lelkészi könyvtáraik számára elfogadni; másfelől pedig megbízta a gazdasági választmányt, hogy készítsen részletes számítást arról, hogy a nevezett mű új kiadásának összes költsége, a javítói és írói díjazást is beleértve, mekkora összegbe kerülne, ha a mű 1000, 2000 vagy 3000 példányban nyomtatnék ki s minden egyes esetben milyen árért lenne adható a műnek egy-egy példánya s erről való jelentését terjessze fel egyházkerületünk őszi közgyűlésére.

Egyházkerületi közgyűlést pedig — ugyanezen jegyzőkönyvi határozatával — arra kéri a főiskolai igazgató-tanács, hogy bízta meg a gazdasági választmányt a *Warga* egyháztörténelmének egy bizonyos meghatározott példányszámban való kinyomatásával s állapítsa meg, hogy e mű újabbi kinyomatásának előleges költségeit melyik pénztár fedezze, hogy ezek után a nevezett mű újabbi kiadásának nyomdai munkája mielőbb megkezdhető legyen.

Az igazgató-tanács megbízása értelmében jelenti a gazdasági választmány elnöke, hogy az egyházkerületeket felszólította a nyilatkozatra, de azok — most tartván üléseiket — érdemleges választ ez ideig még nem adhattak; egyszersmind pedig bemutatja a *Warga L.-féle mű kinyomatásának költségvetését*, a mely annak 1000 példányban sűrű garmond és petit szedés-

sel (ez utóbbit $\frac{1}{3}$ -nak számítva), ívenként 47 koronájával, belekerülne a 120 ívre tervezett mű nyomása 5640 koronába; hozzá I. rendű famentes, 20 kilogrammos papíros (egy ívhez 1000 ív, 120 ívhez 120,000 ív s porlásra 2450 ív) 12 koronájával számítva 1000 ívét: 1469 korona 40 fillér; 3 negyven íves kötet fűzése (1 kötet fűzése 20 fillérrel, 1 pl. 3 kötetben 60 fillérrel) 1000 példányban 600 korona. Szerzői díj: a) 106 ívnek csupán átnézéseért és javításáért (20 koronájával ívenként) 2120 korona; b) 14 ív eredeti pótlás (80 koronával ívenként) 1120 korona. Összes költség 10,949 korona 40 fillér. Ha a mű ára 16 koronában állapíttatnék meg, befolyhatna az 1000 példányért 16,000 korona, a mi a kiadást bizonyos eshetőségekkel szemben is fedezné, de csak házi kezelés mellett, mivel a könyvtári szokásos 25% 4000 koronát vonna el a remélhető bevételből. 16 korona vételár mellett egy-egy ív csupán 13,3 fillérbe esik, a mi ilyen nagy műnél feltűnően mérsékelt összeg. — 1000 példányon felül minden további 500 példány 1560 koronáért állítható ki. Az egész mű október 1-től július 1-ig elkészíthető.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel arra, hogy a felterjesztett költségvetés a dologhoz érték hozzájárulásával, sőt a lelkeszi könyvtár-ügy iránt való figyelemmel és szeretettel készült s tekintettel arra is, hogy a mű átnézőjével és kiegészítőjével kötött szerződés szerint a Wargaféle ker. egyháztörténelem nyomását már a folyó hóban meg kellett volna kezdeni, — a felterjesztést elfogadja s kimondja, hogy

1. A Warga L. keresztyén egyháztörténelmének nyomás alá való szedése azonnal megkezdendő, nyomása ellenben csak akkor, ha az egyházkerületek hivatalos nyilatkozata megérkezik.

2. A példányszám egyelőre 1000-ben állapíttatik meg, a mely szám azonban az egyházkerületek nyilatkozatához képest nagyobbodhatik, de semmi esetre sem kisebbedhetik.

3. A mű nyomatása eltérőleg a korábbi megállapodástól — az első kötettel kezdendő, hogy a különben mutatkozó nyomdai nehézségek újabb akadályt ne képezzenek. A 3-dik kötet nyomásánál a most ú. n. 3-dik füzet nyomása

úgy eszközlendő, hogy a nagy mű korábbi megvásárlóinak csonka példányai kiegészíthetők legyenek.

4. A költségek fedezésével — utólagos elszámolás kikötése mellett — a főiskolai gazdasági választmányt, illetőleg a főiskolai pénztárt bízta meg s ugyanezt kéri fel a közgyűlés előtt is kívánatosnak tetsző *házi kezelés* teljesítésére.

32. U. a. ülésének 22. sz. határozatával jóváhagyás végett jelenti az igazgató-tanács, hogy *Elekes Imre* okleveles tanárt a sárospataki főgimnázium helyettes tanárának az 1904/5. iskolai évre megválasztotta.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács jelentését jóváhagyja, megerősíti.

33. U. a. ülésnek 24. sz. határozatával jelenti az igazgató-tanács, hogy *Maller Sándor* alapvizsgát tett tanárjelöltet a mennyiségtan-fizikai tanszékre helyettes tanárnak az 1904/5. iskolai évre megválasztotta.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács jelentését jóváhagyja, megerősíti.

34. U. a. igazgató-tanács f. é. június hó 24-én tartott üléséből 9. sz. határozatával jelenti, hogy *Novák Sándor* gimnáziumi helyettes tanárnak, tekintettel azon körülményre, hogy vizsgái folyamatban vannak, tanári oklevele bemutatására egy évi haladékot engedélyez.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács határozatát jóváhagyja, megerősíti.

35. U. a. igazgató-tanács f. évi június 26-iki ülésének 40. számú határozatával ajánlja, hogy a Horváth Mária-féle 600 kor. műegyetemi ösztöndíj *Dezső Dénes*, jeles érettségi vizsgát tett gimn. tanulónak adassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezen ösztöndíjat *Dezső Dénes*nek adományozza.

36. U. a. igazgató-tanács f. é. szeptember hó 9-én tartott ülésének 9. sz. határozatával a vallás- és egyháztudományi kar, valamint az akadémiai szék véleménye alapján javasolja, hogy a dr *Tüdös István eltávozása után megüresedő systematika-theologiai tanszék*, melynek munkakörét az erkölcsstan, a keresztyén hittan és a dogmatörténet, mint főtárgyaknak előadása képezi, pályázat útján töltsék be oly módon, hogy egyházkerületünk 1905. évi tavaszi közgyűlése a választást megtehesse; felhatalmazást kér egyszersmind a pályázatnak alkalmas időben leendő kihirdetésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács javaslatát elfogadja, a pályázat kihirdetésére a felhatalmazást megadja. Ha pedig a megüresedendő tanszékre teljesen képesített pályázó nem jelentkeznék, felhívja az igazgató-tanácsot, hogy akadémiánk valamely kitűnően végzett növendékének, az előadandó tantárgyak alapos tanulmányozása végett, külföldi egyetemekre való kiküldése iránt tegyen javaslatot.

37. U. a. ülésének 16. sz. határozatával felterjeszti az igazgató-tanács a főiskolai akadémiai szakoknak a múlt iskolai évről szóló tanulmányi jelentéseit, ezek szerint:

a) A vallás- és egyháztudományi szakon az I. félévben 98 rendes hallgató közül a rendes időben kollokvált 73, a II. félévben 76 hallgató; alapvizsgálatot tett 24 hallgató, és pedig az 1902/3. iskolai évben végzettek közül 9, az 1903/4. évben végzettek közül 15.

b) A jog- és államtudományi szakon az I. félévben kollokvált 68, a II. félévben 57 hallgató; az I. alapvizsgálatra jelentkezett 41, képesített 27; a II. alapvizsgára jelentkezett 43, képesített 33; jogtudományi államvizsgálatra jelentkezett 12, képesített 7; államtudományi államvizsgálatra jelentkezett 3, képesített 2; tanfolyam mellőzésével jogtudományi államvizsgálatot tett 1, ki képesített; államtudományi államvizsgálatot 2, kik képesítették és pedig 1 kitüntetéssel.

Tudomásúl vétetik.

38. U. a. ülésének 19. sz. határozatával jelenti az igazgató-tanács, hogy *Kiss Elek* főiskolai tornatanár tanári műkö-

désének 25. évfordulóját elérte, egyszersmind buzgó és sikeres működéseért legteljesebb elismerését fejezi ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről is legnagyobb elismerését nyilvánítja Kiss Elek tornatanárnak főiskolánk körében alapos készültséggel, lankadatlan buzgósággal teljesített működéseért és a tornatanítás terén elért kiváló sikereiért; további működésére pedig Isten áldását kéri.

39. U. a. ülésének 20. sz. határozatával a köziskolai szék előterjesztése folytán, a *tornatanári tanszék javadalmának rendezése* végett javasolja az igazgató-tanács, hogy a javadalmazás 1905. január 1-től kezdődőleg évi 2000 kor. törzsfizetésben, 600 kor. lakpénzben és 5, egyenként 200—200 kor. korpótlékban állapíttassék meg.

Indítványozza továbbá, hogy Kiss Elek tornatanár javadalma, tekintetbe véve 25 évi szolgálata alatt szerzett érdemeit, már 1905. évi január hó 1-től a javasolt összegekben állapíttassék meg és folyósíttassék az esetben, ha ő ezen időtől kezdve teljesen a sárospataki főiskola szolgálatába lép át s megválva az állami alkalmaztatás és az állami nyugdíjintézet kötelékeitől, részletes adatokkal és számokban mutatja ki, hogy az állami nyugdíjintézetbe befizetett nyugdíjjarulékaik az országos tanári nyugdíjintézetbe való átlépésekor mennyiben számíttatnak át? s a főiskola a nevezett tanárnak az országos tanári nyugdíjintézet kötelékébe való átlépésével mekkora nyugdíjjarulékot tartozik befizetni az országos tanári nyugdíjintézet pénztárába? ha tehát az átlépés feltételeit és módzatait tiszta világításba helyezi.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanácsnak mindkét javaslatát elfogadja és megerősíti, határozatilag kimondja tehát:

1-ször, hogy a tornatanári tanszék évi javadalma 1905. január 1-től kezdve évi 2000 kor. törzsfizetés, 600 kor. lakpénz és öt, egyenként 200—200 kor. korpótlék;

2-ször, hogy az igazgató-tanács javaslatában részletezett feltételek alatt, Kiss Elek tornatanár javadalmát, 1905. január hó 1-től kezdve, a jelen

határozatában rendszeresített összegekben állapítja meg és teszi folyóvá.

40. Ugyanazon ülésének 48. sz. határozatával jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti az igazgató-tanács a *Herczegh Károly-féle alapítvány* következő alapító levelét:

Alapító-level.

Néhai *Herczegh Károly*, volt csepelyi lakos az 1903. év február 1-én Csepelyben kelt végrendeletében „az Ungmegyében lakó *Herczegh* családnak neveltetési alapítványa“ címen 20,000 azaz húsz-ezer koronát hagyományozott a sárospataki főiskolának, s erről a főiskolai gazdasági választmány — a tiszáninneni egyházkerület, mint felügy.-testület jóváhagyásával — a következő alapítványi levelet állítja ki:

1. Az alapítvány tőkéje 20,000 korona. Tulajdonosa a sárospataki főiskola. Célja a *Herczegh*-családhoz tartozó, azonban Ungmegyében lakó úgy fi, mint nőnemen lévő családtagoknak a sárospataki ev. ref. főiskolában tanuló gyermekei neveltetésének megkönnyítése.

2. Ezen 20,000 korona 3° „-os kamatját, tehát 600, azaz hat-száz koronát fordít a főiskola évenként a fennebb előadott célra és pedig ebből ezennel két 300—300 koronás alapítványt alakít, mely alapítvány félevenként utólagosan fizettetik ki.

3. Mindkét alapítványi helyet pályázat útján tölti be. A pályázók közül elsősorban a *Herczegh*-néven lévő firokonok vétetnek fel és ha ilyenek nem folyamodnának, abban az esetben vétetnek fel *Herczegh Károlynak* női ágon lévő rokonai.

4. Az alapítványra felvett növendéknek legalább elégséges osztályzattal kell bírnia, aki azonban ezt az osztályzatot meg nem érdemli, habár csak egy elégtelen osztályzata is van, az alapítványra a következő évben nem vehető fel.

5. A főiskola felekezeti iskola lévén, önként értetik, hogy ez az alapítvány csak ev. ref. vallású növendéknek adható ki.

6. Aki az alapítványt egyszer megkapta, az a következő évre minden, a családi leszármazást igazoló okirat nélkül felvétetik az alapítványra.

7. Ha az alapítványra egy pályázó jelentkezik, az kapja az egyik 300 koronás alapítványt.

8. Ha az alapítványra két pályázó jelentkezik, a 300—300 koronás alapítványt mindkettő kapja.

9. Ha három, vagy háromnál több pályázó volna: a *Herczegh*-nevű és pedig ezek között is az örökhatóság *Herczegh Károlyhoz* közelebbi rokonságban álló ifjú kapja a 300 koronás egyik alapítványt egészen, a másik 300 koronás alapítvány pedig felosztatik egyenlően és aránylagosan, úgy azonban, hogy 100 koronánál kevesebbet senki sem kaphat. Az egyik alapítvány egészen adatik ki akkor is, ha *Herczegh*-nevű rokon nem jelentkezik és pedig annak, aki a jelentkező nőági rokonok közül legjobb bizonyítvánnyal rendelkezik. Ha

három, vagy több jelentkező közül a Herczegh-néven levők az öröktagyóhoz egyenlő rokonságban vannak, előnyben részesül a jobb tanuló.

10. Amelyik évben jogosított nem jelentkezik, az alapítvány jövedelme a pénztárban benmarad és a főiskola közszükségleteire fordíttatik.

11. Aki ezen alapítványt megnyeri, a főiskolától más alapítványra nem számíthat.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztett alapító-levelet jóváhagyja és megerősíti.

41. A sárospataki főgimnázium igazgatósága jelenti, hogy a főgimnáziumba az 1904—1905. iskolai évre 536 növendék vétetett fel s az alsóbb osztályok nagyobb létszáma folytán az I., III. és IV. osztályokban kellett párhuzamos osztályokat felállítani. A sárospataki akadémiai igazgató pedig jelenti, hogy az akadémiára összesen 152 hallgató iratkozott be és pedig 93 hittanhallgató és 59 joghallgató.

Tudomásúl szolgál.

42. Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanács folyó év szeptember 9-ikén tartott ülésének 29. sz. jegyzőkönyvi pontja, melyben elfogadásra ajánlja a gimnáziumi széknek azt a kérelmét, hogy a gimnáziumi javító- és póttérségi vizsgálatok jövőre, Rimaszombat kihagyásával, felváltva Sárospatakon és Miskolcon tartassanak, miután a sárospataki szegénysorsú ifjaknak eddigelé nagy költségbe került Rimaszombatba utazni s ott tartózkodni s azért is, mert a rimaszombati főgimnázium tanulóiban az években, melyekben az ág. ev. püspök az iskola kormányzója, nem szoktak eljönni Sárospatakra a javító- és pótvizsgákra.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács javaslatát magáévá teszi s a gimnáziumi szék kérelmét teljesíti.

43. *Dr. Kovács Gábor*, a miskolci főgimnázium igazgatója jelenti, hogy ezen intézetünkbe a jelen iskolai évre: 433 tanuló iratkozott be, akik közül ref. vallású: 155, ág. hitv. ev.: 31, róm. kath.: 83, gör. kath. 5, izraelita: 159. Ezek közt magántanuló: 5. A létszám a múlt évinél 8-al kevesebb. A múlt

évben elhalt Gulyás János tanár helyét Dr. Kosztolányi Zoltán pápai főgimnáziumi tanárral töltötte be az egyháztanács, a torna tanítására pedig Rázsó Ferenc okleveles tornatanítót választotta meg, akik helyöket rendes időben el is foglalták s a tanítást megkezdték. A francia nyelvnek, gyorsírásnak, mint melléktárgyknak tanítása is bevezettetelt ez iskola évben; az összhangzatos énekkar vezetésére Tóth Árpád ref. vallású ének- és zenetanár alkalmaztatott a miskolci zeneiskolából; a négy alsó osztályban az egyházi ének- és zeneelmélet tanítása továbbra is Tóth Ferenc énektanárra bízott.

Jelentés tudomásul vétetik.

44. *Loysch Ödön* igazgató jelenti, hogy a rimaszombati egyesült protestáns főgimnáziumba e folyó tanévre összesen 374 tanuló iratkozott be. Ezek közt 8 a magántanuló. Vallás szerint a következőleg oszlanak meg: ev. ref.: 129, ág. hitv. ev.: 85, róm. kath.: 86, gör. kath.: 1, gör. kel.: 2, izrael: 71. A felső négy osztályban görög nyelvet tanul: 87, görög-pótló: 71.

Jelentés tudomásul vétetik.

45. Miskolci ev. ref. felsőbb leányiskolánk felügyelő-bizottsága jelenti, hogy Dr. Mitrovics Gyula, az intézetnek tavaszi közgyűlésünkben megválasztott igazgatója, július 1-én megkezdte az igazgatói teendők végzését, augusztus 4-én pedig végleg átköltözött az intézet székhelyére. — Az iskolai év szeptember 8-án nyitott meg, főt. püspök úr és a felügyelő-bizottság jelenlétében, szokott ünnepélyességgel, melyen az új igazgató a hivatali esküt letette. A tanítás szeptember 8-tól akadálytalanul folyik.

E tanévvel a régóta tervezett ötödik felsőosztály is megnyitott, 23 növendékkal s valószínűleg jövőre a hatodik osztály is megnyitható lesz, még pedig elegendő növendékkal, kivált akkor, ha megvalósítható lesz az intézeti igazgatónak az a terve, hogy, mint rendkívüli tárgyak, tanrendbe vétetnek a tanítónőképzők és felsőbb leányiskolák külömbözetű tantárgyai is, a melyekből az intézetünkben a tanítónőképzők III. osztályába lépő növendékeknek felvételi vizsgát kell állaniok.

Beiratkozott az I. osztályba: 43, a II. osztályba: 44, a III. osztályba: 50, a IV. osztályba: 40, az V. osztályba: 23,

összesen: 200 növendék. Felekezetek szerint: ev. ref. 111, ág. hitv. ev. 11, róm. kath. 28, gör. kel. 1, izr. 48.

Az *V-ik osztály nyilvánossági joga* érdekében, felügyelő-bizottság kérésére, ott a történelem-, földrajz tanítását Jármay József dr., a német nyelv tanítását Tóth Benő gimn. tanárok voltak szívesek magukra vállalni; előbbi heti 4-, utóbbi heti 2 órával. Így ebben az osztályban az állattan- és francia nyelv kivételével, (összesen heti 4 órán) alkalmazkodva az ezt szabályozó törvényes intézkedésekhez, az összes elméleti tárgyakat középiskolai jellegű tanárok tanítják.

Csink Erzsébet és *Taubler Gunda* polgári iskolai képeztetű tanítónők próbaéve letelvé, kérték véglegesítésüket. Nevezett tanítónők a követelményeknek minden tekintetben megfelelvén, azt az egyházkerületől a felügyelő-bizottság is kéri, a következő feltételek mellett:

a) törzsfizetés 1000 korona;

b) teljes ellátás, ugyancsak 1000 korona értékben;

c) ötször ismétlődő 100 koronás ötödéves korpótlék;

d) július—augusztus hónapokra a fenti ellátási kötelezettségből kifolyólag 80 korona, a mely, mint ilyen, a fenti b) alatt említett 1000 koronában már benn foglaltatik;

az a), b) c) pontok alatt említett összegek a nyugdíjba beszámíttatnak.

Az internátusba összesen 43 növendék lépett be, kik közül húsz 500-, húsz 400-, egy 250-, egy 200 koronás és egy ingyenes helyet élvez. A jótéteményes helyek fentartásához a Kun Bertalan püspök — és a Tóth Pál alapítvány egyenként 150 koronával járul hozzá. A növendékek ezenfelül még jelentékeny tandíjkedvezményben is részesülnek.

A felügyelő-bizottság szeptember 16-iki ülésében a számvizsgálatot megejtván, az 1903/4. iskolai évben a bevételek és kiadások a következő eredményt mutatják:

I. Bevétel:

1. Visszafizetett tőkék	---	---	---	2.904·00
2. Régibb és folyó kamatokból	---	---	---	1.984·94
3. Késedelmi kamatokból	---	---	---	42·79
4. Tandíjból	---	---	---	9.312·00
5. Vegyes, államsegély, kölcsön, alapítv.	---	---	---	18.879·11

összesen: 33.122·84

II. *Kiadás:*

1. Újra elhelyezett tőkék	3.600·00
2. Tanári- és tanítónői fizetésekre	10.166·66
3. Korpótlékokra	450·00
4. Vegyes, kölcsöntörlesztés és visszafizetés	18.674·88

összesen: 32.891·54

A bevételekből, amely	33.122·84
a kiadás összegét	32.891·54
levonva, pénztári maradvány lesz	231·30
vagyis 146 kor. 52 fillérrel több az elő- írányozottnál.	

Az idei költségvetés szerint előirányoztatott a tanintézet számára:

bevétel	21.949·80
kiadás	19.526·73
maradvány	2.423·07

Az internátus számára előirányoztatott, egy növendék után kiadandó havonkénti 28 koronás alapon:

bevétel	18.750·—
kiadás	18.140·—
maradvány	610·—

Egyházkerületi közgyűlés e jelentést tudomásul veszi s annak egyes pontjaira a következő határozatokat hozza:

1. Felkéri és megbízza a főt. püspök urat, hogy a már beállított V-ik felsőbb osztály nyilvánossági jogának elismerése és megadása végett a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjesztést intézni szíveskedjék.

2. Felügyelő-bizottság ajánlatára a próbaév kitöltése után véglegesíti Csink Erzsébet és Taubler Gunda tanítónőket, a felügyelő-bizottság által megszabott feltételek mellett, azzal a kijelentéssel, hogy a *b)* pont alatt említett *teljes ellátás*, mely 1000 korona értéket képvisel, készpénzben fel nem vehető, hanem csak természetben lesz mindenkor kiszolgáltatandó.

3. Dr. Jármay Józsefnek és Tóth Benő gimn.

tanároknak az önként elvállalt tanítási órákért előre is szíves elismerését nyilvánítja.

4. A múlt iskolai évről felvett s beterjesztett számvizsgálati jegyzőkönyvet, valamint a jelzett évre szóló tanintézeti- és internátusi költségvetéseket jóváhagyja és megerősíti.

46. Közalapi segélyért a nyolc egyházmegyéből 32 egyház folyamodott. Kérnek összesen: 40.964 koronát, ajánltanak az egyházmegyék által: 29.600 koronára. Még pedig:

1200 koronára: Hernád-Büd, Damak, Bodzás-Ujlak, Nagy-Ráska, Csanálos, Kis-Kövesd, Szuhafő, Kápolna, (Abauj-Torna) Körtvélyes;

1000 koronára: Ózd, Takta-Harkány.

800 koronára: Lelesz, Király-Helmec, Torna-Újfalu, Golop.

600 koronára: Felső-Kelecsény, Erdő-Horváti;

500 koronára: Kovács-Vágás, Kápolna (Borsod), Ágtelek;

400 koronára: Lászlófala, Vajkóc;

300 koronára: Kondó;

200 koronára: Nagy-Bozsva, Szentistván-Baksa, Nyíri.

Egyházkerületünk közgyűlése az egyetemes konventnek ajánlja:

1200 kor. segélyre:

1. Csanálost tűzvész miatt elhamvadt templomának felépítésére;

2. Bodzás-Ujlakot tűzvész miatt elhamvadt egyházi épületeinek felépítésére;

3. Hernád-Büdot építkezésére.

4. Damakot templom javításra;

5. Kis-Kövesdet adósság törlesztésre.

1000 kor. segélyre:

1. Szuhafőt templomépítésre;

2. Ózdot templom- és lelkészlak-építésre;

3. Körtvélyest adósság-törlesztésre.

600 kor. segélyre:

1. Torna-Ujfalut tűzvész miatt elhamvadt templomának, iskolájának felépítésére;

2. Felső-Kelecsényt templom-építésre;

3. Takta-Harkányt adósság-törlesztésre ;
4. Leleszt adósság-törlesztésre.

500 kor. segélyre :

1. Kovács-Vágást építkezésre ;
2. Ágteleket adósság-törlesztésre ;
3. B.-Kápolnát adósság-törlesztésre ;
4. Golopot iskola építésre.

Kisebb összegekre .

1. Nagy-Bozsvát építkezésre ;
2. Nagy-Ráskát iskola-építésre ;
3. Lászlófalút lelkészlak-javításra.

47. *Tökesegeélyre* kérik magokat felvétetni, az alsó-borsodi egyház megyéből: *Heő-Csaba*, iskola építés végett 6000 koronára ; az alsó-zempléni egyházmegyéből: *Nagy-Géres* adósság-törlesztés, templom- s paplak javítás végett: 10.000 koronára ; *Ricse* II-od tanítói lakás- s tanterem-építés végett: 8000 koronára ; *Viss* leégett egyházi épületek felépítése végett: 4000 koronára.

Az egyetemes konvent 1904. június 6—9 napjain Budapesten tartott gyűlésének 42. számú jegyzőkönyvében arra hívta fel az egyházkerületeket, hogy 1908. év végéig tőke-segély kérvényeket ne terjesszenek fel.

Ennélfogva egyházkerületünk a most benyújtott kérvényeket az illető egyházaknak azzal küldi vissza, hogy azokat elbírálás és ajánlás végett majd 1908. után adják be.

48. A lelkészek közül *közalapi segélyt kérnek*: *Bartha József* vissi, *Gyarmathy Sámuel* bodzás-ujlaki és *Sohajda János* k.-helmei lelkészek.

Közgyűlés Bartha József vissi és Gyarmathy Sámuel bodzás-ujlaki lelkészek kérvényét, mint akik tűzvész miatt súlyos csapásokat szenvedtek, pártolólágg terjeszti fel az egyetemes konventre. — Sohajda János kérvényét pedig, mivel az egyházmegye által sem ajánltatott, mellőzi.

49. Az egyes egzházmegyékből a következő *lelkészi és tanítói változások* jelentettek be:

a) Az alsó-borsodi egzházmegyében tanítókká választattak: Rácz Árpád organista-tanító Miskolcra, Bellényi Gábor Gelejre, Litkey György S.-Keresztúrba, Horváth Lajos F.-Ábrányba, Dér János K.-Böcsre, Máthé Gyula Ónodba.

b) A felső-borsodi egzházmegyében, lelkésszé: Bárdos István kondói lelkész Lászlófalvára; tanítókká: Palcso Sándor S.-Kazára, Kerekes Barna F.-Kelecsénybe, Láposy Ferenc Kondóra, Ablonczy Sándor Lakra, Tóth Károly S.-Kazincra, Jéney Gyula F.-Nyárádra.

c) Az alsó-zempléni egzházmegyében segédlelkészekül bekebelezettek: Horváth Pál H.-Németibe, Román Ernő S.-Kesznyétenbe, ifj. Sarkady Nagy Antal Cigándra, Kun Zoltán Legyes-Bényére.

d) A felső-zempléni egzházmegyében tanítókká választattak: Árokszállási János Miglécre, Kozma Gerő Ladmócra, Kojsa László Nagy-Báriba, Zolnai Gergely Imregre, Varga József Kis-Azarba, Zabory Pál Málcára, Berecz Károly Nagy-Ráskára.

e) A gömöri egzházmegyében segédlelkészekül bekebelezettek: Liptay László Jánosiba, Batta Miklós Simoniba; tanítókká megválasztottak: Földi Tamás mártonfalvi tanító Hubóra, Szállósi László zádorházi tanító Mártonfalvára, Katona Károly jénei tanító Zádorházára, Csiszár András okl. ifjú tanító Jénébe, Boza Lajos iványii tanító Serkébe, Tomory Lajos okl. ifjú tanító Iványiba, Gáspár János okl. ifjú tanító Rimaszécsre, Bagdi István lekenyei tanító Szutorba, Nemes Árpád okl. ifjú tanító Darnyára, Héderváry Bertalan mihályfalai tanító Kálosára, Sipos Károly kolozsvári el. tanító Mihályfalára, Katona László kamocsai tanító Zeherjére, Sztankovics Lajos vajdácskai tanító Recskére, Szilveszter Imre kondói tanító Zádorfalára, Szabó Gyula id. tanító rendes tanítónak Pálfalára.

f) A tornai egzházmegyében lelkésszé választott: Lükő István B.-vendégibe; tanítókká választottak: Tömöl Andor Komjátiba, Pataki Elemér Zsarnóra, Szücs Kálmán Körtvélyesre.

g) Az ungi egzházmegyében lelkésszé választott: Sallay Gyula ungvári s. lelkész Szelmencre; tanítókká választottak: Sulyok János Ungvárra, Kapéry Ferenc N.-Dobronyba, Böszörményi László K.-Dobronyba, Osváth Endre N.-Kaposra, Ajtay Sándor Csomonyára.

Ezen választások és beerősítések az egyházmegyék jelentései alapján tudomásul vétetnek.

50. Az egyházmegyei tisztviselők karában, a beadott jelentések szerint, a következő *változások* fordultak elő:

a) az abauji egyházmegyében: Idrányi Barna nagyszalánci lelkész egyházmegyei tanácsbíróvá s pénztárnokká, Szobonya István győrkei lelkész dékánna, Dr. Puky Endre vármegyei főjegyző világi aljegyzővé;

b) az alsó-zempléni egyházmegyében: Buza János sáropataki főiskolai tanár világi tanácsbíróvá;

c) az alsó-borsodi egyházmegyében: Halászy József tanácsbíró az egyházmegyei tanügyi bizottság lelkészi elnökévé;

d) a gömöri egyházmegyében Búzi Márton lelkészi aljegyző az e. m. tanügyi bizottság lelkészi elnökévé;

e) a tornai egyházmegyében Péter József szállós-ardói lelkész egyházmegyei tanácsbíróvá választott meg.

f) A felső-zempléni egyházmegyében általános tisztújítás tartatott s az eddigi hivatalnokok mind újból megválasztattak.

E jelentések tudomásul vétetnek.

51. Az egyházmegyék jelentései szerint tavaszi közgyűlésünk óta *elhaláloztak*: Kupay Dénes vályi, Hegedűs Sámuel bajánházi, Szabó Károly szalókai lelkészek; Molnár Bertalan alsó-borsodi egyházmegyei tanácsbíró; Sztankovics István tiszartarjáni, Tóth Sámuel recskei, Keviczky Béla rimaszécsi, Urbán Ede serkei, Bátkay Imre k.-helmei, Palságh Géza nagy-rozvági tanítók.

Közgyűlés az elhunytakról szóló szomorú jelentést fájdalomosan veszi tudomásul s a kötelességeik teljesítésében mindenkor nagy buzgalmat tanúsított férfiak emlékezetét jegyzőkönyvébe iktatja.

52. A közalapi kérvények tárgyalásánál értesült egyházkerületünk, hogy egyes egyházak a szenvedett tűzkárok alkalmával az elpusztult egyházi vagyon értékének megfelelő kárpótlást nem kaphatnak a *tűzbiztosító* társaságoktól, azért, mert a presbiteriumok a díjtöbblet fizetésének elkerülése céljából, az egyházi épületeket nem biztosítják teljes értékig s e miatt az egyházaknak helyrehozhatlan károkat okoznak.

Egyházkerület megújítja azon, néhány évvel ezelőtt hozott határozatát, hogy a presbiteriumok az egyházi épületeket tűz ellen a teljes értékig kötelesek biztosítani, amit ha elmulasztanak, az okozott károkért anyagi felelősséggel is tartoznak.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban pedig, mivel az egyházkerület mostani tűzbiztosítási szerződése 1906. július 1-én — tehát nemsokára — lejár, megbízza egyházkerületünk Dr. Tüdös István egyházkerületi tanácsbírót, aki az önbiztosítás kérdésével a „Sárospataki Lapok“-ban bővebben foglalkozott, hogy egyházaink önbiztosításának lehető megvalósítása érdekében dolgozzon ki egy részletes tervezetet s bocsássa azt az egyházkerületi elnökség rendelkezése alá; — az elnökség pedig ezen tervezetet kinyomatván, küldje szét az egyházmegyéknek, azzal az utasítással, hogy tavaszi gyűléseiken vegyék azt tárgyalás alá s véleményöket a jövő tavaszi egyházkerületi közgyűlésre okvetlenül adják be.

Egyúttal felhívja közgyűlésünk a kerületi pénzügyi választmányt is, hogy az önbiztosítás tervezetének készítéséhez szükséges adatokat feldolgozás végett Dr. Tüdös Istvánnak szolgálta ki s a kérdés előkészítésében neki segítségére legyen.

53. Megerősítés végett a következő *dijlevelek* terjesztettek fel az egyes egyházmegyéktől:

a) Az abauji egyházmegyéből az *ongai* kántori díjlevél 4, a *bárcai* kántori díjlevél 3 példányban;

b) az alsó-borsodi egyházmegyéből a *kis-győri* lelkészi 3;

c) az alsó-zempléni egyházmegyéből a *karosi* kántortanítói 3, a *nagyrozvági* tanítói 3;

d) a felső-borsodi egyházmegyéből a *sajó-szentpéteri* kántortanítói 3;

e) a felső-zempléni egyházmegyéből a *magyar jesztrebi* tanítói 3, a *nagytoronyai* tanítói 3, a *morvai* tanítói 3, a *miglészi* tanítói 3, a *málcai* tanítói 3, a *ladmóci* tanítói 3, a *nagy-bárii* tanítói 3;

f) az ungi egyházmegyéből az *ungvári* orgonista tanítói 3, a *bajánházi* lelkészi 3;

g) a tornai egyházmegyéből a *kápolnai* tanítói 3 példányban.

A *nagyrozványi* tanítói díjlevél azzal a záradékkal erősítettik meg, hogy a tanító Nagy-Rozvágyon a vasárnap délutánonkénti istenistiszteleteket csak az egyházi törvények 116. §-ában megszabott feltételek és módozatok szerint végezheti.

Az *ungvári* orgonista tanítói díjlevél az egyházmegye által megerősítve nem lévén, sem jegyzőkönyv hozzá nem csatolotván, törvényes elbírálás végett visszaadatik az ungi egyházmegyének.

A többi díjlevelek egyházkerületünk által megerősítetnek, egy-egy példányuk az egyházkerületi és egyházmegyei levéltárakba helyeztetik el, egy példányuk pedig az illetékes egyházaknak adatik ki.

54. *Medve Pál* abauj-szántói lelkész, orvosi bizonyítvánnyal is igazolt betegsége s abból folyó szolgálatképtelensége alapján, — *Persenszky János* nagy-toronyai, 97 éves elaggott lelkész helyett a felső-zempléni egyházmegye *Persenszky János* munkaképtelensége folytán, — *Gecsey Péter* tarcali lelkész, 71 éves kora, betegeskedése és ezekből folyó szolgálatképtelensége alapján, — *Nagy Béla* egri lelkész rendszeres hitoktatói állás létesítése céljából, kéri segédlelkésztartásra való jogosultságuknak megállapítását, illetve a segédlelkészi államsegélynek a részökre való kieszközlését.

Egyházkerületünk közgyűlése *Medve Pál* abauj-szántói lelkész részére, betegeskedése és ebből folyó szolgálatképtelensége;

Persenszky János nagy-toronyai lelkész részére aggkorával járó munkaképtelensége;

Gecsey Péter tarcali lelkész részére 71 éves kora, betegeskedése és ezekből folyó szolgálatképtelensége folytán — megállapítja a segédlelkésztartásra való jogosultságot s őket segédlelkészi államsegélyre ajánlja, útasítva, hogy

ennek megnyerése iránt való kérvényöket az egyházmegyei és egyházkerületi határozatok és az esperesi bizonyítvány csatolásával, közvetlenül az országos ev. ref. kongrua-bizottság elnökéhez terjesszék fel;

Nagy Béla egri lelkész kérvényét pedig, amely az illetékes egyházmegye mellőzésével adatott be, első fokú elbírálás végett az alsó-borsodi egyházmegyéhez küldi vissza.

55. Olvastatott a felső-zempléni egyházmegye feljeresztése, illetve válasza a *felső-borsodi egyházmegye „Felhívására.”* Ebben a „Felhívásban“ a felső-borsodi egyházmegye a magyarországi összes protestáns egyházmegyéket és lelkészi értekezleteket felszólította, hogy a lelkészi fizetések 2400 koronás alappal és 6 ízben 200 koronás korpótlékkal való rendezése tárgyában *országos kongresszust* tartsanak. A felső-zempléni egyházmegye kifejti, hogy a lelkészi fizetések rendezése érdekében való mozgolódást helyesnek és szükségesnek tartja ugyan, de azt nem a lelkészi kongresszusok által, hanem az autonómikus egyházi hatóságok útján véli legjobban megoldandónak. S felkéri az egyházkerületet ebben az irányban való állásfoglalásra.

Ezzel kapcsolatban a felső-borsodi és tornai egyházmegyék hasonló irányú felterjesztése is tárgyalás alá vétetett. A felső-borsodi egyházmegye kijelenti, hogy azzal a mozgalommal, amelyet a f.-borsodi lelkészi értekezlet e tárgyban megindított, az volt a célja, hogy előbb az ország összes lelkészeinek közvéleményét kialakítsa és nyomatékosan megszólaltassa és csak azután, amikor ez megtörtént, forduljon a felettes egyházi hatóságokhoz a kivitel érdekében. Most azonban, amikor a 2400 koronás lelkészi alapfizetés a zsinati újabb törvénytervezetben is benfoglaltatik, a kongresszus eszméjétől eláll, de egyúttal felkéri a kerületet, hogy sürgesse a lelkészi fizetések rendezésének mielőbbi megvalósítását az 1848. XX. t.-cz. alapján és pedig az egyházi adózás keretében.

Egyházkerületünk maga is kívánja azt, hogy a lelkészek fizetése, amint az a zsinati törvénytervezetben már fel van véve, 2400 koronás alapon, megfelelő korpótlékkal, az 1848. XX. t.-cz. alapján rendeztessék, még pedig, — amint azt

a felső-borsodi egyházmegye javasolja — az egyházi adózás keretében. Egyházkerületünk ezt az elvi alapot elfogadja s a legközelebbi jövőben a maga részéről minden lehetőtfog követni arra, hogy e kérdést mielőbbi megoldásra segítse.

56. A gömöri egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *rimaszombati* egyház és a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium között kötött adás-vételi szerződést, melynek értelmében a rimaszombati egyház 40.000 korona vételárért megveszi a rimaszombati 664. sz. tjkvben 1042—1049 hrsz. alatt jegyzett belsőséget, a rajta levő régi főgimnáziumi épülettel együtt.

Egyházkerületi közgyűlés a gömöri egyházmegye ajánló felterjesztése alapján a kötött adás-vevési ügyletet jóváhagyja s a bemutatott adás-vételi szerződést megerősíti. Miután azonban egyházkerületi közgyűlés ez alkalomból értesült arról, hogy 1860-ban, midőn a s.-a.-újhelyi egyházkerületi közgyűlés a rimaszombati ev. ref. és ág. ev. középiskolák egyesülését tudomásul vette és helybenhagyta, ezt a világos kikötéssel tette, hogy különválás esetére az iskolai épület tulajdonjoga az ev. ref. egyház részére biztosítatik, ez alkalommal szintén világosan kijelenti az egyházkerületi közgyűlés, hogy a most jóváhagyott adás-vétel által a rimaszombati ev. ref. egyháznak az egyesült prot. főgimnázium különválása esetére biztosított joga az iskolai épületekre fentartatik. Hogy pedig ez a jog-fentartás feledésbe ne menjen, utasítja az egyházkerületi közgyűlés a rimaszombati egyházat, hogy az egyesült prot. főgimnázium épülete iránti jogát a vagyoni kimutatásba évenként vegye fel és nyilvántartsa.

57. Az ungi egyházmegye őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás végett a *csicseri* egyháznak Móré Ádám Jánossal kötött tulajdon-átruházási okiratát, amely szerint a csicseri egyház a Móré Ádám Andrástól bekebelezett követe-

lése biztosításául árverésen megvett ingatlanság fele részét (csicséri 60. sz. tjkv.), — miután akkor világosan megjegyeztetett, hogy a követelés kifizetése után az egyház visszabocsátja a vett ingatlant a volt tulajdonosok vagy örököseik tulajdonába — most a vételár felének kifizetése után Móré Ádám Andrássra ruházza vissza.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye ajánlata alapján a két átruházást jóváhagyja s a bemutatott átruházási okiratot megerősíti.

58. Az ungi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel az *ungvári* egyház azon kérelmét, hogy templomnagycsökkentésre, új paplak-építésre és 10.000 korona régebbi adósságának lefizetésére 5·5 korona törlesztéses kölcsönt vehessen fel az országos földhitelintézetől.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye ajánlata alapján az ungvári egyház kérelmét teljesíti s az 5·5 korona törlesztéses kölcsön felvételét megengedi. A megkötendő kölcsön-szerződés bemutatva nem lévén, az ungvári egyház útasíttatik, hogy azt, mihelyt elkészül, kellően felszerelve küldje be a püspöki hivatalba, ahol az megerősítési záradékkal fog elláttatni.

59. Ugyanazon egyházmegye pártolólag terjeszti fel a *mokcsai* egyház azon kérelmét, hogy templomújítási költségeinek kifizetésére az egyházkerületi pénztárból 2000 korona kölcsönt vehessen fel, oly módon, hogy a fizetendő 6% kamatból 4%-ot Szőlőssy Ferencz lelkész fog fizetni addig, míg az egyház a tőke-segélyt meg nem nyeri.

A mokcsai egyház kérvénye elintézés végett áttétetik a pénzügyi választmányhoz.

60. A f.-zempléni egyházmegye pártolólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *kis-bári-i* egyház és Csiba György közt kötött adás-vevési szerződést, mely szerint a kis-bári egyház a csernahói 87. sz. tjkvben jegyzett 2 holdnyi parlag-szőlőjét 4000 korona vételárért eladja, oly hozzáadással, hogy

a vételár az egyházkerületi pénztárba helyezendő gyümölcsözés végett.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-zempléni egyházmegye ajánlata alapján a jelzett adás-vételi ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti, utasítván a kis-bári-i egyház előljáróságát, hogy a vételárat az egyházkerületi pénztárba helyezzék el.

61. Ugyanazon egyházmegye ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *legenyei* egyház és Magyar József és neje közt kötött adás-vételi szerződést, mely szerint az egyház 24 ölnyi belsőséget, mely a Magyar József telkébe van beékelve, elad 40 koronáért.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-zempléni egyházmegye ajánlata alapján az eladást jóváhagyja s a bemutatott adás-vételi szerződést megerősíti.

62. Az abauji egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel megerősítés végett a *csányi* egyház és Balogh Anna budapesti lakos közt kötött adás-vételi szerződést, mely szerint a csányi egyház a tulajdonát képező, a csányi 239. sz. tjkvben 116. hrsz. a. foglalt ingatlant 500 korona vételárért eladja.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján a jelzett eladást jóváhagyja s a bemutatott adás-vételi szerződést megerősíti.

63. Ugyanazon egyházmegye ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *kázmárk-léhi* egyház és Petus István f.-kázmárki lakos közt kötött adásvételi szerződést, mely szerint az egyház a léhi 6. sz. tjkvben I. 1. sor, 10. hrsz. a. jegyzett ingatlant, t. i. a léhi lelkészlakot és belsőséget árverésen eladta 2910 korona vételárért, azzal a kikötéssel, hogy a vételár, mint elidegeníthetlen törzsvagyon lesz kezelendő s kamatai a mindenkori kázmárk-léhi lelkészt kertpótlék címén fogják illetni.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján a jelzett eladás ra fentírt kikötéssel jóváhagyja s a bemutatott adás-vételi szerződést megerősíti.

64. Az abauji egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólágg terjeszti fel a *fűló-kércsi* egyház az iránti kérelmét, hogy az egyház a tulajdonát képező, régóta használaton kívül helyezett és történeti jelentőséggel nem bíró ezüstkupát 1000 korona vételárért eladhassa s a vételárat az egyháznak az építkezésből származott adósságai törlesztésére fordíthassa.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján a fűló-kércsi egyház kérelmét teljesíti.

65. Az a.-zempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólágg terjeszti fel a *csobaji* egyház az iránti kérelmét, hogy templom-javítási kiadásainak részbeni fedezésére 7000 korona kölcsönt vehessen fel bekebelezés mellett.

Egyházkerületi közgyűlés az a.-zempléni egyházmegye ajánlata alapján a csobaji egyháznak a jelzett kölcsön felvételét megengedi.

66. A f.-borsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólágg terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *disznós-horváti* egyház s Hudák András és társa mucsonyi lakosok közt kötött szerződést, mely szerint a disznós-horváti egyház eladja a disznós-horváti 77. sz. tjkvben A † 1., 2. sor, 398. és 424. hrsz. a. jegyzett szőlőjét 453 kor. 30 fillér vételárért.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-borsodi egyházmegye ajánlata alapján a jelzett adás-vételi ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

67. A f.-zempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólágg terjeszti fel a *magyar-jesztrebi* egyház és Bodnár János és neje közt kötött adás-vételi szerződést, mely szerint az egyház eladja az iskolai belhely gyanánt ajándékba kapott ingatlant 1480 koronáért.

Tekintve, hogy a kérdéses ingatlan eladását az egyházkerület még 1902. évi őszi közgyűlésének 86. sz. jegyzőkönyvi határozatával megengedte, a most bemutatott adásvételi szerződés jóváhagyatik és megerősítetik.

68. A f.-borsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti a *nekézseni* egyház és az eger—putnoki helyiérdekű vasút engedményese között kötött kisajátítási szerződést, mely szerint az egyház a tulajdonát képező ingatlanból 4 hold területet 2880 koronáért átenged a nevezett vasút céljaira.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-borsodi egyházmegye ajánlata alapján a bemutatott kisajátítási szerződést jóváhagyja és megerősíti, azzal a kikötéssel, hogy a kisajátítási összeg a lelkeszi hivatal javadalmazására gyümölcsözőleg helyeztessék el.

69. Az alsó-borsodi egyházmegye f. é. közgyűlése pártólólag terjeszti fel a *tisza-valki* egyház aziránti kérelmét, hogy az iskola nevén álló 12 hold kaszálót az egyház nevére telek-könyveztesse.

Egyházkerületi közgyűlés az a.-borsodi egyházmegye ajánlata alapján a tisza-valki egyház kérelmét teljesíti és az említett átíratást megengedi.

70. Az abauji ev. ref. egyházmegye Kassán 1904. évi augusztus hó 30—31-ik napján tartott őszi közgyűléséből 20. szám alatt felterjeszti az *alsó-vadászi* ev. ref. egyház közgyűlésének 1904. évi július hó 24-én 1. szám alatt hozott, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület által az egyház részére megszavazott 10.000 korona kölcsönösszeg felvételére vonatkozó határozatát.

Egyházkerületünk az a.-vadászi ev. ref. egyház idézett közgyűlési határozatát egész terjedelmében jóváhagyja és megerősíti s ebből folyólag a 10.000 korona kölcsön felvételét megengedve, az ezen összegről a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesülettel kötött szerződés megerősítését megengedi.

pénztár-Egyesület részére, a Miskolcon, 1904. évi augusztus hó 10-ik napján kiállított közjegyzői okiratba foglalt kötelezvényt a kölcsönvevő egyház részéről a jóváhagyási záradékkal ellátni rendeli.

71. Az abauji egyházmegye az 1903. évi őszi közgyűlésünk 25. számú d) pontjában olvasható felhívására azt jelenti, hogy az *eperjesi missiói* lelkész az espereshez hivatalosan egyetlen megtörtént esetet sem jelentett be, melyben az ág. hitv. ev. lelkészek részéről illetéktelen hivatali ténykedések történtek volna; az eperjesi missiói egyház részéről az ottani ág. hitv. ev. egyház pénztárába évenként fizetett 120 korona s az ottani két ág. hitv. ev. egyház részére évenként fizetett egy-egy arany tárgyában pedig az illető ág. hitv. ev. lelkészektől azt a felvilágosítást nyerte, hogy az évekkal ezelőtt kötött, de jelenleg eredeti szövegben fel nem található szerződés értelmében az évi 120 korona azért fizettetik, hogy az ev. ref. növendékek az ág. hitv. ev. egyház elemi- és polgári iskolájában ugyanazon tandíjt fizetik, mint az ág. hitv. ev. növendékek; az évi egy arany pedig a két ág. hitv. ev. egyház által a közös tulajdonukat képező templom birtok-jogának elismerése címén kívántatik.

Jelentés tudomásul vétetik.

72. Olvастatik az a.-borsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlésének felterjesztése, melyben sérelmesnek találja az egyházkerület ama határozatát, mely szerint a miskolci felsőbb leányiskola internátusában a kerületünkbeli lelkészek és tanítók gyermekei után fizetendő ellátási díj 300 koronáról 400 koronára emeltetett, míg a más vallásúak és a világiak gyermekei után fizetendő összeg az eddigi 500 korona maradt, sőt az utóbbiakra nézve az eddigi 28 korona pótdíj is elengedtetett; felkéri azért az egyházkerületi közgyűlést, hogy amennyiben az ellátási díjak felemelésének szüksége állt elő, e felemelés az alapdíjak (300—500 kor.) arányában eszközltessek.

Miután a kerületi felső leányiskola internátusába a folyó iskolai évre szóló felvételek már az a.-borsodi egyházmegye által panaszolt felemelt

ellátási díjak szerint eszközöltettek, egyházkerületi közgyűlés ezúttal nem bocsátkozik az *ŕa.*-borsodi egyházmegye kérelmének érdemleges elbírálásába, hanem a kérelmet tanulmányozás s esetleg javaslattétel végett átteszi a felső leányiskola felügyelő-bizottságához, jelentését a jövő évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésre bevárván.

73. A felső-borsodi egyházmegye kéri a kerületet, hogy tegyen felterjesztést az egyetemes konventre az iránt, hogy az *abodi missió részére* 300 kor. missiói segélyt kiutalványozni méltóztassék.

Az abodi missió, az egyetemes konvent 1904. évi gyűlésének 49. számú jegyzőkönyve szerint (253. lap) a rendszeresen segélyezendő missiók közé vétetvén fel, az újabb kérvényezésnek szüksége fenn nem forog.

74. A felső-borsodi egyházmegye f. é. szept. hó 6—7 napjain tartott közgyűlésének 18. sz. határozatával pártolólág terjeszti fel a *meszes-abodi* egyház folyamodványát, melyben az egyh.-ker. szükösi tárt illető 290 kor. 68 fill. összegnek a múltban sokat építkezett szegény egyház javára leendő elengedését kéri.

Folyamodó egyház kérvénye áttétetik az egyházkerület pénzügyi választmányához.

75. A lád-besenyői egyház presbyteriuma felebbezést ad be a felső-borsodi egyházmegye f. é. tavaszi közgyűlésnek ama határozata ellen, melyben az egyházmegye megengedi ugyan a lád-besenyői egyháznak, hogy a lelkészi és tanítói erdőből bizonyos nagyobb területről a fákat kivágathassa és eladhassa, azonban a fa eladásából befolyandó vételárt a mindenkori lelkész és tanító javára „fafizetési alap“ címen tőkésíteni rendeli. A presbiterium az egyházmegyei határozat utóbbi részének megváltoztatását kéri oly értelemben, hogy a körülbelöl 2000 korona vételári összegből csak 1152 korona lenne tőkésítendő, t. i. annyi, amennyi a lelkésznek és tanítónak járó évi 12 öl fa 10 évi árának megfelel, a fenmaradó 848 koronát az egyház a maga szükségleteire, főleg a lelkészi és tani-

tói lak és melléképületek rendbeszedésére fordíthassa. E kérelem indoklásául azt hozza fel a presbyterium, hogy 10 év múlva a lelkészi és tanítói erdő másik része, mely üzemterv szerint kezeltek, vágatás alá kerül s attól kezdve a lelkész és tanító faszükséglete állandóan fedezve lesz.

Egyházkerületi közgyűlés a felebbezők kérelmét elutasítja s a felső-borsodi egyházmegye felebbezett határozatát helybenhagyja, mert a kérdéses legelő a lelkészi fizetés kiegészítő része lévén, ennek hozadéka, az arról kivágott fa, illetőleg annak vételára is más célra, mint a lelkészi fizetésre nem fordítható.

76. A gömöri egyh. megye f. é. aug. 31-én tartott közgyűlésének 28. sz. határozatával pártolólágg terjeszti fel a lelkészi értekezlet azon indítványát, hogy egyh.-ker. közgyűlésünk keresse meg a keresk.- és közlekedési minisztériumot *félárú vasúti menetjegy* válthatására szóló igazolvány kiadatása iránt minden egyházi jellegű gyűlésre utazó egyházi hivatalnok és kiküldött részére, még pedig a püspök, esperes vagy értekezleti elnök bejelentése, vagy a gyűlések egyházi- és világi tagjai névsorának felterjesztése alapján.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kért kedvezmény megadásának legalább a konventi egyetemes tanügyi bizottsági- és zsinati gyűlésekre való kieszközlését melegen ajánlja egyetemes konventünk figyelmébe.

77. A gömöri egyházmegye 1904. agusztus 31-ikén Rimaszombatban tartott közgyűléséből, a legmelegebb ajánlás mellett az *iványi* és *cakói* leányegyházaknak azt a kérelmet terjeszti közgyűlésünk elé, hogy az Egyházi Törvények 11. §-ában becikkelyezett jogánál fogva, e két leányegyháznak a *rimaszécsi* anyaegyházról való külön válását s *Iványiban* önálló lelkészség felállítását engedélyezni, ehez képest a becsatolt díjlevéltervezetben kitüntetett 489 kor. 34 fillért tevő lelkészi fizetésnek állami kiegészítése, úgyszintén az elválás folytán megcsónkuló rimaszécsi lelkészi fizetésnek felpótlása iránt az 1898. XIV. t. c. alapján, a nagyméltóságú vallás- és közokt.-ügyi minisztériumot megkeresni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk, tekintettel arra a képtelen helyzetre, melyben ez ideig a rimaszécsi anyaegyház és a hozzácsatolt leányegyházak, kénytelenségből, anyagi tehetetlenségök miatt sínlődtek, ahol emberi erőt meghaladó munkával egyetlen lelkésznek kellett hat gyülekezet templomában az isteni tiszteletet végeznie, a lelki gondozást gyakorolnia s az igazgatást és számadások ellenőrzését teljesíteni: e lehetetlen és az egyház elé tűzött magasztos céloknak még csak a megközelítését is kizáró helyzetből való kibontakozásra készséggel nyújt segítő kezet s az iványi és cakói leányegyházaknak a rimaszécsi anya-egyháztól való különválását s Iványi székhellyel önálló lelkésziséggé való szervezkedését ezennel megengedi és helybenhagyja; az így megalakult új anya-egyház teljesen felszerelt kérvényét és mellékleteit pedig, a díjlevél-tervezetben kitüntetett 489 kor. 34 fillér lelkészi fizetésnek állami kiegészítése, valamint az elválás folytán csonkúlást szenvedett rimaszécsi lelkészi fizetésnek felpótlása iránt, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, a leghathatósabb ajánlat kíséretében, fölterjeszti.

78. A *csízi* leányegyház a hanvai anyaegyháztól külön válni s önálló lelkésziséggé óhajtván szervezkedni, részint népességére, részint arra való tekintettel, hogy a hanvai anyaegyházzal s az ugyanahhoz csatolt lénárdfalvi leányegyházzal való mostani viszonyában, lelki szükségei megfelelő kielégítést nem nyerhetnek: kérelmét a gömöri egyházmegye, 1904. augusztus 31-ikén Rimaszombatban tartott közgyűléséből, a legmelegebb pártolással terjeszti fel, megjegyezvén, hogy különválás esetén a hanvai anyaegyház lelkésze a csízi eddigi jövedelem elvesztéseért semmi pénzbeli kárpótlást nem kíván.

Kiváló figyelemre méltatva azt a körülményt, hogy a község közepén fekvő s mondhatni európai hírű páratlan hatású csízi fürdőt évenként néhány ezer ember keresi fel, a kik vasárnaponként az egyetlen református templomban keresnek, valláskülönbség nélkül, lelki táplálékot

s így Csíznek állandó rendes lelkésszel való ellátása nemcsak ennek az egyháznak, de az ott megforduló ezer meg ezer betegnek is érdeke: egyházkerületi közgyűlésünk Csíznek Hanvától való elválását és önálló lelkészséggé való alakulását megengedi és helybenhagyja; a kellő okmányokkal felszerelt kérvényét pedig, a hívek által 425 kor. 97 fillérben megajánlott lelkészi jövedelemnek az 1898. évi XIV. t. c. alapján leendő kiegészítése végett a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz a legmelegebb ajánlással fölterjeszti.

79. A gömöri egyházmegyének az államsegély és a Baldácsy alapból származó segélypénzek kiosztására vonatkozó szabályzat megváltoztatása iránti előjegyzet kérelme

az egyházkerületi pénzügyi választmány javaslatának figyelembe vétele mellett elutasíttatik.

80. 1903. évi őszi közgyűlésünk 46. sz. jkvi határozatára vonatkozólag, hol az egyházmegyék a miskolci felsőbb leányiskolánál való alapítványtételre szólíttatnak fel, a *tornai egyházmegye* jelenti, hogy sok oldalról való megterheltetése miatt jelenleg ennek az óhajtásnak, bármennyire szíven viseli is a kerület egyetlen leánynevelő intézetének ügyét, eleget nem tehet.

Tudomásul vétetik.

81. A tornai egyházmegye felterjeszti a *szádellői egyház* azon jelentését, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a *szádellői állami elemi iskola* tanítójává, — az ottani ev. ref. egyházunkkal kötött szerződés ellenére, — 6290/1904. szám alatt kelt rendeletével, Lőrinczy Dénes személyében olyan egyént nevezett ki, aki a kántori teendők végzésére képtelen.

A *szádellői állami iskolára* vonatkozó „*Kötelező okmány*“ 2-ik pontja így szól: „A *szádellői állami iskolához* mindaddig, míg a községnek vallásbeli viszonyai nem változnak, mindenkor ev. ref. vallású tanító neveztessek ki, aki köteles legyen az egyház által adandó és szabályszerű kántori díjlevéllel biz-

tosított külön díjért az ev. ref. egyház kántori teendőit helyben és a tanítási időn kívül ellátni“.

Közgyűlés felkéri az elnöklő püspököt, hogy a szádellői egyház jogos panaszának orvoslása végett a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjesztést intézni méltóztassék.

82. Olvastatott Kecskeméthy Zsigmond tanító felebbezése a tornai egyházmegyének 1904 szept. 5-én, Tornán tartott közgyűlésében hozott határozata ellen, melyben nevezett tanítónak a teresztenei egyházba való beerősítését megtagadja azért, mivel egy év óta már tanítói állás nélkül van s erről az időről nem tud elfogadható bizonyítványt felmutatni.

Közgyűlésünk a tornai egyházmegye határozatát, indokolásánál fogva, helybenhagyja és a kérelmezőt felebbezésével elutasítja.

83. Az ungi egyházmegye a kebelbeli tanítóknak a következő három kívánalmát terjeszti fel:

a) minden okleveles, rendes tanító olyan szavazóképes tagja legyen az egyházmegyei közgyűlésnek, mint a lelkész;

b) minden ref. tanítóegyesületnek két, az egyesület által választott tagja tanácsbírói ranggal bírjon s élvezze ennek a tisztségnek előnyeit és végezze kötelességeit;

c) végre, hogy egy, — szintén az egyetemes gyűlés által választott tagja — tagja legyen hivatalból az egyházkerületi közgyűlésnek is.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye kívánalmait az egyetemes konventhez mint zsinati előkészítő bizottsághoz terjeszti fel.

84. A br. Baldácsy Antal protestáns alapítványa ügyében 1904. évi ápril hó 28-ik napján tartott közgyűlés jegyzőkönyvét az igazgatósági elnök megküldvén.

Tudomásul vétetik és a jegyzőkönyv iratárba helyezendő.

85. Az alsó-borsodi ev. ref. egyházmegye f. é. szept. 8-án tartott közgyűlésének 52. sz. határozatával pártolólág terjeszti fel *Nagy Simon* mályi tanító; *Molnár Erzsébet* és *Ilona Gyöngyösi Berta* lelkész árvák; *Somody János* bábai lelkész segély kérvényét.

Mindezen kérvények áttétnek az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

86. *Kovács András* nyugalmazott ref. tanító a szűkös tárból segélyt kér.

Kérvénye áttétnk az egyh.-ker. pénzügy választmányhoz.

87. *Ágoston Sándor*, nyug. lelkész, 600 kor. évi nyugdíjának 720 koronára való felemelését kéri.

Miután folyamodó az őt megillető nyugdíjösszeget megkapja, egyházkerületünknek pedig a szabályszerű nyugdíj összeg felemelésére alapja nincs, kérelme nem teljesíthető.

88. *Berencsi Endre* mihalyi ev. ref. tanító, 4 és $\frac{1}{2}$ évig dijtalanul végzett egyházi szolgálataiért segélyt kér.

Folyamodványa áttétnk a felső-zempléni egyh.-megye segélyosztó bizottságához.

89. *özv. Tóth Pálné* elhunyt férje kiváló érdemeire, való hivatkozással, az országos tanári nyugdíjalapból folyóvá tett özvegyi ellátási díján felül, évi segélyt kér.

Egyházkerületi közgyűlésünk főleánynevelője elhunyt igazgatójának érdemeit ez úton is méltányolni óhajtván, a kérvényt azon felhívással teszi át az egyh.-ker. pénzügyi választmányhoz, hogy az évi kegydíj összegére vonatkozó indítványát a fedezetül szolgáló tár megjelölésével tavaszi gyűlésünkre terjessze be.

90. *Vass Ádám* alsó-kemencei előkönyörgő tanító évi 200 kor. állandó segélyt kér.

Egyházkerületi közgyűlésnek a folyamodó által felhozott és közgyűlésünk által is ismert okokat méltányolván, kérvényét átteszi a fel-emelt államsegély hovaforvitása iránt kiküldött bizottsághoz.

91. Az ungi egyházmegye f. é. aug. hó 30-án tartott közgyűléséből illetékes helyére felterjesztetni kéri a *szalóki egyház kongrua* alá helytelenül számított *dijlevelének* helyesbítése iránti folyamodványát.

Egyh. ker. közgyűlésünk a folyamodvány felterjesztésére főt. püspök urat kéri fel.

92. U. a. közgyűléséből megerősítés végett felterjeszti az egyházmegye a *nagy-dobronyi* egyház presbitériumának azon határozatát, mellyel az egyház által ideiglenesen fentartott 2-dik tanítói állás megszüntetését mondja ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegye felterjesztését tudomásul veszi és a 2-ik tanítói állás megszüntetéséhez beleegyezését adja.

93. U. a. közgyűléséből jóváhagyás végett felterjeszti a *csomonyai* egyház azon határozatát, melyben kimondja, hogy templomépítési és javítási alap létesítése céljából, a jövőben házasságra lépő pároktól, egyszerismindenkorra az 1898. évi kivetési kulcsnak megfelelő összeget szed.

Egyházkerületi közgyűlésünk a csomonyai egyház határozatát maga részéről is jóváhagyja.

94. Az alsó-zempléni ev. ref. egyházmegye pártolólág terjeszti fel a *vajdácskai* egyház azon kérvényét, hogy a hollandi gyámtárból templomépítésre felvett 2000 kor. kölcsönből még fennálló 217 kor. tőke és 33 kor. 63 fillér kamat tartozása elengedtessek.

Javaslattétel végett áttétetik az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

95. Ugyanazon egyházmegye pártolólág terjeszti fel a

csanádosi egyháznak országos könyöradomány gyűjtését megengedő közigazgatási határozat kieszközlését kérő folyamodványát.

Folyamodó egyház utasíttatik, hogy kérvényét kellően felszerelve, a főtiszteletű püspöki hivatalhoz adja be.

96. Az alsó-zempléni egyházmegye 1904. aug. 30. Sárospatakon tartott közgyűléséből jelenti, hogy a *lukai egyház*, mivel új iskola és tanítói lakás építésére anyagilag teljesen képtelen, régi iskoláját pedig használhatatlan volta miatt le kellett rombolnia; *kéri az engedélyt arra, hogy iskoláját állomossíthassa.* — A készítendő szerződésben felvételnek az, hogy az egyház átengedi 1200 □ ölnyi iskola-telkét és 2000. kor. iskolai tőkéjét az államnak örök haszonélvezetre; ennek ellenében az állam köteles megfelelő iskolát építeni és fentartani, továbbá az egyik tanítói állásban mindig református tanítót alkalmazni, aki aztán külön mérsékelt díjért egyúttal a ref. egyházban a kántori teendőket végezze s végül a ref. lelkész az így létesítendő állami iskola gondnokságának mindenkor elnöke, vagy legalább is tagja legyen.

Az egyházmegye közgyűlése, ismerve a lukai egyház nyomasztó helyzetét, amely szerint az egyház rozoga templomának és lelkészlakának halaszthatlanná vált felépítése mellett, a 8500. kor. költséget meghaladó iskolai épület felemelésére teljesen képtelen; továbbá meggyőződve arról, hogy az említésbe hozott 2000 kor. iskolai tőkének nagy részét a zempléni megyei közművelődési egylettől egyenesen iskola-építésre kapta az egyház s így azzal szabadon nem rendelkezhetik; végül mivel az egyházmegye tudomása szerint a Lukán lakó más felekezetekhez tartozók maguk kérték az állami iskola létesítését, tehát ez az ev. ref. egyház nélkül is létre jön, ami aztán végeredményében a lukai gyenge ev. ref. iskola elsorvadására vezet: egyházmegye a kényszerítő szükségnek engedve, az államosításhoz hozzájárul, azonban szigorú kikötésével annak, hogy a fent említett belsőséget és tőkepenzt, a gyülekezet saját becslése szerint mintegy 6000 kor. értékben, csak amellet a kikötés mellett adja át, hogy 1. a kinevezendő tanítóknak legalább a fele mindenkor református vallású legyen; 2. egyikök külön csekély díjazásért a kántori teendőket köte-

les legyen végezni s ilyen minőségben a presbiterium, illetőleg az egyházi főhatóság alá tartozzék; 3. a lelkész az iskolaszéknek mindenkor elnöke vagy legalább is tagja legyen; 4. az előbbi három pont meg nem tartása esetén a tőke és ingatlan mindenkori becsértéke az egyháznak azonnal visszatérítésék s az egyház iskola-állítási jogával élni azonnal jogosult és köteles.

Egyházkerület, a felhozott indokok alapján, a lukai iskola államosításához hozzájárul, azzal az utasítással azonban, hogy az egyházi törvények 412. §-ában megszabott feltételek az állammal kötendő szerződés megírásával a lukai egyház által szigorúan betartassanak.

97. A *felső-zempléni egyházmegye* 1904. évi aug. 25-én Deregyőn tartott közgyűlésének 17. számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy a miskolci *ev. ref. felsőbb leányiskolánk* céljaira egy 500 koronás alapítványt létesít s azt 5 év alatt 100 koronájával fogja az egyházkerület pénztárába befizetni.

Közgyűlés e jelentést örömmel veszi tudomásul s a felső-zempléni egyházmegyének az alapítvány-tételéért elismerését nyilvánítja.

98. *Szombathy Dániel* szöllős-ardói *ev. ref. tanító*, aki az 1891. évi szeptember hó 1-től 1896. évi okt. 27-ig az abodi missiói leány-egyházban, mint rendes tanító működött, *azt kéri*, hogy az a missiói segély, amelyet az egyetemes konvent az ő ottani szolgálata idején az abodi egyháznak adott, de amelynek csak a kamatját szolgáltatták ki neki, most már, amikor Abod állandó missiói segélyben részesül, neki utólagosan egészben szolgáltatassék ki.

Közgyűlés a *Szombathy Dániel* kérelmének helyt nem ad, hanem utasítja kérelmezőt, hogy ha az abodi egyházzal szemben van valami jogos igénye, annak kielégítését a felső-borsodi egyházmegyei bíróság útján keresse.

99. Egyházi elnök jelenti, hogy Molnár Bertalan elhunyt.

tával a pénzügyi választmányban egy hely megüresedett, kéri annak betöltését.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság tagjává *Porcs János* nyug. főgimnáziumi tanárt választja meg.

100. Marton János mező-várii segédlelkész, Nagy Béla egri lelkész és Harsányi István, sárospataki gimnáziumi vallás-tanár az iránt folyamodnak, hogy a sárospataki théológiai akadémián a dogmatikából (illetőleg Nagy Béla az újszövetségi írás-magyarázatból is) théológiai magántanári vizsgát tehesenek.

Egyházkerületi közgyűlés mind a három folyamodó kérelmét örömmel teljesíti, miután mind a hármokat szép tehetségű, nagyratörekvő, a tudományokért és egyházunkért lelkesedő ifjú munkásoknak ismeri.

101. Az ungi egyházmegye f. évi aug. 30-iki közgyűléséből pártfogólag terjeszti fel *Egyed Béla* pruksai tanítónak a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez intézett kérvényét, amelyben — tekintettel arra, hogy 1900-ban, szüleinek elhúnyta miatt kénytelen volt a théol. akadémia II. évi tanfolyamát megszakítani s tekintettel arra is, hogy megkezdett pályájának félbeszakítása óta tanítói oklevelet szerzett s mint tanító a reá bizottakban híven sáfárkodott s tekintettel különöbben arra, hogy a théol. pálya bevégzésére benső vágyódás által ösztönöztetik: — arra kéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy engedje meg neki a théol. akadémia II. évi tanfolyamának s illetőleg e tanfolyam II. felének a tantárgyak hallgatása nélkül való befejezését s az alapvizsga letehetését.

Egyházkerületi közgyűlés, noha a folyamodó kérelme a théol. akadémiái rendtartásba ütközik, amelynek erejét kivételes intézkedések által a maga részéről gyöngíteni egyáltalán nem kívánja: mindamellét az ungi egyházmegye jó bizonyosságait s a folyamodó anyagi helyzetét és főként a lelkészi pálya után való vágyakozását

méltányolni akarván, neki a theol. akadémia II. évi tanfolyamának a tantárgyak hallgatása nélkül való befejezését kivételesen megengedi s erről a sárospataki főiskola theol. akadémiájának szakelnökét hivatalosan értesíti.

102. A tárgysorozat kimerítettén, elnöklő püspök meleg szavakban emlékezik meg arról a lelkes fogadtatásról és lekötelező vendégszeretetről, amellyel az abauji egyházmegye, a szepsii egyházközség s egész Szepsi városa az egyházkerületi közgyűlést s ennek minden megjelent tagját az első pillanattól az utolsóig — felekezeti különbség nélkül — szinte versenyesszeretettel fogadta és kitüntette. Midőn ezért mind a maga, mind az egyházkerület nevében hálás elismeréssel és forró köszönettel adózik, egyúttal a kegyelem Istenének elfogyhatatlan áldásait kéri az abauji egyházmegyére, a változott viszonyok között is szép múltjához méltóan buzgólkodó egyházközségre, ennek hivatásos vezérei, a folytonos előbbrehaladás minden biztató jelével ékeskedő városra s ennek minden rendű-rangú és felekezeti polgáira, meghatottan ajánlván szerény eszközökkel nagy célokat szolgáló anyaszentegyházunkat szíves emlékezetökbe s további jóindulatukba.

Egyházkerületi közgyűlés lelkesülten osztakozván az elnöklő püspöknek a szíves vendéglátás tényezői iránt kifejezett elismerésében, ennek jegyzőkönyvi megörökítését egy értelemmel elhatározza, áldó visszaemlékezéssel zárván szívébe a Szepsiben tapasztalt szeretetnek sokféle bizonyosságait.

103. Az abauji egyházmegye esperesének, a búcsúzó püspökhöz és a távozó gyűlés-tagokhoz az egyházmegye és egyházközség nevében intézett s a szív teljességéből fakadó választ

egyházkerületi közgyűlés szintén a legteljesebb elismeréssel és köszönettel vévén tudomásul, elnöklő püspök Isten megsegítő kegyelmének hálás felemlítésével s a jegyzőkönyv hitelesítése felől való intézkedésnek a maga részére

való kikérésével a gyűlést a jelenvoltaknak az elnökség iránt való bizalmi nyilatkozatai között bezárta.

Hitelesítettett Miskolcon, 1904. október 9-én.

KUN BERTALAN,

püspök.

NAGY IGNÁCZ,

esperes.

LÉVAY JÓZSEF,

egyházkerületi tanácsbíró.

RADÁCSI GYÖRGY,

egyházkerületi papi főjegyző.

III.

BÍRÓSÁGI ÜGYEK.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Szepsiben, 1904 szeptember 25-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

I.

Sáfrán Lajos volt lád-besenyői lelkész felebbezése a felső-borsodi egyházmegyei bíróság ítélete ellen.

Jelenvannak :

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: *Nagy Pál*, *Szabó Endre*, *Révész Kálmán*, *Nagy Ignác*, *Hutka József* esperesek, *Meczner József*, *Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József*, *Radácsi György*, *Kérészy Barna* és *Dr. Tüdős István* egyházkerületi tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc* mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó szóbelileg ismerteti az ügyet s felolvassa a felső-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Borsodon, 1904. évi ápril 19-én kelt ítéletét, melyben a bíróság a lád-besenyői egyház által a lelkészi és tanítói erdőből kivágatott fa eladási árát tőketermészetűnek nyilvánítja s annak gyümölcsözőleg leendő elhelyezését rendeli el; felolvassa továbbá Sáfrán Lajos volt lád-besenyői lelkésznek ezen ítélet ellen folyó évi május 2-án beadott felebbezését, melyben az ítélet megsemmisítését s új tárgyalás kitűzését kéri, miután az egyházmegyei bírósági ülésre meghíva nem lett s így a közte és a lád-besenyői egyház

között fenforgó vitás ügy az ő meghallgatása nélkül ítéltetett el.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, erre zárt ülésben a következő

végzést

hozta :

A felső-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának hivatkozott ítélete az Egyházker. Törvények 354. §-a alapján megsemmisítettik s utasítatik a felső-borsodi egyházmegye bírósága, hogy ez ügyben új tárgyalást tartson s arra Sáfrán Lajost, valamint a többi érdeklettetet kézbesítési vétív mellett hívja meg s a szóbeli tárgyalás alapján hozzon új ítéletet.

Indokok :

Sáfrán Lajos volt lád-besenyői lelkész a felső-borsodi egyházmegye ítélete ellen, mely a közte és a lád-besenyői egyház presbytériuma közt a volt úrbéresek közös legelőjében termelt fa eladási árának felosztása tekintetében támadt pert elsőfokon eldöntötte, amiatt adott be felebbezést, hogy ő a bírósági tárgyalásra meghíva nem lett s így azon meg sem jelenhetett és jogait nem érvényesíthette.

Egyházkerületi bíróság a felebbező panaszát alaposnak találta, mert a felső-borsodi egyházmegye esperese a saját igdató-könyvének kivonatával igazolta ugyan, hogy ő a tárgyalásra szóló meghívó levelet Sáfrán Lajosnak, a szavai lelkészi hivatal címére kellő időben elküldötte, de az, hogy Sáfrán Lajos, illetőleg a szavai lelkészi hivatal a meghívó levelet tényleg megkapta, vétívvel igazolva nincs s így a felebbező állítását igaznak kellett elfogadni.

Miután pedig az Egyh. Törvények 318. és 322. §§-ai szerint az elsőfokú bírósági tárgyalások szóbeliek s ezekre ez okból a felek „kézbesítési-ív mellett vagy esetleg pösta útján“ meghívandók s a tárgyalás csak akkor tartható meg a felek jelenléte nélkül, ha a szabályszerű megidézés dacára — amit a vétív aláírása, vagy a póstai feladó-vevény igazol — nem jelentek meg, egyházkerületi bíróság az Egyh. Törvények 354. §-a értelmében a felebbezett ítéletet és az annak alapját képező tárgyalást, mint nem szabályszerűt, megsemmisítendőnek találta

s új tárgyalás megtartását rendelte el, melyre a felek az említett módon, kézbesítési vétív mellett, lesznek meghívandók.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

II.

A szinpetrii tanító javadalmazása.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök, *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt *Nagy Pál, Szabó Endre, Vadászy Pál, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Hutka József* esperesek, *Ragályi Béla, Meczner József, Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József, Radácsi György, Kérészy Barna, Dr. Tüdös István* egyházkerületi tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc*, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó élőszóval ismerteti az ügyet s felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1904 szept. 5-én Tornán kelt ítéletét, mely a szinpetri-i egyházat utasította, hogy a tanítói lakást ablakokkal lássa el s a tanítónak az egyesség-levél szerint átengedett kertben levő csűr is bocsássa a tanító használatára, mely ítéletnek a csűr használatára vonatkozó része ellen az egyház gondnoka élőszóval felebbezést jelentett be. Erre a tiszán-inneni ev. ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben a következően

ítélt:

A tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik, annál is inkább, mert a tanító a kérdéses csűr már

egy évig a hívek belenyugvásával használta is s így maga az egyház is úgy értelmezte az egyességlevelet, hogy a tanító használatába bocsátott kerttel együtt az abban levő csűrnek a használatát is átengedte a tanítónak.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

III.

Makay István, fügödi tanító pótdíj-levelének érvényesítése.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: *Nagy Pál, Szabó Endre, Vadászy Pál, Nagy Ignác, Hutka József* esperesek, *Ragályi Béla* és *Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József, Kérészy Barna* és *Dr. Tüdös István* tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc*, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Az ügy szóbeli előadása, az abauji egyházmegye közigazgatási bírósága által Kassán, 1904. aug. 30-án hozott ítéletnek, melyben a fügödi egyház köteleztetett Makay István tanítónak a pótdíj-levele második pontjában foglalt marha- és sertéslegeltetési javadalmat kiszolgáltatni, vagy ennek ellenértékeül évenként 42 koronát kifizetni s az 1903. és 1904. évekre kárpótlás címén 84 koronát megtéríteni, felolvasása után a Szilva István fügödi lelkész által ezen ítélet ellen bejelentett felebbezés folytán a tiszáninenni ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság a következő

végzést

hozta:

Az abauji egyház hívatkozott ítélete megsemmisítették s utasították az abauji egyházmegye esperese, hogy az ezen ügyben 1903. szept. 29-én hozott egyházkerületi bírósági ítéletnek érvényt szerezzen.

Indokok:

Makay István fügödi tanító 1903. aug. 24-én kelt kérvényével kérte az abauji egyházmegye bíróságát, hogy a tanítói díjlevelében foglalt bizonyos szolgálmányokat, melyeket az egyház legalább teljesíteni vonakodik, állapítsa meg és annak kiszolgáltatására a fügödi egyházat kötelezte. Az abauji egyházmegye közigazgatási bírósága 1903. szept. 8-án Kassán hozott ítéletében Makay István kérelmét teljesítette s kötelezte a fügödi egyházat, hogy a tanítói díjlevel 1., 2., 3. pontjában foglalt javadalmakat szolgáltatassa ki a tanítónak. Ezt az ítéletet az egyházkerületi közigazgatási bíróság, mint felebbviteli bíróság jóváhagyta és így az jogerőre emelkedett.

Az így megállapított szolgálmányok közül a tanítói díjlevel 2-ik pontjában foglalt négy darab marha- és sertéslegeltetési jognak a kiszolgáltatását a fügödi egyház presbytériuma 1904. május 15-én hozott határozatában megtagadta, azzal az indokolással, hogy nem tudja, kit terhel a szóban forgó javadalom kiszolgáltatása.

Tekintve azonban, hogy az 1903-iki egyházkerületi jogerős ítélet világosan kimondja, hogy a „fügödi egyház“ köteles az említett javadalmakat kiszolgáltatni;

tekintve, hogy a jogerős bírósági ítéletet az alantas hatóságok tiszteletben tartani és végrehajtani kötelesek;

tekintve, hogy egy ügyben több ítélet nem hozható s így az abauji egyházmegye bíróságának nem is lehetett ez ügyben újból ítéletet hozni, hanem csak az 1903. évi jogerős ítélet végrehajtásáról kellett gondoskodnia:

az egyházkerületi bíróság az abauji egyházmegye bíróságának 1904. évi aug. 30-án hozott ítéletét, — habár az egészen helyesen mondja ki, hogy a fügödi egyház köteles a vitás marha- és sertéslegeltetést kiszolgáltatni, vagy pedig annak 42 koronában megállapított ellenértékét kifizetni, s amennyiben e javadalmat az 1903. és 1904. évekre nem szolgáltatatta ki kárpótlásul 84 koronát megtéríteni a tanítónak, — kénytelen volt megsemmisíteni s útasítani az abauji egyházmegye esperesét,

hogy az 1903. évi egyházkerületi jogerős ítéletnek az említett értelemben érvényt szerezzen.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

IV.

Dicső Endre volt csomonyai tanító követelése.

Jelenvannak :

Kun Bertalan püspök, Meczner Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt : Nagy Pál, Révész Kálmán, Vadászy Pál, Nagy Ignác, Ragályi Géza, Hutka József esperesek, Ragályi Béla, Meczner József, Ragályi Gyula egyházmegyei gondnokok, Lévy József, Radácsi György, Kérészy Barna, Dr. Tüdös István egyházkerületi tanácsbírák, Dr. Finkey Ferenc, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1904. aug. 30-án kelt ítéletét, mely Dicső Endre, volt csomonyai felekezeti tanítót 32 korona lóhere-mag árának megtérítése iránti kérelmével elútasította, valamint Dicső Endre tanítónak ezen ítélet ellen beadott írásbeli felebbezését. Erre a tiszáninnyi ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben a következő

ítéletet

hozta :

Az ungi egyházmegye bíróságának ítélete indokainál fogva helyben hagyatik.

Kelt, mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

V.

A martonyii székker.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök, *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: *Nagy Pál*, *Szabó Endre*, *Révész Kálmán*, *Nagy Ignác*, *Hutka József* esperesek, *Meczner József*, *Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József*, *Radácsi György*, *Kérészy Barna* és *Dr. Tüdös István* egyházkerületi tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc*, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitja s felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó élőszóval ismerteti az ügyet, felolvassa a szükséges iratokat, különösen a felső-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Berentén, 1904 szept. 6-án hozott ítéletét, mely a martonyi-i egyház presbytériumának a Vattay-család által igényelt templomi székek ügyében f. évi ápril 5-én hozott határozatát helybenhagyja, továbbá özv. Vattay Ferdinándné és társainak Dr. Orbán József ügyvéd által ezen ítélet ellen beadott felebbezését. Erre a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben a következő

ítéletet

hozta:

A felső-borsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának ítélete indokainál fogva és annál is inkább helybenhagyatik, mert a felebbezők által hivatkozott

tanúk mind csak hallomásra, homályos emlékezetre hivatkoznak s határozottan egyik sem állítja, hogy a kérdéses székeket a Vattay-család készítette. Ellenben számos tanú kétségtelenül igazolja, hogy a Vattay-család tagjai évtizedek óta tényleg nem is járnak a két első templomi székbe, hanem a fal mellett levő két úri-széket használják.

A felebbzők ama kérelmét, hogy a felebbviteli tárgyalásra Dr. Nagy Péter miskolci ügyvéd, mint a felebbzők ügyvédjének helyettese, meghívassék, nem lehetett teljesíteni, mert a felebbviteli tárgyalások az Egyh. Törvények 318. §-a értelmében írásbeliek.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

VI.

Kovács Albert és társai ladmóci lakosok panasza Szombathy Károly és társai ladmóci lakosok ellen.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: *Nagy Pál, Szabó Endre, Vadászy Pál, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Ragályi Géza* esperesek, *Ragályi Béla, Mecner József, Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József, Radácsi György, Kérészy Barna, Dr. Tüdös István* egyházkerületi tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc* mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitja s felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet s felolvassa a f.-zempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának Deregnyőn 1904. aug. 25-én kelt ítéletet, mely Kovács Albert és társainak ama panaszát, hogy Szombathy Károly és társai presbyterek alaptalanul indítottak pert

Weinberger Ignác, ladmóci lakos ellen s ezáltal az egyháznak 425 korona költséget okoztak, elútasította, mely ítélet ellen Kovács Albert élőszóval felebbezést jelentett be. Erre a tiszán-inneni ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben a következően

ítélt :

A f.-zempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának hivatkozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik, utasítatik azonban a f.-zempléni egyházmegye esperese, hogy a Szombathy Károly és társai által Weinberger Ignác és társai ladmóci lakosok ellen indított polgári perben hozott ítéletet beszerezve, azt terjessze be a jövő évi tavaszi egyházkerületi bírósági ülésre, annak a kimutatásával, miért kellett a ladmóci egyháznak egy jogosnak látszó ügyében oly nagy perköltséget fizetnie.

Kelt, mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

VII.

A deregnyői tanító elleni fegyelmi eljárás megindítása.

Jelenvannak :

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: *Nagy Pál, Szabó Endre, Vadász Pál, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Ragályi Géza* esperesek, *Ragályi Béla, Meczner József, Ragályi Gyula* egyházmegyei gondnokok, *Lévay József, Radácsi György, Kérészy Barna, Dr. Tüdös István* egyházkerületi tanácsbírák, *Dr. Finkey Ferenc* jegyző.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, jelenti, hogy gr. Lónyay Gábor, a deregnyői egyház főgondnoka f. é. június 18-án fegyelmi panaszt emelt a f.-zem-

pléni esperes előtt Várady Pál tanító ellen a közerkölcsiségbe ütköző cselekmény miatt. A f.-zempléni esperes e panasz és az arra adott egyházmegyei ügyészi vélemény alapján Várady Pál tanító ellen a fegyelmi eljárást és az azt megelőző vizsgálatot az Egyházi Törvények 301. §-ának 3., 9. és 10. pontjaiba ütköző cselekmények miatt f. é. június 29-én elrendelte. A megejtett vizsgálat alapján a f.-zempléni egyházmegye fegyelmi bírósága f. é. aug. 25-én Deregnyőn tartott ülésében azt a végzést hozta, hogy a fegyelmi panaszt azzal teszi át a deregnyői egyház presbytériumához, hogy azonosítja-e a presbyterium magát a panaszló főgondnokkal s ad-e megbízást neki a panasz beadására? E végzés ellen Várady Pál tanító írásban is indokolt felebbezést adott be, melyben a vád alóli felmentését s a vádlevelet és a vizsgálati jegyzőkönyv kiadatását kéri.

A tisztáninneri ev. ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság erre zárt ülésben a következő

végzést

hozta:

Várady Pál deregnyői tanító felebbezése az egyházi törvények 389. §-a alapján hivatalból visszautasítatik s a f.-zempléni egyházmegye fegyelmi bírósága utasítatik, hogy ez ügyben az eljárást az egyházi törvények értelmében tovább folytassa.

Indokok:

Az Egyházi Törvények 389. §-a világosan előírja, hogy fegyelmi ügyekben felebbezésnek csak az ügy érdemében hozott ítélet, az ügyet hatáskör vagy illetékesség hiánya miatt elutasító, vagy az újrafelvételt elrendelő végzések ellen van helye. A jelen esetben tehát a f.-zempléni egyházmegye fegyelmi bíróságának hivatkozott közben szóló végzése ellenében felebbezésnek sem lévén helye, azt visszautasítani s a f.-zempléni egyházmegye bíróságát az eljárás tovább folytatására utasítani kellett.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN,
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke

DR. FINKEY FERENC,
a bíróság jegyzője.

VIII.

Az időszaki bíróság tagjaiul megválasztatnak:

rendes tagokká: Nagy Pál, Vadászy Pál, Nagy Ignác, Lévay József, Ragályi Béla;

póttagokká: Révész Kálmán, Kérészy Barna, br. Vay Elemér, Meczner Béla, Meczner József.

- Jegyzették: *Radácsi György* egyházkerületi papi főjegyző az I., II. 1—3, 6, 9, 16—19, 27—31, 101—103. pontokat.
Szalay László egyházkerületi világi főjegyző a 4, 8, 10, 11, 15, 22—24, 26, 70, 79, 84. pontokat.
Czinke István egyházkerületi papi aljegyző a 12—14, 20, 21, 77, 78, 80, 82, 83. pontokat.
Dr. Finkey József, egyházkerületi világi aljegyző a 7, 25, 32—40, 74, 76, 85—95. pontokat.
Vattay László egyházkerületi papi aljegyző a 43—55, 71, 73, 81, 96—98. pontokat.
Dr. Finkey Ferenc egyházkerületi világi aljegyző az 5, 41, 42, 56—69, 72, 75, 99, 100. pontokat és az összes bírósági ügyeket I—VII.

TÁRGYMUTATÓ.

A gyűlési tagok névsora.

I. Lelkész-avatási ünnepély.

II. Közgyűlési ügyek.

1. A közgyűlés elnöki megnyitása s Báró Vay Béla főgondnoknak Meczner Béla egyházmegyei gondnokkal való helyettesítése.
2. A megjelent gyűlési tagok igazolása.
3. Elmaradt gyűlési tagok igazolása.
4. Egy egyházkerületi tanácsbírói állásra Dr. Tüdös István megválasztása, felesketése, a nem szavazott egyházközségek elmarasztalása.
5. A zsinati képviselők választási eljárásának vezetésére kiküldött bizottság jelentése, közgyűlési méltánylása, a zsinati képviselők napi-díjainak felemelése.
6. Felső-zemplén jelentése az Új-Vay-Mocsáry-alapra való gyűjtés ismételt elrendelése felől.
7. Szinyei Gerzson volt főiskolai könyvtárnok érdemeinek elismerése s a további felelősség alól való felmentése.
8. A „Sárospataki Lapok“-nak és a „Debreceni Prot. Lap“-nak a főiskolai igazgató-tanács ellen való támadásai s azok méltatása.
9. Egy új tápintézet, internátus, szeminárium terve s ezek létesítéséhez a Zsindely-féle ház megvétele s a főiskolai igazgató-tanács megbízatása.
10. A kassai úrasztali terítőkre kötött egyezség jóváhagyása.
11. A zempléni egyház kamat-hátrálékairól a felső-zempléni egyházmegye jelentés-tételre utasítatik.
12. Az egyházkerület az egységes liturgia ügyében felterjesztett bizottsági munkálatot elfogadja.
13. Az egyházkerület nézete a próba-énekeskönyvről.

14. A halotti énekek az énekes-könyvbe vétessenek be.
15. Az egyházkerületi pénzügyi választmány a tőkés-segélyeket ideiglenesen az egyházkerület felgyűlt pénzkészletéből fedezheti.
16. A főiskolai igazgató-tanács az Országos Ref. Tanáregyesület kérelmére csak tavaszi közgyűlésünkre adhat feleletet.
17. Kun Bertalan püspök a főiskolai lelkészi munkakörben beállott szünet felől tavaszi közgyűlésünkre ad jelentést.
18. A lelkészek, lelkész-tanárok és segéd-lelkészek minősítési táblázata.
19. A lelkész-vizsgáló bizottság jelentése a júniusi rendes és a szeptemberi rendkívüli vizsgálatok eredményéről.
20. Az egyházkerületi tanügyi-bizottság jegyzőkönyve, a kerületnek erre hozott határozatai s az iskolai állapotok táblás kimutatása.
21. Előadói jelentés a nem felekezetünkhöz tartozó középfokú iskolák ref. növendékeinek 1903/4. évi vizsgáiról s a kerületnek a jelentésre hozott határozatai.
22. Miniszteri leirat az államsegély folyósításáról s a segélyosztó-bizottság kibővítése.
23. Miniszteri leirat a siket-némák nevelése ügyében.
24. Miniszteri leirat a kongrua-számadások helybenhagyásáról.
25. Az erdélyi igazgató-tanács két rendbeli átiratát egyházkerületünk magáévá teszi (1881, 60. t.-cikk 227. § kiegészítése s az 1894, 27. t.-cikk 3. §. d) pontjának törlése).
26. A vakok budapesti intézetének igazgatósága által az egyházkerületünk alapító-levelén végzett módosítás tudomásul vétele.
27. A Mudrány-féle birtokok bérbeadásáról szóló szerződések jóváhagyása, megerősítése.
28. A Rozgonyi Mária Irma-alapítványi ösztöndíj megnyitása s az ösztöndíjak kiadásának szabályozása.
29. A főiskolai új nyomda-helyiség és nyomdász-lakás építésének jóváhagyása a végleges jelentés bevarása mellett.
30. Radil Károly kérelme az egyházmegyei nyomtatványoknak a főiskolai nyomdában leendő nyomatása végett az egyházmegyék figyelmébe ajánlatak.
31. A Warga Lajos ker. egyháztörténelmének kinyomatása s ennek feltételei.
32. Elekes Imre okl. tanárnak a sárospataki főiskola gimnáziumába való megválasztása.
33. Maller Sándor tanár-jelöltnek ugyanoda történt megválasztása.
34. Novák Sándor, gimnáziumi tanár oklevelének bemutatására újabb haladékat kap.
35. Dezső Dénes jelesen érettségi vizsgázott ifjú a Horváth Mária-műegyetemi ösztöndíjra felvétetik.
36. A sárospataki theol. akadémián a systematicai tanszék pályázat útján

töltendő be a tavaszi egyházkerületi gyűlésen; ennek előkészítésével az igazgató-tanács megbizatik.

37. Jelentés a főiskolai akadémiai szakok múlt évi működéséről.
38. Kiss Elek tornatanár 25 éves hivatalos működésének méltánylása.
39. A tornatanári tanszék javadalmának újabb rendezése.
40. A Herczegh Károly-féle alapítvány kiadásának alapító-levél útján való rendezése.
41. A főiskolai igazgatók jelentése az 1904/5. évre történt beiratások eredményéről.
42. A gimnáziumi javító- és pót-érettségi vizsgálatok a sárospataki és miskolci főgimnáziumokra nézve jövőre Rimaszombat kihagyásával tartatnak.
43. A miskolci főgimnáziumi igazgató jelentése az új iskolai évre történt beiratásokról és személyváltozásokról.
44. Rimaszombati főgimnáziumi igazgatói jelentés a beiratásokról.
45. Felsőbb leányiskolánk felügyelő-bizottságának jelentése az új iskolai évre való beiratásokról, berendezkedésről, stb.
46. Közalapi segélyre ajánlott egyházközségek.
47. Tőke-segélyt kérő egyházközségek kérvényeinek 1908-ra való visszaútásítása.
48. Közalapi segélyre ajánlott lelkészek.
49. Lelkeszi és tanítói változások.
50. Egyházmegyei tisztviselők karában történt újabb változások.
51. Az időközben elhunytak kegyeletes megemlítése.
52. Tűzkárbiztosítás ügyében az egyházközségek utasíttatnak s Dr. Tüdös István az *önbiztosítás* lehető megvalósítása végett részletes tervezet kidolgozásával bíztatik meg.
53. Felterjesztett díjlevelek megerősítése.
54. Segédlelkész-tartásra ajánlott lelkészek.
55. Egyházmegyei nyilatkozatok a felső-borsodi egyházmegyei felhívásra lelkészi értekezlet-tartás ügyében s az egyházkerület nézete a lelkészi fizetés rendezése felől.
56. A rimaszombati egyházközségnek a volt főgimnáziumi épület megvásárlására vonatkozó adás-vételi szerződése jóváhagyatik.
57. A csicseri egyház és Móré Ádám András tulajdon-átruházó ügyletnek helybenhagyása.
58. Az ungvári egyház törlesztéses-kölcsön felvételére kapott engedélyt
59. A mokcsai egyház kölcsön-kérvénye a pénzügyi választmányhoz tétetik.
60. A kis-bárii egyház és Csiba György adás-vételi ügye.
61. A legényei egyház és Magyar József adás-vételi ügye.
62. A csányi egyház és Balogh Anna adás-vételi ügye.

63. A kázmárk-léhi egyház és Petrus István adás-vételi ügye s az eladó egyház további kötelessége.
64. A fülö-kércsi egyház egy régi ezüst kupa eladási árát csak adósságtörlesztésre fordíthatja.
65. A csobaji egyház kölcsön felvételére engedélyt kap.
66. A disznós-horvátii egyház és Hudák András adás-vételi ügye.
67. A magyar-jesztrebi egyház és Bodnár János adás-vételi ügye.
68. A nekézseni egyháznak és az eger-putnoki vasút engedményesének adás-vételi ügye.
69. A tiszta-valki egyház az iskola nevében álló kaszálót az egyház nevére telekkönyveztetheti.
70. Az alsó-vadászi egyház kölcsön-felvételi ügye.
71. Az abaúji egyházmegye jelentése az eperjesi missiónak némely kétes viszonyairól.
72. Az alsó-borsodi egyházmegye az egyházkerületi felső-leányiskolai ellátási-díj felemelése ellen.
73. Az abodi missió segélyezése.
74. A meszes-abodi egyháznak a szükösi tárba fizetendő összeg elengedésére nézve beadott kérvénye az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetik.
75. A lád-besenyői egyház a lelkészi- és tanítói erdőkből eladott fa árát „fafizetési alap“ címen tőkésítse.
76. A gömöri egyházmegye félárú vasúti jegyek kérését sürgeti az egyházi gyűlések tagjai részére.
77. Az *iványi* és *csizi* leányegyházaknak a rimaszécsi anyaegyháztól való különválása s a rimaszécsi lelkészi díjlevél megfelelő pótlása.
78. A *csizi* leányegyház anyasítása.
79. A Baldácsy-alapból származó segélyek kiosztására vonatkozó szabályzat nem változtatható.
80. A tornai egyházmegye az egyházkerületi felsőbb leányiskolára ezúttal alapítványt nem tehet.
81. A szádellői egyház a kántori teendőkhöz végzésére hivatott tanítót kíván az állami népiskolába.
82. Kecskeméthy Zsigmond teresztenei tanítóval szemben a tornai egyházmegye eljárása jóváhagyatik.
83. Az ungi egyházmegyei tanítóság kérelme az egyházmegyei és egyházkerületi gyűléseken való hivatalos képviseltetése végett — zsinati tárgyalás terjesztetik fel.
84. A Baldácsy-alapítványi bizottság 1904. évi áprilisi közgyűlésének jegyzőkönyve irattárba tétetik.
85. Nagy Simon, Molnár Erzsébet és Ilona, Gyöngyösi Berta és Somodi János kérvényei az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetnek.

86. Kovács András kérvénye ugyanoda tételik.
87. Ágoston Sándor nyugdíjának emelésére nem számíthat.
88. Berencsi Endre kérvénye a felső-zempléni egyházmegye segélyosztó-bizottságához tételik.
89. Özv. Tóth Pálné évi segélye ügyében a pénzügyi választmány tegeyen javaslatot.
90. Vass Ádám segélyezése az államsegély hováfordítása felől intézkedő bizottsághoz tételik.
91. A szalóki egyház díjvelének helyesbbitése.
92. A nagy-dobronyi egyház 2-ik tanítói állomásának megszüntetése.
93. A csomonyai egyház templom-építési és javítási alap létesítésére hozott határozata jóváhagyatik.
94. A vajdácskai egyház kérelme még fennálló tőke- és kamatadósságának elengedése végett az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tételik.
95. A csanálói egyház országos könyöradomány gyűjtésének feltétele.
96. A lukai egyház iskolájának államosítása.
97. A felső-zempléni egyházmegye alapítványa az egyházkerületi felsőbb leányiskolára.
98. Szombathy Dániel, volt abodi tanító a missió-segélyhez való igényét a felső-borsodi egyházmegye bírósága előtt tisztázza.
99. Porcs János egyházkerületi pénzügyi választmányi taggá választatik.
100. Marton János, Nagy Béla és Harsányi István theol. magántanári vizsgálatra kapnak engedélyt.
101. Egyed Béla, ptruksai tanító a theol. tanfolyam II-ik évének II. felét magánúton végezheti.
102. A szepsi egyházközségnek, Szepsi városának elismerés és köszönet.
103. Az abaúji egyházmegye esperesének búcsúzása az egyházkerületi közgyűléstől; a gyűlés berekesztése s a jegyzőkönyv hitelesítése felől való intézkedés.

III. Bírósági ügyek.

- I. Sáfrány Lajos, lád-besenyői lelkész felebbezése.
- II. A szinpetrii tanító javadalmozása.
- III. Makay István, fűgödi tanító díjlevél ügye.
- IV. Dicső Endre, volt csomonyai tanító követelése.
- V. A martonyii székker.
- VI. Kovács Albert és társai, ladmóci lakosok panasza.
- VII. A deregnyői tanító elleni fegyelmi eljárás megindítása.
- VIII. Időszakai bíróság választása.

BETŰSOROS MUTATÓ.

- Abarai egyház 4.
Abaúji egyházmegye 71, 102, 103, Bír. III.
Abodi missió 73.
Agárdi egyház 4.
Ágoston Sándor 87.
Államsegély-osztó bizottság 21, 22, 90.
Alsó-borsodi egyházmegye 54, 72, 85.
Alsó-vadászi egyház 70.
Bartha József 48.
Berencsi Endre 88.
Bernáth Elemér 1.
Csányi egyház 62.
Csicseri egyház 57.
Csink Erzsébet 45.
Csízi egyház 78.
Csobaji egyház 65.
Csomonyai egyház 93.
Cakói leányegyház 77.
Dédesi egyház 4.
Deregnyői egyház Bír. VII.
Dezső Dénes 35.
Dicső Endre Bír. IV.
Disznós-horvátai egyház 66.
Dókus Gyula 9.
Egri egyház 21.
Egyed Béla 101.
Egyetemes konvent 13, 14, 20 e), 21, 25, 76, 83.
Egyházak általában 12, 18, 19, 20, 50, 52.
Egyházkerületek általában 20 h), 25.

- Egyházkerületi pénzügyi választmány 15, 52, 59, 60, 74, 79, 85, 86, 89, 94, 99.
- Egyházkerületi felsőbb leányiskola és felügyelő-bizottsága 45, 72, 80, 97.
- Egyházmegyék általában 4, 5, 12, 13, 14, 20, 46, 49, 50, 51, 53.
- Elekes Imre 32.
- Elmaradásukat igazolt képviselők 2.
- Erdélyi egyházkerület 25.
- Esperesek általában 4, 20, 22.
- Fejes István 8, 22.
- Felavatott lelkészek I.
- Felső-borsodi egyházmegye 55, 73, 75, 98, Bír. I., IV.
- Felső-zempléni egyházmegye 6, 11, 55, 88, 97, Bír. VI., VII.
- Fülö-kércsi egyház 64.
- Gecsei Péter 54.
- Golopi egyház 4.
- Gömöri egyházmegye 77, 78, 79.
- Gyarmathy Sámuel 48.
- Gyöngyösi Berta 85.
- Harsányi István 100.
- Herczegh Károly örökösei 40.
- Hernád-németi-i egyház 4.
- Iványi leányegyház 77.
- Jármy József dr. 45.
- Jenkei egyház 4.
- Kanonika visitatio 20 i.
- Kassai egyház 21.
- Kázmárk-léhi egyház 63.
- Kecskeméthy Zsigmond 82.
- Kérészi Barna Bír. VIII.
- Kis-bári-i egyház 60.
- Kiss Elek 38, 39.
- Kis-kövesdi egyház 4.
- Kovács Albert és társai Bír. VI.
- Kovács András 86.
- Körlátogató bizottságok 20 i.
- Közalapi segélyre ajánlott egyházak 46.
- Kun Bertalan püspök I., II., 5, 13, 14, 17, 21, 26, 45, 55, 58, 76, 77, 78, 81, 83, 91, 95.
- Lád-besenyői egyház 75.
- Legenyei egyház 61.

- Lelkészek általában 12, 18, 19, 20, 21, 49, 52, 55.
 Lelkészi vizsgát tett egyének 19.
 Lévay József Bír. VIII.
 Lukai egyház 96.
 Magyar-jesztrebi egyház 67.
 Makay István Bír. III.
 Maller Sándor 33.
 Makkos-hogykai egyház 4.
 Marton János 100.
 Martonyi-i egyház Bír. V.
 Meczner Béla 1, Bír. VIII.
 Meczner József Bír. VIII.
 Medve Pál 54.
 Meszes-abodi egyház 14.
 Miskolci főgimnázium 42, 43.
 Mokcsai egyház 59.
 Molnár Erzsébet és Ilona 85.
 Nagy Béla 54, 100.
 Nagy-dobronyi egyház 92.
 Nagy Ignác Bír. VIII.
 Nagy Pál Bír. VIII.
 Nagy-rozvágyi egyház 53.
 Nagy Simon 85.
 Nekézseni egyház 68.
 Persenszky János 54.
 Porcs János 99.
 Radil Károly 30.
 Ragályi Béla Bír. VIII.
 Révész Kálmán 103. Bír. VIII.
 Rimaszécsi egyház 77.
 Rimaszombati egyház 56.
 Rimaszombati főgimnázium 42, 44, 56.
 Rozgonyi Mária-Irma örökösei 28.
 Sáfrán Lajos Bír. I.
 Sárospataki főiskolai gazdasági választmány 8, 9, 20, 27, 28,
 29, 31, 35, 39, 40.
 Sárospataki főiskolai igazgató-tanács 8, 9, 10, 16, 27, 28, 29,
 32, 33, 35, 36, 39, 40.
 Sárospataki főiskolai tanári kar 9, 10.
 „ „ gimnáziumi igazgató 42.
 „ Irodalmi Kör 8, 20 b, c, d.
 „ Lapok szerkesztősége 8.

- Sárospataki főiskolai theol. akadémia 100, 101.
Sohajda János 48.
Somody János 85.
Szádellői egyház 81.
Szalóki egyház 91.
Szepesi egyház és város 102.
Szinpetrii egyház Bír. II.
Szinyey Gerzson 7.
Szirmai egyház 4.
Szombathy Dániel 98.
Szombathy Károly és társai Bír. VI.
Szomotori egyház 4.
Szöllősi Ferenc 59.
Takta-kenézi egyház 4.
Tanítók általában 20, 49.
Tanügyi bizottságok elnökei 20 g.
Taubner Gunda 45.
Tisza-valki egyház 69.
Tornai egyházmegye 55, 81, 82, Bír. II.
Tóth Benő 45.
Özv. Tóth Pálné 89.
Tőkesegélyt kérő egyházak 47.
Tüdős István dr. 4, 8, 52.
Ungi egyházmegye 53, 83, 101, Bír. IV.
Ungvári egyház 21, 53, 58.
Vadászi Pál, Bír. VIII.
Vajdácskai egyház 4, 94.
Várady Pál, Bír. IV.
Vass Ádám 90.
Vay Béla br. 1
Vay Elemér br., Bír. VIII.
Zoványi Jenő 8, 31.
Zsinati képviselői választást előkészítő bizottság 5.
Zsinati képviselők 5.

